

GHEORGHE CRIHANĂ

**PRIMA MONOGRAFIE ISTORICĂ
A COMUNEI BILIEȘTI, JUDEȚUL
VRANCEA**

Autorul: GHEORGHE Gr. CRIHANĂ, fiu al satului

Colaboratori:

Violeta N. Grigorică – profesor, fiică a satului

Ovidiu Butuc – primar, fiu al satului

Dorel Paraschiv – preot, fiu adoptiv al satului

2010

CRIHANĂ Gr. GHEORGHE
(n. 27 aprilie 1931, în BILIEȘTI)

ABSOLVENT AL ȘCOLII
GENERALE BILIEȘTI (1945),
ȘI AL LICEULUI TEORETIC
UNIREA FOCȘANI (1957),
CURSURILE DE DREPT
ADMINISTRATIV LA IAȘI (1962),
SPECIALIZARE ÎN DREPT
ADMINISTRATIV LA BUCUREȘTI
(1971-1974),
LUCRĂTOR ÎN ADMINISTRAȚIA
DE STAT, ÎN FUNCȚIA DE

SECRETAR DE PRIMĂRIE (1954 - 1990)

ÎN PREZENT PENSIONAR

TEHNOREDACTARE: CRIHANĂ GHEORGHE, în colaborare cu
GRIGORICĂ VIOLETA-MARIANA

COPERTA: DOREL PARASCHIV

COPERTA 1: DRUMUL SPRE BISERICA “SFINȚII VOIEVOZI” DIN
BILIEȘTI

COPERTA 2: MONUMENTUL EROILOR DIN FAȚA PRIMĂRIEI

Prima monografie istorică a comunei Biliеști, județul Vrancea

Harta României

Harta județului Vrancea

Harta comunei Biliеști

**Dedic această lucrare familiei, copiilor, ginerelui,
nurorii mele, în semn de recunoștință, și
părinților, soției, dascălilor mei, în semn de
omagiu.**

Monumentul Eroilor Neamului de la Biserica Bilești

Biserica Sfinții Voievozi Mihail și Gavriil, Bilești

CUVÂNT INTRODUCATIV

Lucrarea aduce în fața cititorilor întreaga istorie a comunei Biliești de la înființare până în prezent.

Pentru întocmirea acestei lucrări au fost necesare un timp îndelungat și studierea a numeroase documente ale unor profesori și oameni de știință, oameni ai locului, mai în vârstă care, prin mărturii orale, au prezentat celor care s-au angajat să întocmească această lucrare numeroase date de mare valoare istorică.

Importante date am găsit îndeosebi pentru a doua jumătate a secolului al XIX-lea și pentru secolul al XX-lea, care au permis integrarea comunei în marile momente ale modernizării societății românești, cum au fost Reformele agrare din 1864, 1921, 1945 sau Legea instrucțiunii publice din 1864.

Am utilizat lucrări importante ale istoricilor, precum: Gh. Platon, N. Adăniloaie, D. Berindei, Gh. Cristea, G. D. Iscru și alții. Apoi, lucrări de la Biblioteca Academiei Române, ale istoricilor c.c. Giurescu, 1935-1946, Nicolae Iorga, 1936-1939, Caian D.P., 1906, istoricul orașului Focșani, în care se atestă înființarea comunei cu denumirea Ghilești. Denumirea vine de la acei oameni cu numele de Ghilea, de prin părțile orașului Odobești, strada Ghilea, nr. 7, având ocupația semănatul cânepii și inului, ghilitul acestor culturi și țesutul pânzei din cânepă și in, confecționarea unor obiecte de lenjerie, necesare familiilor create în localitatea Ghilești.

Această titulatură a fost schimbată mai târziu și a apărut în lucrarea unui preot, al cărui nume nu se cunoaște, care a modificat denumirea din Ghilești în Biliești.

Prima monografie istorică a comunei Biliеști, județul Vrancea

Așa cum rezultă din unele date găsite la Muzeul Satului din București, la culegătorii de folclor s-a explicat că principalele obiceiuri și manifestări folclorice sunt: colindele, plugușorul, sorcova, capra, plugul cu boi, irozii, steaua, semănatul etc. În prezent, multe sunt pe cale de dispariție.

La Biliеști sunt cunoscute horele țărănești și nunțile, deși cele dintâi au dispărut, fiind înlocuite cu discotecile. Nunțile mai există, dar au loc fără să se mai țină cont de tradiții și obiceiuri.

Toate aceste date au fost confruntate cu lucrarea istorică a profesorului Cherciu Cezar din Focșani, date istorice de mare importanță, ce atestă înființarea comunei Ghilești în 1820.

La întocmirea monografiei comunei Biliеști am avut în vedere atât studierea lucrării de mare valoare istorică a doamnei profesoare Petrița Gherghiță Bâlbâie, originară din județul Vrancea, cât și multe documente aflate în arhivele locale, județene și chiar naționale, ținând cont că inițiatorul monografiei a fost mulți ani secretar de primărie și a avut acces la asemenea documente.

Un rol important s-a acordat manualelor de istorie a arhivelor, unde am găsit publicații ale unor istorici din care s-au cules multe date despre istoria comunei Biliеști, cât și despre alte localități ale județului Vrancea, unele fiind considerate chiar asemănătoare.

Toate asemenea lucrări studiate au fost de mare folos la întocmirea monografiei comunei Biliеști, ce nu a avut o astfel de lucrare.

Am utilizat mărturii orale de la profesorii și învățătorii de la Școala Biliеști și alții, care ne-au fost de mare folos la întocmirea lucrării de față.

Monografia cuprinde date despre înființarea comunei, despre istoria locală, învățământ, cultură, sănătate, obiceiuri, ocupație s.a.

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Aceasta este structurată în cinci capitole, în care se prezintă trecutul istoric al acestei localități.

În cadrul lucrării sunt prezentate hărți, schițe și un album foto foarte cuprinzător, despre viața culturală, ocupația locuitorilor, învățământul, cât și obiceiurile existente din cele mai vechi timpuri, din care multe se practică și astăzi.

Cuprinde un tabel nominal, în ordine alfabetică, cu fiii satului, de acasă și cu cei plecați în diverse localități din țară și de peste hotare, reprezentând cu cinste satul în care s-au născut, au crescut și au copilărit până la o anumită vârstă.

Se prezintă unele portrete de ieri și de azi ale unor fii ai satului, care prin posibilitățile și capacitatea lor au contribuit la dezvoltarea localității în care s-au născut.

La data de 21 septembrie 1986 s-a organizat în cadrul comunei Biliești, în localul școlii, cu sprijinul organelor locale, întâlnirea cu fii satului, la care au participat peste 200 de invitați. Întâlnirea a fost prezentată de primarul comunei din acel moment, fiind apoi urmată de discuții și amintiri din anii tinereții. S-au prezentat de către directorul școlii programe cu cântece și jocuri ale elevilor, terminându-se cu vizitarea localității în care s-au născut, de la un capăt la altul, unde au putut vedea realizările și modificările, dintre cele mai frumoase fiind: Școala, Căminul cultural, Bisericile, Grădinița, asfaltul s.a. Festivitatea de închidere a avut loc a doua zi, pe 22 septembrie 1986.

Se prezintă în continuare tabele cu eroii neamului căzuți la datorie în Războaiele 1877-1878, 1917-1918, 1940-1945. Apoi se expun tabelele nominale cu primarii și preoții satului.

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

La sfârșitul fiecărui capitol există un album cu amintiri, după cum urmează:

1. Oameni ai pământului
2. Oameni ai bisericii
3. Oameni ai școlii

În continuare dorim să aducem mulțumirile noastre tuturor celor care au contribuit și au sprijinit realizarea acestei monografii.

Lucrarea conține atât imagini vechi cât și mai noi, fotografiile procurate de la cetățeni din comună, dar și realizate de noi, în diferite etape, până la finalizarea monografiei.

Lucrarea de față poate servi ca izvor de cunoaștere și punct de reper istoriografic pentru cei care doresc să-și formeze sau să-și completeze imaginea despre comuna Biliești.

Întrucât, în anul 1968, a fost desființată în mod abuziv, devenind sat component al comunei Suraia, timp de 36 de ani, comuna Biliești a fost reînființată în anul 2004.

În anul 1933, cu trecerea prin comuna Biliești, a fost proiectată linia de cale ferată Făurei –Tecuci și construirea podului peste râul Siret, în punctul paisprezece. Datorită faptului că la conducerea comunei se aflau unii politicieni care nu erau interesați de realizarea acestui proiect, lucrarea a fost deviată pe direcția Făurei-Suraia-Tecuci. Pentru informarea cititorilor și cunoașterea evenimentului mai sus menționat îl vom detalia și în lucrarea de față.

Trebuie specificat că până la realizarea acestei monografii nu a mai existat o altă lucrare de asemenea amploare, referitor la istoricul comunei sau la alte aspecte din evoluția ei.

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Recomandăm tinerilor din actuala generație și celor din generațiile viitoare să aibă multă voință, dorință și capacitate să realizeze mai multe decât au întrepins înaintașii lor.

Ne cerem scuze dacă în conținutul lucrării de față s-au mai strecurat și unele greșeli sau scăpări de conținut, care pot fi remediate la propunerea cititorilor.

Vă mulțumim!

CAPITOLUL I

A. AȘEZAREA ȘI ÎNFIINȚAREA COMUNEI GHILEȘTI, VRANCEA

1820

1. Așezare și înființare

Comuna Ghilești datează documentar din anul 1820, așa cum rezultă din publicațiile din anul 1986, ale Academiei Române.

Primii oameni care au bătut țarușul pentru înființarea comunei Ghilești în această parte a ținutului Vrancei au fost cu numele de Ghilea, veniți din părțile Odobeștiului de astăzi, de pe strada „ulița Ghilei”, nr. 7. Aceștia aveau ca ocupație principală „ghilitul” pânzei din cânepă și țesutul acesteia și nu semănatul și recoltatul acestor culturi.

Ghilitul cânepii și al inului se făcea în bălțile existente în punctele: Puturoasa, Secătură, Nuc, Colac, etc.

Din cercetările făcute asupra înființării comunei Ghilești și în urma discuțiilor purtate cu mulți localnici de diferite vârste, din această parte, unde s-au stabilit primii oameni pentru înființarea comunei, a reieșit că ei au ales în mod intenționat această așezare. Aici se găseau multe bălți care erau folosite pentru „ghilitul” cânepii și al inului, iar din punct de vedere geografic se afla între râurile Putna și Siret.

2. Comuna ”Ghilești” – așezare și limite

Coordonatele geografice sunt 45°44’ latitudine nordică și 27°15’ longitudine estică.

Comuna Ghilești a fost așezată pe malul drept al râului Siret, iar la 3 km vest curge apa râului Putna. Prin comună curgeau pârâurile: Iezărelul și Gârla Morilor.

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Vecinătățile comunei sunt: la N și N-V comuna Ciușlea și satul Rădulești, la S și S-E, comuna Suraia, la V comuna Vânători, iar la est, râul Siret și peste acesta comuna Movileni din județul Galați.

Vatra satului Ghilești avea o suprafață de 428 ha din care: pădure comunală circa 100 ha, izlaz comunal circa 80-100 ha, fâneată naturală circa 60 ha, vie circa 30-32 ha, iar teren arabil circa 1240 ha.

Comuna Ghilești se află la 4 km de comuna Suraia, la 12 km de Focșani, 211 km de București, 22 km de Tecuci, 97 km de Galați, 104 km de Brăila, 22 km de Mărășești, 182 km de Iași, iar cota față de nivelul mării este de circa 30 m. Ea este formată din doua sate, Biliești și Sasu.

Odată înființată comuna Ghilești, s-a avut în vedere organizarea sa din punct de vedere administrativ: amenajarea de drumuri, construcția de case, grajduri și alte anexe necesare familiilor formate, construcția de garduri din măracini și nuiele, procurate din lunca Siretului și altele chiar din pământ. Casele erau la rândul lor construite din pământ și învelite cu stuf și papură.

Cu timpul, au trecut la formarea așa-ziselor organe administrative care să-i conducă și să-i sprijine în tot ce aveau de făcut pentru dezvoltarea localității nou formate.

În comuna nou înființată au început să se stabilească mulți cetățeni veniți de pe alte meleaguri, dornici să-și clădească aici o casă. Numele celor veniți era de: Arbune, Arsene, Butuc, Chirilă, Chiriță, Copcea, Cristea, Crihană, Ghilea, Grigoraș, Grigorică, Ionașcu, Isac, Munteanu, Trandafir, Vasiliu și alții.

Crescând numărul populației, a crescut cât de cât interesul pentru cunoaștere pentru a se putea înțelege mai bine și chiar să se ajute între ei. Și-au îmbogățit vorbirea și expresiile corecte, ceea ce denotă că erau interesați să meargă spre o civilizație a cunoașterii, necesară viitorului.

Prima monografie istorică a comunei Biliеști, județul Vrancea

Se interesau pentru construirea și amenajarea unor obiective de interes general, cum ar fi: construcția de drumuri, construirea de școli, biserici, local administrativ, organizarea de alegeri pentru organele administrative, care să îi conducă, deci înființarea puterii de stat.

Ocupația de bază a locuitorilor la început era agricultura, apoi s-au ocupat și cu alte îndeletniciri, ca de exemplu fierăritul, potcovitul cailor, tâmplăria, croitoria și altele.

Denumirea de Ghilești a comunei s-a menținut până în sec. al XIX-lea, când aceasta a fost schimbată în Biliеști. În anul 1653 a apărut în “Codul de limbă română” cu noua titulatură.

În raport cu creșterea populației a fost necesară atribuirea unor suprafețe de teren pentru cultivarea unor culturi productive, ca de pildă: grâu, porumb, legume și altele, care să asigure produsele necesare hranei.

Tratamentul bolilor se făcea cu plante medicinale adunate de pe câmp și din lunca Siretului.

3. Biliеști – câteva file de istorie

Se spune la Biliеști că „acela care bea apă de aici va rămâne în acest sat pentru totdeauna”. Așezat în buza Luncii Siretului, Biliеștiul are într-adevăr o apă de băut cum rar se găsește, dar, cu siguranță, și alte daruri venite de la Dumnezeu fac localitatea atât de primitoare și de prosperă.

Începuturile locuirii oamenilor aici, lângă sufletul, când domol, când furios al Siretului, se pierd în negura istoriei. Nimeni nu poate spune cu maximă precizie când s-au așezat aici cei care aveau să întemeieze satul. Poate că timpul acela a fost cu multe sute de ani în urmă sau poate mai târziu. Memoria colectivă nu mai păstrează decât puținele evenimente despre

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

care s-a vorbit din urmași în urmași: niște inundații devastatoare, un incendiu pârjolitor în care a pierit și biserica satului, un cutremur mare și mutarea în timp a zonei de locuire ceva mai departe de Siretul ce a însemnat mereu pentru oamenii locului sursă de hrană, de desfătare, dar și de pericol, atunci când el și-a ieșit din matcă.

Pesemne că în drumurile lor către hotarul de sud al Moldovei și în raidurile prin Muntenia, domnitorii moldoveni vor fi stat și prin locurile acestea. Și cu siguranță legături comerciale între negustorii acelor timpuri și țărani vor fi existat de sute de ani, însă mențiuni documentare găsim abia după anul 1800. Iar acestea, atâtea câte au rămas în documentele de prin arhive, arată că Bilieștiul are o istorie impresionantă de care cetățenii ei de azi sunt mândri.

Succint și cronologic spicuim prin documente din arhivele naționale referiri la localitatea Biliești.

- În 1823 ținutul Putna avea 8 ocoale, unul dintre ele fiind Ocolul Biliești, care cuprindea satele: Biliești, Sasu, Dimaciul, Suraia, cracul Călienii, Nănești, Belciugul, Nămoloasa, Slobozia Clucerului, Blehanii, Slobozia lui Ciucă, Costienii, Malurile, Vulturul, Moșiile lui Conachi, Răstoaca.
- În 1832 țăranii, loviți de către marii proprietari și de către autoritățile nepăsătoare, li s-au împotrivit cu vehemență, apărându-și interesele. Așa s-au petrecut lucrurile și cu locuitorii satelor Sasu și Biliești, care, în semn de protest față de împilările la care îi supunea arendașul Petrache Vogoride, și-au părăsit gospodăriile și au fugit de pe moșia hatmanului Ștefanache Vogoride pe moșia răzășească vecină.

4. Supraviețuitorii apelor (istorie recentă)

Râurile cele mai importante de care sunt legate localitățile Biliești și Sasu sunt Siretul și Putna. În relația lor cu locuitorii acestor sate de-a lungul timpului nu s-ar putea spune că au fost niște ape prea cumiști.

Siretul străbate Moldova de la nord la sud și adună apă din numeroși săi afluenți. În dreptul localității Biliești, el se află în cursul său inferior, caracterizat prin multe meandre, luncă largă, fiind însoțit în unele locuri mai joase de zăvoaie cu salcie, răchită și plop. În albie apar mici insule, care în timpul viiturilor dispar sub apă. Valea prin care curge Siretul în acest sector este asimetrică, malul stâng fiind mai înalt cu 6-7 m.

Debitul Siretului este variabil, în funcție de anotimpuri și de cantitatea de apă adunată în urma ploilor ce cad în zona de munte, apă ce este adunată de afluenți. Astfel, din cele mai vechi timpuri, Siretul inunda cu regularitate, în fiecare primăvară, vatra satului și o parte din terenurile agricole.

Putna, care izvorăște din Munții Vrancei, în zona satelor Biliești și Sasu se află în cursul ei inferior și prezintă numeroase meandre cu pietriș și nisip mărunț. Albia este simetrică, cu maluri înalte de circa 6-8 metri. Lățimea apei, ca și adâncimea, variază în funcție de debit, acest fapt datorându-se unor factori asemănători ca și în cazul Siretului. Uneori, la viituri, revarsă și Putna.

Anul 2005 a fost marcat aproape în toată țara de inundații care au provocat victime, distrugerii de locuințe, terenuri agricole și alte pagube materiale deosebit de mari.

În județul Vrancea, între aprilie și iulie 2005, 10 comune au fost afectate de inundații, între acestea aflându-se Vulturii, Vadu-Roșca, Suraia, Nănești, Biliești, Milcovul.

Prima monografie istorică a comunei Biliiești, județul Vrancea

Comuna Biliiești a suferit cumplit de pe urma inundațiilor, peste 500 de gospodării având mari pierderi materiale; 53 de case au fost distruse în totalitate, iar alte câteva sute afectate de furia apelor.

Ca și în alte momente potrivnice ale istoriei multisekulare a satului, oamenii săi au luat-o de la capăt, și-au refăcut gospodăriile distruse și cred într-un viitor mai bun pentru ei și pentru copiii lor.

5. Linia ferată Făurei-Tecuci nu a mai fost construită cu trecerea prin comuna Biliiești

În anul 1933, forurile de conducere de atunci au aprobat construirea unei noi linii de cale ferată pe direcția Făurei - Tecuci, cu trecerea prin comuna Biliiești - Vrancea.

Au început în acel an lucrările de proiectare așa cum au fost aprobate, dar construirea liniei de cale ferată nu s-a continuat conform proiectului întocmit și s-a făcut devierea Făurei - Tecuci, cu trecerea prin comuna Suraia - Dimaci.

Cauza principală a fost că la Biliiești era notar la primărie numitul Cărășel Costică, care nu era interesat și nici amator ca linia ferată să se construiască cu trecerea prin comună, deoarece cele 2 ha de vie nobilă pe care le avea în grădină, conform proiectului întocmit, trebuiau defrișate imediat, iar acestuia nu i-a convenit. Astfel, urmând intervențiile și șantajele, numitul Lăzărescu, care era șef la Primăria Suraia, s-a bucurat de toate cele întâmplare, fiindcă avantajele au rămas în favoarea comunei Suraia.

B. NATURA, OAMENII ȘI ISTORIA.

ÎNCEPUTURILE

1. Cadrul general fizico-geografic

Pentru prezentarea cadrului general fizico-geografic în care se află localitatea Biliești am apelat la caracterizarea făcută de geograful de origine vrânceană Simion Mehedinti, în lucrarea *Vadul moldo-muntean*. Regiunea dintre Munții Vrancei și cotul Dunării la Galați e pământul cel mai însemnat pentru viața satului nostru. A fost un timp când am pierdut o parte din Banat, Bucovina și Moldova. Dar „dacă streinii ar fi pus mâna pe o fâșie cât de îngustă între Măgura Odobeștiului și Galați, putea să fie primejdie de moarte – cum s-a văzut în 1917. Aici e modul vital al satului român. Iar asta nu din vrerea oamenilor, ci din însăși făptura ținutului”. Autorul continuă apoi precizând că pentru cel care privește harta României, este evident că aici e „vadul cel mare al apelor și șteaul cel mare al drumurilor care se îndreaptă de la cetatea Carpaților spre Marea Neagră.”

Cuprinzând în limitele sale zona principală a Curburii Carpaților, județul Vrancea cunoaște o mare varietate a formelor de relief, de la crestele înalte ale Rozei, Giurgiului și Gorului, până la întinderile Câmpiei Siretului. Județul este intersectat de meridianul de 27° longitudine estică și de paralela de 46° latitudine nordică. Județele vecine sunt: Bacău, Vaslui, Galați, Brăila, Buzău, Covasna.

Apele mai importante care străbat județul pe diferite direcții sunt: Siretul, Putna, Milcovul, Râmna și Râmnicul. Putna este principalul râu care străbate județul de la vest la est, pe distanța de 144 km. Ea primește un număr mare de afluenți, cei mai importanți fiind: Zăbala, Milcovul, Râmna și Leica. Debitele minime ale râurilor se înregistrează în intervalul vară-toamnă, iar cele maxime, însoțite de viituri sunt primăvara.

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Județul se află în întregime în zona temperată. Disponerea reliefului în trepte, ce coboară către est, deschide larg teritoriul său influențelor est-continentale, fiind atins de mase de aer de proveniență diferită și de centre de acțiune cu particularități meteorologice foarte contrastante.

Zona Vrancei este renumită prin seismicitatea sa ridicată. Astfel, din anul 1601 până în anul 1977 au fost 17 cutremure, epicentrul focarului situându-se pe falia Zăbala - Nămoloasa – Galați – Tulcea.

Suprafața județului Vrancea este de 4817 km², din care: 151.000 ha arabil, 67.000 ha pășune și fâneată, 31.000 ha vii și pepiniere viticole, 3867 ha livezi și pepiniere pomicole.

La recensământul din 1979, populația județului era de 377.753 locuitori, având o densitate de medie de 77,7 loc./km².

Între cele 67 comune rurale ale județului Vrancea se află și comuna Biliești, care este așezată cam la jumătatea distanței dintre paralelele 45° și 46° latitudine nordică și meridianele 27° și 28° longitudine estică. Din punct de vedere geologic, satele comunei se situează în depresiunea Bârladului, unitate tectonică de tranziție între Platforma Moldovenească, Platforma Moesică și cea Dobrogeană. Peste un fundament cristalin este depusă o stivă groasă de peste 3000 m, alcătuită din depozite sedimentare de la paleozoic la cuaternar.

Zona corespunde unui relief de câmpie, respectiv partea de nord-est a Câmpiei Române, Câmpiei Râmnicului și, în cea mai joasă porțiune, Câmpia Siretului Inferior. Această parte de câmpie se caracterizează prin aluvionări, cu divagări ale râurilor, cu prelungi fenomene de băltire în anii ploioși, cu forme incipiente de saturare a terenurilor. Nenumărate meandre și albiei părăsite, mlăștinoase, se dezvoltă pe dreapta Siretului, mai ales între Putna și

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Siret. Zona necesită irigații, dar și drenări, îndiguiri, îndreptări de albie pentru stăpânirea cursurilor de apă.

Satele comunei Biliești se situează pe văile cursurilor de apă ale Putnei și Siretului.

Verile sunt aici foarte calde și uscate, iar iernile reci, punctate din când în când cu viscole puternice, dar și cu intervale de încălzire, care determină topirea zăpezii. Media anuală a temperaturii aerului depășește 10°C, media maximă fiind de 22°C în iulie, iar media minimă de 3°C în luna ianuarie.

Pe solurile aluviale cu cernoziomuri este o vegetație de stepă marcată de pajiști secundare cu bărboasă, păiuș, colilie, care însă au fost masiv înlocuite cu culturi agricole. Așa s-a întâmplat cu locurile cunoscute de săteni sub denumirile de Caramalău, Bălțiță, Fânărie, Rându` Boilor, Vărsătura, Țigăneasca etc.

În ceea ce privește lumea păsărilor, altă dată veneau prin aceste locuri dropiile, potârnichele, rațele și găștele sălbatice. Astăzi mai numeroase sunt: vrăbiile, prepelițele, ciocârliele, sticleții. Nu lipsesc nici croncănitorele, prigorile, bufnițele, cucuvelele, precum și păsările de pradă, ulii și ereți. Fauna de stepă este prezentată prin termite, popândăi, iepuri, șoareci de câmp, șobolani. Htiofauna Putnei este reprezentată prin lipani și maioagă, iar a Siretului prin mreană.

Mergând pe drumul de câmpie spre sud-est, vedem șoseaua care duce de la Biliești până la șoseaua principală Suraia-Focșani, acesta din urmă, situat la o distanță de 10 km spre N-V de sat, fiind și reședința județului. Spre S-E avem șoseaua care face legătura cu orașul Galați, aflat la circa 75 km, dar și cu Brăila, aflat la aceeași distanță.

2. Prezența umană (din antichitate până în evul mediu)

Lipsa izvoarelor arheologice care să ne indice direct o anumită prezență umană în spațiul de care ne ocupăm – lipsă datorată nerealizării unor cercetări specifice în zona de câmpie a județului Vrancea – ne determină să facem câteva referiri generale pentru un spațiu mai larg ce cuprinde zona de sud a teritoriului est-carpatic, respectiv zona de nord-est a Câmpiei Române.

Poate cercetări arheologice viitoare vor confirma ceea ce acum putem avansa cu titlul de ipoteză referitor la prezența umană încă din preistorie, în spațiul de pe Valea Putnei, în aval, în apropiere de vărsarea acestui râu în Siret.

Putem aduce astfel în discuție cultura neolitică Starcevo-Criș (epoca sacră a pietrei), care cunoaște o largă răspândire din Grecia continentală până în Serbia, Slovenia, estul Ungariei și pe teritoriul țării noastre spre est până dincolo de Nistru, cuprinzând și zona de sud a Moldovei.

Eneoliticul (epoca nouă a pietrei și a aramei) este reprezentat pentru acest spațiu de o interferență a culturilor *Gumelnița* și *Cucuteni*, interferență sesizată și prin descoperirea unor vase de lut specifice culturilor *Precucuteni* și *Cucuteni* din Moldova și în unele așezări ale culturii *Gumelnița* din Muntenia. De asemenea, o interferență a culturilor epocii bronzului din *Costișa* și *Monteoru*, poate cu predominare a celei din urmă, ne poate da imaginea continuității de viață în spațiul de sud-est al Moldovei de azi.

Este posibil ca aspectul prezenței umane să fie confirmat apoi de prima cultură a Epocii Fierului, cultura *Basarabi* (sec. al VIII-lea î.Hr.), una din „complexele sinteze ale culturii materiale” ce cuprinde cea mai mare

Prima monografie istorică a comunei Biliiești, județul Vrancea

parte a teritoriului țării noastre, inclusiv toată Câmpia Română și jumătatea sudică a Moldovei. A doua epoca a fierului, Latene, este reprezentată în partea sudică a Moldovei prin descoperirile realizate în așezarea de la Poiana (Nicorești), județul Galați, care va cunoaște o înflorire 200 de ani mai târziu. Prin paralelism, putem presupune pentru această perioadă a istoriei o prezență umană și în așezările de pe malurile Putnei și Siretului, pe care le analizăm.

Cucerirea și colonizarea Daciei și a Scyției de către romani (sec. II d. Hr.) au determinat schimbări demografice în masa populației geto-dace. Așa cum afirmă istoricii noștri, pe baza izvoarelor istorice, există „toate temerile să se ia în considerare posibilitatea ca cel mai târziu după 101 d.Hr., o parte din Muntenia, Oltenia și sudul Moldovei să fi fost anexată la Imperiul Roman”. Populația din zona carpatică de sud și est, în frunte cu șefii locali a acceptat probabil fără împotrivire stăpânirea romană. Cum nu putem aduce nici aici dovezi arheologice, ne menținem tot în sfera ipotezelor și putem presupune că, în cadrul schimbărilor demografice amintite, s-au putut produce dislocări și strămutări de populație care să fi afectat și partea de câmpie a sudului Moldovei. Astfel, Muntenia și sudul Moldovei, aflate temporar sub ocupație romană au cunoscut procesul de romanizare cu toate condițiile, factorii și etapele sale.

Concentrând etapele, putem sesiza pe fondul procesului de etnogeneză românească, o uniformizare culturală înregistrată în secolele al V-lea și al VI-lea, care poate să corespundă definitivării grupului romanic de est, fenomen fără de care nu ar fi fost posibilă asimilarea slavilor și încheierea procesului de formare a poporului român în cursul secolelor VII-VIII. Din secolul al VII-lea începe procesul de formare, pe întreg spațiul carpato-dunărean, a unei culturi materiale, mai mult sau mai puțin unitare, cunoscută

drept prima cultură veche românească sau, pentru unele aspecte regionale mai recente, *Cultura Dridu*. În regiunea dintre Carpați și Nistru, cultura Dridu este atestată prin numeroase descoperiri în bazinul inferior și mijlociu al Siretului și Prutului și cel inferior al Nistrului. Varianta regională din sudul Moldovei a culturii Dridu este ilustrată și prin complexul de locuire din așezarea Câmpineanca-Focșani. Culturii Dridu îi succede, în secolele XI-XII, *cultura Răducăneni*, ale cărei descoperiri, ce depășesc spre vest Siretul și spre est Prutul, ca și din zona de stepă, din sudul Moldovei, sunt rare deocamdată. De aceea, rămâne neprecizat pentru moment dacă, în secolele XI-XII, cultura populației locale de la est de Carpați nu îmbracă și alte forme în celelalte micro-regiuni ale Moldovei.

Cultura populației locale din secolul al XIII-lea este în mai mică măsură cunoscută, față de culturile anterioare, volumul cercetărilor întreprinse fiind destul de redus.

Izvoarele istorice au surprins evenimentele ultimelor migrații peste spațiul carpato-dunărean din secolele IX-XIII. La mijlocul secolului al X-lea ținuturile cuprinse între Bărăgan și Don erau menționate în literatura istorică bizantină cu numele de Patzinakia.

Denumirea a putut să apară abia după migrarea pecenegilor la vest de Volga, produsă către sfârșitul ultimului deceniu al secolului al IX-lea. „Cumania” este termenul care se folosea pentru Moldova și partea răsăriteană a Munteniei, conform actului papal din 1227, unde se precizează ca autoritatea papală s-a bucurat totdeauna de mult sprijin în Cumania și Brodnic. În prima jumătate a secolului al XIII-lea, așa-numita „Țara brodnicilor” trebuie căutată în partea meridională a Moldovei, întrucât se învecina cu domeniile Ordinului Teutonilor și s-a aflat la răsărit de regatul Ungariei.

Prima monografie istorică a comunei Biliiești, județul Vrancea

După invazia mongolilor din 1241 și constituirea Hoardei de Aur, în actele emise în cancelaria papală și cea regală maghiară se fac referiri la spațiul est carpatic prin expresia „la hotarele tătarilor”.

Drumul care leagă Dunărea de Jos cu Dacia Carpatică, suind Valea Trotușului, care exista dinainte de era creștină, a stat în atenția basarabilor (întemeietorii statului medieval al Țării Românești la începutul secolului al XIV-lea), ce și-au completat stăpânirea sud-carpatică, ocupând și bazinul de jos al Siretului până la Munții Vrancei.

În actele diplomatice ale Țării Românești, la 1392 Mircea cel Bătrân se intitula „domn a toată Țara Românească, din munți până la hotarul Țării Tătăraști și stăpân veșnic al Făgărașului”. „Părțile tătăraști” pe care le regăsim și în documentele de la Mihail I și Radu II Prasvagliu (domnitori în Țara Românească în prima jumătate a secolului al XIV-lea), între posesiunile voievodale, nu pot fi localizate decât în extremitatea răsăriteană a Țării Românești sau, mai probabil, în partea meridională a Moldovei. Nicolae Iorga consideră că acea „Țară Tătărească nu e alta decât Moldova”.

Pe de altă parte, domnitorul Roman I preciza că „domnește Țara Moldovenească de la munți la mare”. Așa cum arăta Nicolae Iorga „Roman-Vodă moldoveanul ... va fi pus piciorul în prag, deschizând astfel acea rivalitate pentru ținutul Putnei, pentru Chilia și Basarabia, care va merge până la domnia lui Alexandru cel Bun și a lui Ștefan cel Mare”.

Din timpul domnitorului Ștefan I (1394-1399), în Moldova, și al lui Vlad Uzurpatorul (1394-1396), în Țara Românească, când a avut loc prima delimitare de hotar, și până în 1842, când are loc ultima hotărnicie între domnitorii Ștefan cel Mare (1457-1504) și Vlad Călugărul (1482-1495), hotarul moldo-muntean a cunoscut mai multe modificări.

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

În această zonă de hotar se afla Ținutul Putnei care a luat ființă odată cu organizarea de stat a Moldovei. Ținutul este menționat pentru prima dată într-un document din 2 iulie 1431. După 10 martie 1482, dată ce atestă fixarea noului hotar între Moldova și Țara Românească, ținutul s-a întins până la pârâul Milcovului, afluent al râului Milcov. Limitele ținutului au variat și se întindeau la început spre nord aproximativ până la Trotuș, întinderea lui fiind mai mică decât ulterior, în timpul lui Ștefan cel Mare.

În acest ținut al Putnei, „căruia se pare că i-a da numele râul Putna, se află Focșani, un târgușor pe apa Milcovului, așezat la hotarul cu Valahia”. Pentru ținutul Putnei „se luptară de atâtea ori, ca și pentru Chilia, domnii români ai moldovenilor și muntenilor”, spune Nicolae Iorga, povestind despre atacul lui Radu cel Frumos asupra Moldovei lui Ștefan cel Mare, din vara anului 1471. Domnul Moldovei a răspuns acestui atac în 1473, când, pe 8 noiembrie, se afla la Milcov”, iar „la 18 ale lunii se dădu lupta la un vad, departe trei zile de București, deci chiar lângă graniță, la Râmnicu-Sărat”. După înfrângerea lui Radu cel Frumos, „muntenii nu mai stăteau în Crăciuna și în ținutul Putna”.

Hotarul mutat de Ștefan cel Mare de la apa Trotușului la apa Milcovului lua și o parte din târgul Focșaniului. Astfel, partea de sud a orașului Focșani a fost divizată printr-un canal tras din râul Milcov. Iar acesta, „tras de Ștefan cel Mare, începe de la satul Pânticești (Râmnicu-Sărat), intră în orașul Focșani la sud-vest prin suburbia Vâlcele; face mai multe cotituri, apoi, ieșind din Focșani prin urbea Bahnele, dă în Valea Mândrești, parcurge această vale până în dreptul satului cu același nume, de unde continua pe la nordul satelor Lămotești, Gologanul, Hângulești, Malurile și se sfârșește în râul Siret, lângă Robul”. Autorul cărții de geografie a județului Putna, întocmită în 1886, menționează apoi că, după

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

părerea unor bătrâni, acest canal ar fi vechea matcă a râului Milcov. Dar acest hotar nu a fost stabil o dată pentru totdeauna întrucât, „după cum s-au mutat râurile, așa s-a mutat mai târziu și hotarul dintre Moldova și șesul muntenesc, jucând încoace și încolo”.

Ținutul Putnei era administrat de un staroste, această dregătorie fiind ocupată pe la 1688 de cronicarul Miron Costin, iar pe la 1732 de cronicarul Ion Neculce. În epoca medievală, ținutul era împărțit în școale conduse de căpitani, apoi de zapcii, ajutați de promojnici. Satele din zona de câmpie a ținutului erau conduse de vornici. Focșanii existau, cu siguranță, cu mult timp în urmă, deși sunt atestați documentar abia pe 26 ianuarie 1575, într-un act în care se arată că Alexandru-Voievod, domnul Munteniei, a fost lovit „cu înșelăciune la satul Focșani de domnul Moldovei, Ion Vodă cel Viteaz. Așadar, Focșanii, ca așezare de graniță, a fost format din două părți: Focșanii-Moldova și Focșanii-Munteni, situație ce a durat până în anul 1862.

Partea din ținutul Putnei care a atras cel mai mult interesul istoricilor, geografilor, sociologilor și etnografilor a fost zona Vrancei, reprezentând partea de deal și munte a acestui ținut istoric. Despre Vrancea istorică au scris: Dimitrie Cantemir, Ion Ionescu de la Brad, Bogdan Petriceicu Hașdeu, Nicolae Iorga, Alexandru Vlahuță, Simion Mehedinți, Dimitrie Gusti, Henri H. Stahl, Ion Diaconu, Cezar Cherciu și alții. „Legenda Vrâncioaiei”, cea care l-a ajutat pe domnitorul Ștefan cel Mare, aflat la mare cumpănă, după bătălia cu turcii de la Războieni (1476), dându-i pe fiii săi pentru a-și reface oastea, este una dintre cele mai cunoscute în istoria noastră. Zona Vrancei, cu munții, văile, apele și pădurile sale păstrează încă o frumusețe sălbatică ce merită a fi cunoscută.

În economia acestei lucrări nu ne-am propus să introducem date suplimentare despre Vrancea istorică, dar cititorul interesat le poate afla cu

ușurință, consultând lucrările autorilor amintiți sau vizitând aceste locuri ale județului Vrancea.

3. Cum s-a născut satul?

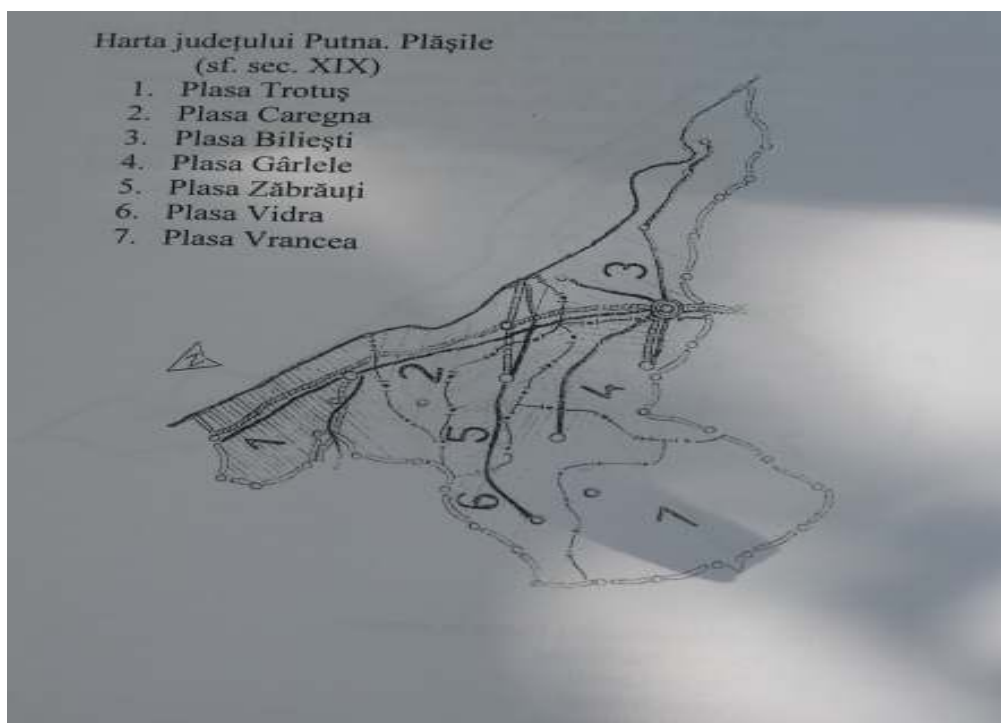
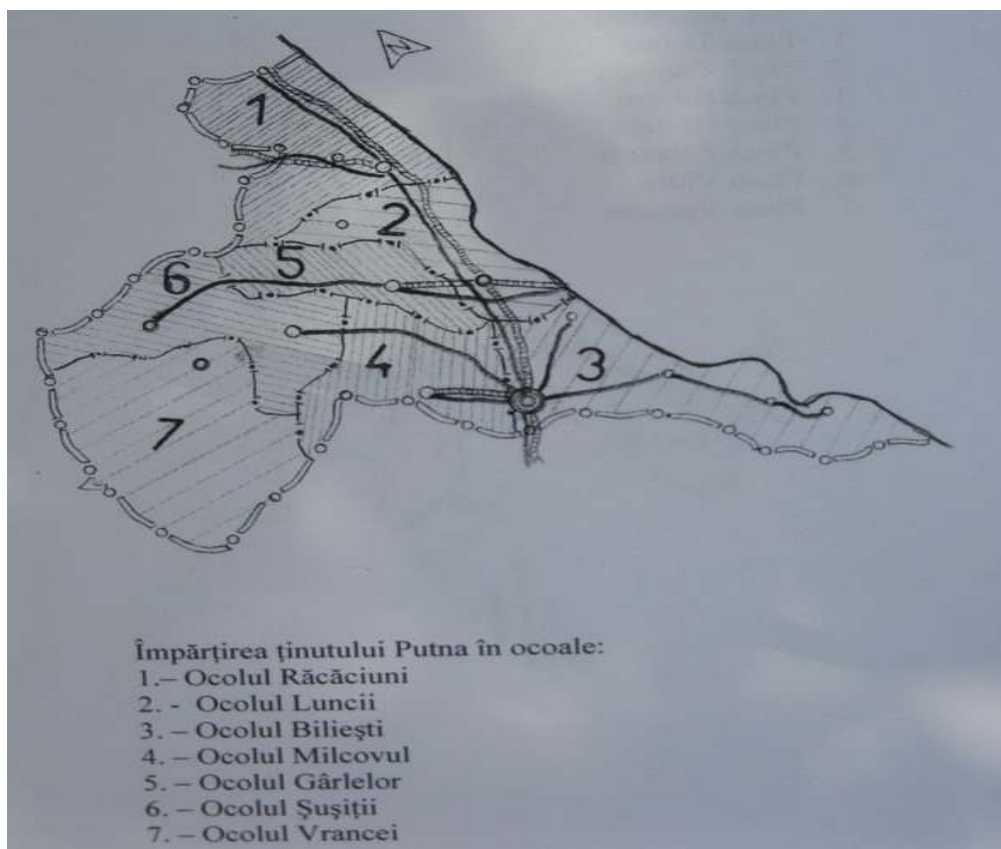
Despre geneza satelor românești, cunoscutul sociolog H.H. Stahl amintește două teme folclorice: tema întemeierii satului din pustie și tema originii donatine a satului. Prima pleacă de la credința că toate locurile sunt inițial „pustii” și, deci, la întemeierea satului nu a fost cazul să se traseze hotare. Cealaltă temă are în vedere un act de donie (donație), de regulă din partea domnitorului, pentru acte de vitejie sau alte merite deosebite.

Nu putem spune cu certitudine care temă dintre cele două, menționate de H.H. Stahl, poate fi aplicată în cazul întemeierii satului.

Sensul pe care-l dăm, din mai multe posibile, termenului „pustie” poate fi cel de „lipsă a oricărei stăpâniri boierești”. Astfel, ne putem imagina pe baza descrierii reputatului sociolog, un strămoș al satului, venit nu se știe de unde, care „bate pariul”, „se așează”, „cuprinde” un teritoriu fără stăpân și „face sat”. Sau, așa cum apreciază și Al. I. Gonța, bătrânul sau moșul, cap de familie, alegea vatra de sat. Desigur, nu este locul să aducem în discuție întreaga analiză făcută de H.H. Stahl, care-i amintește pe N. Iorga, C.C. Giurescu și alți istorici, prezentând opiniile lor despre întemeierea satelor românești.

Simplificând lucrurile, în lipsa unei atestări documentare timpurii, afirmăm că o realitate general-valabilă privind geneza și evoluția satului românesc de câmpie de la est și sud de Carpați reprezintă și pentru noi baza de analiză. În sudul Moldovei, ca și în alte zone, vechile așezări sătești au fost fixate „după refluxul nomadismului, în mod constant, pe cursurile de ape, la drumuri și vaduri”.

HARTA JUDETELUI PUTNA

Prima monografie istorică a comunei Biliiești, județul Vrancea

Podul de peste Putna, ce face legătura dintre Focșani și Biliiești

Putna la pod,

CAPITOLUL II.

ISTORIA MAI APROAPE

(secolele al IX-lea – al XX-lea)

II.1. Schimbări în structura administrativ-teritorială

Satul

În secolul al XIX-lea, dinamica schimbărilor în organizarea administrativ-teritorială a Moldovei și Țării Românești s-a amplificat.

Elementele de modernizare a societății românești, introduse prin Regulamentul Organic, Reformele din timpul domniei lui Alexandru I. Cuza, Constituția din 1866, toate au vizat și aspectul administrativ-teritorial. În ansamblu, așezările rurale din ținutul Putna, pe care le analizăm, au trecut prin toate aceste transformări.

Pe temeiul *Condiciei luizilor* (alcătuită în 1803 din ordinul domnului Moldovei, Alexandru Maruzi), publicată în „Uricariul” lui Codrescu și reluată în „Dicționarul geografic al județului Putna”, din 1897, putem afirma că, dacă la începutul secolului al XIX-lea satul Biliești era „răzășesc”, această situație venea din secolele anterioare. De asemenea, în temeiul documentelor studiate, Gh. Untaru îi enumera pe răzeși, care „în vreme de lipsă s-au împrumutat ... și, neputând plăti, moșiile ipotecate au fost vândute pe prețuri de nimic. Desigur că și în acest caz s-a putut întâmpla ca răzeșul, coproprietar în cadrul unei obști rurale, dar cu o parte anume în sat și la câmp, să-și delimiteze hotarul și a putut vinde acea parte de pământ care-i aparținea. Urmași ai unor vechi stăpâni de ocini, cumpărate sau slujite, răzeșii propriu-zisi au rămas „țărani”, prin înmulțirea și fracționarea pământului, în comparație cu alți stăpâni rurali care și-au păstrat și mărit domniile.

Al. I. Gonța menționează existența a patru categorii de sate în societatea românească a Moldovei medievale: sate puse sub administrația

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

ocoalelor domnești; sate încredințate boierilor, puse sub administrația ținuturilor, sate mănăstirești sau episcopale; slobozii mănăstirești și boierești.

Între cele patru categorii de sate ale Moldovei medievale, menționate mai sus, satul Biliești, care era un sat răzășesc, poate fi încadrat în categoria satelor puse sub administrația ocoalelor domnești.

Pe prima hartă a ținutului Putna, reconstituită cu ajutorul informațiilor în cartografia fiscală a Moldovei din anul 1774 apar 9 ocoale. La vremea aceea între cele 9 ocoale ale ținutului nu apare și ocolul Ghileștilor, întrucât acesta se afla cuprins la ținutul Tecuci. Între anii 1774-1803, la o dată neprecizată, ocolul Ghileștilor a fost trecut ținutului Putna.

Analiza acestei organizări a ținutului Putna și a ocolului Biliești se află în așa-numitul „Manuscris 330”, lucrare realizată de către C.C.Giurescu în 1941 și rămasă sub formă de manuscris, sub titlul „Populația județului Putna la 1890”. Conform acestui manuscris, ocolul Biliești cuprindea 17 sate.

În 1935, în „Tabla obștilor sătești a prințipatului Moldovei” intervin unele modificări, astfel încât în ținutul Putna, pentru ocolul Biliești, după ce și Milcovul de jos a trecut în întregime la acest ocol, sunt menționate 32 de localități, cu 3070 case. În același an, potrivit savantului C.C.Giurescu, se menționează că locuitorii din Sasu ar fi fost „populație venită din Transilvania – unguri băjenari noi”, de unde și „fântâna Sasului”.

În 1859, recensământul populației în județul Putna evidențiază, între altele, că Bilieștiul era reședința plasei cu același nume, cu o populație de 15.227 persoane; 7931 bărbați și 7292 femei.

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

În 1864, județul Putna cuprindea cele 159 de sate organizate administrativ în cinci plăși, una dintre ele fiind plasa Biliești, cu 30 de sate, în care 2190 de trăitori erau clăcași.

La 18 februarie 1869, prin decret domnesc, era stabilită împărțirea teritorială a brigăzilor regimentelor și batalioanelor în județul Putna. Compania 1, din plasa Biliești își avea reședința în Dimaci.

Comuna

Împărțirea administrativ-teritorială despre care am vorbit mai sus a durat până în 1864, când, prin legea comunală, în ținutul Putna s-au constituit 82 de comune rurale și 5 comune urbane, toate grupate în 5 plăși (unități administrativ-teritoriale în care era împărțit un ținut).

Plasa Biliești a păstrat numele și, parțial, organizarea vechiului ocol „Ghilești”. Între cele 15 comune rurale ale plășii Biliești sunt menționate comunele Vulturu de Jos și Vulturu de Sus, alături de Biliești, Călieni, Nănești, Răstoaca, Suraia și altele.

Apariția celor două toponime atestă o realitate surprinsă și în documente anterioare anului 1864, fără să știm precis când s-au separat cele două așezări care nu sunt despărțite prin niciun hotar.

Prin împărțirea administrativ-teritorială din anul 1968, conform legii din 23 aprilie, în viața comunei și a oamenilor de aici apare un act de samavolnicie și anume desființarea comunei Biliești în mod abuziv și încorporarea în cadrul comunei Suraia. Astfel, comuna Biliești devenea sat component al comunei Suraia, în a cărei administrare a fost timp de 36 de ani.

Reparația istorică avea să vină în anul 2004, grație eforturilor unor oameni ai satului, când, prin lege, comuna Biliești a fost reînființată.

II.2. Un nou secol – alte schimbări

În prima jumătate a secolului al XX-lea s-au înregistrat câteva modificări în organizarea pe plăși a județului Putna și în organizarea comunelor județului. Astfel, în 1908-1909, comuna Biliești făcea parte din plasa Biliești.

În 1943, județul Putna avea 6 plăși: Adjud, Focșani, Odobești, Panciu, Năruja, Vidra. Din cele 16 comune ale plășii Focșani făcea parte și comuna Biliești, alături de Vulturu, Călieni, Boțârlău, Nămoloasa. La acel moment suprafața comunei Biliești era de 2512 ha.

După anul 1948, schimbările aduse de regimul comunist s-au făcut simțite în plan administrativ-teritorial, țara fiind împărțită în regiuni și raioane. Între 1950-1960, comuna Biliești a făcut parte, conform noii împărțiri administrativ-teritoriale, din raionul Focșani, regiunea Galați. În 1961 întinderea comunei Biliești era de 2562 ha, din care vatră de sat 348 ha.

Din anul 1964 s-a revenit la vechiul sistem de împărțire în județe și prin împărțirea administrativ-teritorială a țării din 1968 s-a constituit județul Vrancea. Comuna Biliești, componentă a noului județ, era formată din satele Biliești și Sasu.

Actualmente, comuna Biliești are o suprafață agricolă de 1668 ha, cu următoarea dispunere pe satele componente:

Satul	Arabil (ha)	Izlaz (ha)
Biliești	1300	100
Sasu	368	-

II.3. Populația. Dinamica demografică

După cum afirmă specialiștii, sudul stepic al Moldovei nu a fost intens populat până în secolul al XIX-lea. Și-au pus desigur amprenta asupra evoluției demografice invaziile, anii de secetă și foametea, epidemiile, mai ales cele de pestă (ciumă), din secolele XV-XVI. Fuga locuitorilor peste linia de hotar dintre cele două principate era un fenomen des, atestat încă din secolul al XVII-lea, în condițiile în care foștii răzeși și-au pierdut ocinile, îngroșând rândurile țăranilor dependenți și fără libertate de strămutare „vecini în veci”.

Locuitorii satelor pe care le analizăm trăiau la „marginea țării”, adică în regiunile limitrofe ale hotarului dintre Moldova și Țara Românească. Acest hotar nu a constituit o piedică pentru ei până în secolul al XIX-lea, ei putând să treacă dintr-o parte în alta fără a fi obligați să îndeplinească vreo formalitate. În aceste condiții este firesc să presupunem o fluctuație demografică în secolele de tranziție spre epoca modernă, în această zonă de hotar.

Cea mai veche mențiune cu caracter demografic în privința satului Biliești o avem din „Manuscrisul 330” (Populația județului Putna la 1820), aflat la Biblioteca Academiei Române. Printre satele cu populație numeroasă din ținutul Putna, cum ar fi Soveja cu 242 lunde, Câmpurile cu 269 lunde, se numără și satul Biliești cu 212 lunde. Astfel, el se încadrează în categoria satelor cu peste 200 lunde. Din 1865 avem informația că 88 de locuitori din Biliești și 47 din Sasu au fost împrăștiți.

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Spre sfârșitul secolului al XIX-lea, mai precis în anul 1886, comuna Biliești avea 2368 de locuitori din care 1220 bărbați și 1148 femei. La această dată structura etnică era de 2318 români.

Putem afirma, așadar, că în cursul secolului al XIX-lea populația din Biliești a crescut de circa 4 ori, ceea ce reprezintă o dinamică importantă a sporului demografic. Faptul ar putea fi explicat și prin îmbunătățirea relativă a situației materiale a țăranilor, după reforma din 1864.

O creștere semnificativă a populației s-a realizat în prima jumătate a secolului al XX-lea, astfel încât, în 1943 comuna Biliești avea 2450 de locuitori.

Sporul demografic din această perioadă poate fi explicat atât prin îmbunătățirile aduse în viața țăranilor de reforma agrară din 1921, cât și prin ameliorarea situației sanitare care a dus la înlăturarea treptată a epidemiilor și a unor boli mai frecvente din această zonă cu consecințe de multe ori fatale, cum ar fi frigurile, bronșita, durerile de piept.

După anul 1965, din datele recensămintelor realizate în 1966, 1977 și 1980, constatăm creșterea populației comunei Biliești, așa cum se poate vedea în tabelul de mai jos:

Localitatea/anii	1966	1977	1980
Biliești	2514	2533	2553

Structura etnică nu a suferit modificări majore de-a lungul timpului, alături de etnicii români trăiesc circa 100 de rromi. Despre cea mai mare parte a acestora se poate spune că s-au integrat comunității sub aspect economico-social, întrucât nu reprezintă o comunitate distinctă, sunt creștini și merg la biserică ortodoxă. Cei mai mulți dintre ei se ocupă cu agricultura pentru a asigura cele necesare familiilor lor.

II.4. La marginea istoriei

Într-un sincer elan patriotic, un fiu al Putnei spunea la 1938: „Nicăieri ... ca în Putna nu se găsesc atâtea hecatombe și gropnițe unde în morminte uriașe dorm pentru vecii vecilor rămășițele făuritorilor întregirii”. El se referea, desigur, la „întregirea” din 1918, care nu s-ar fi realizat fără jertfele miilor de români care și-au apărât glia de-a lungul veacurilor, au stat în calea năvălitorilor veniți din toate colțurile și direcțiile pământului.

Nu vom ști vreodată dacă marii domnitori Mircea cel Bătrân, Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare sau Mihai Viteazul vor fi pus piciorul pe pământurile locuite azi de bilieșteni. Dar ceea ce putem afirma cu certitudine este faptul că urmașii de azi ai Bilieștiului din vremuri istorice sunt încă aici pentru că strămoșii lor au rezistat vitregiei istoriei.

În „Letopisețul Țării Moldovei”, Grigore Ureche se oprește asupra momentului când „... au sosit Ștefan Vodă la margine, noiembrie 8 zile, au împărțit steagurile oștirii sale pe Milcov”, cronicarul readucând în memoria noastră momentele de început ale integrării acestei zone în Țara Moldovei, în timpul domniei lui Ștefan cel Mare (1457-1504).

Documentele ne arată că pe la Focșani a trecut o parte din armata lui Mihai Viteazul în războiul cu Ieremia Movilă. Tot pe aici au trecut mai târziu, în timpul luptelor purtate de Vasile Lupu, domnul Moldovei, cu Matei Basarab, domnul Țării Românești, armatele moldovene și cazace. Drept represalii, domnitorul moldovean ardea Focșanii-Munteni în 1653.

Desele războaie ruso-austro-turce din secolul al XVIII-lea nu au ocolit ținutul Putna, iar tratativele de pace dintre ruși și turci se purtau la Focșani în 1772. Pe 3 august 1789 între ruși, turci și austrieci se desfășura o luptă la

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Focșani, în urma căreia, „trupele turcești, retrăgându-se din Focșani, trec Milcovul. Mehmed-pașa cu spahiii se retrage spre Buzău, Osman-pașa cu altă trupă de spahii spre Râmnic și ienicerii spre Brăila”.

În condițiile acestor mișcări de trupe, inevitabil au fost atinse și satele de câmpie de la „margine”, în zona hotarului dintre cele două țări române, iar urmările nefericite pentru populația acestor locuri nu sunt greu de imaginat.

Din anii 1971-1972 datează informațiile germanului Skruve despre zona de câmpie din sudul Moldovei, cu Focșanii, de unde aflăm că orașul era într-o stare deplorabilă, deoarece războiul adusese aici ruina, „mai ales partea dintre Tecuci și Râmnicu Sărat”. Se mai arată că spre Râmnicu Sărat sărăcia era așa de mare, încât populația nu putea răspunde la cererile călătorilor decât cu foarte mare greutate.

Sfârșitul secolului fanariot aducea cu sine pierderea ocinilor răzășești de către bilieșteni. În țările române se crease o permanentă stare de neliniște, nemulțumire și răzvrătire, culminând cu revoluția din 1821, din Țara Românească, condusă de Tudor Vladimirescu. Evenimentele revoluției de la 1821 au implicat și zona Focșanilor. Pe 22 martie 1821, Dionisie Kephala, starostele ținutului Putna, îl informa pe reprezentantul Prusiei la București că la Focșani au sosit eteriștii și că „la vistierie s-a declarat că Moldova este rusească”.

Domnul Moldovei, fanariotul și eteristul Mihail Șuțu, anunța pe 29 martie/11 aprilie 1821 prin hrisov domnesc, că părăsește „vremelnicește” țara, recomandând mitropolitului și Divanului să se constituie o „vremelnică căimăcănie” (conducere temporară). În dimineața aceleiași zile, domnitorul a părăsit Iașii, lăsând țara pe mâna eteriștilor.

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Preluând conducerea țării, mitropolitul Veniamin Costachi și Divanul au căutat să liniștească țara și să obțină ieșirea grecilor eteriști, apoi au asigurat Poarta de supunere, cerându-i protecție. Dregătorii și oamenii de mare încredere au fost trimiși în zona de sud a Moldovei, în ținuturile Galați, Tecuci și Putna, cu instrucțiuni să informeze prompt despre tot ce se petrecea acolo. Tudor Vladimirescu era la curent cu evoluția evenimentelor din Moldova și, ca atare, scria următoarele în instrucțiunile către Comitetul de Oblăduire al Țării Românești: „... să aveți corespondențe cu dumnealor, boierii moldoveni, ca unii ce suntem de un neam, de o lege și supt aceeași stăpânire și ocrotiți de aceeași putere”.

După înfrângerea revoluției române și a mișcării eteriste, starostele Putnei aducea din nou la cunoștința aceluiși reprezentant prusac, că turcii erau la Focșani și că s-a dat ordin pentru confiscarea averilor eteriștilor.

Neîmplinirile revoluției de la 1821, acumulările societății românești din prima jumătate a secolului al XIX-lea au generat nevoia unor prefaceri structurale pentru înlăturarea deplină a rânduinelor feudale și pentru soluționarea problemei naționale, prin realizarea unirii și a independenței.

Revoluția română de la 1848 a reprezentat deznodământul firesc al acestei acumulări al cărei ritm s-a accelerat foarte mult în această epocă.

Petițiunea proclamațiune, prezentată la Iași domnitorului Mihail Sturdza de către revoluționarii moldoveni, pe 28 martie 1848, la punctul 4 cerea: „Grabnica îmbunătățire a stării locuitorilor săteni, atât în relațiile lor cu proprietarii, cât și în acele cu ocârmuire, precum și contenirea tuturor beilicurilor cunoscute sub numele de plată și celelalte”.

Declanșarea revoluției de la 1848 în București a stârnit reacții revoluționare în toată Țara Românească. În iunie 1848, în Focșanii-Munteni

se proclama Constituția revoluționară a Țării Românești, apoi, cei strânși în Piața Muntenia s-au împrăștiat „în parada cea mai elegantă”.

Comitetul revoluționar din Iași luase cunoștință de semnarea Constituției revoluționare de către Vodă Biescu în București și de faptul că „gheneral comandant rusăsc, cu toată suita lui, au fugit în Focșanii-Moldoveni, unde aștepta oastea rusăscă”.

Tot la Focșani îi dădea întâlnire Alecu Russo lui Nicolae Bălcescu, în iulie 1848. Evenimentele revoluției au fost trăite, desigur, de acei „locuitori săteni”, la care se referea Vasile Alecsandri în programul de la Iași, mai ales că revoluția „nu a fost opera câtorva oameni, că mic și mare, săraci și bogați,... preoți și bătrâni, femei, copii, toți au luat parte din dânsa; că a fost opera lui Dumnezeu, opera tuturoră.”

II.5. Braț la braț cu istoria

Ideea de unire prezentă în gândurile și inimile pașoptiștilor a mobilizat voința românească în deceniul următor revoluției de la 1848. Pregătirea Unirii Principatelor s-a făcut simțită pe deplin în ținutul Putna. Astfel, în actul de adeziune la Comitetul unionist din 18/30 iunie 1856, redactat la scurt timp după încheierea Tratatului de pace de la Paris (30 martie 1856), se arăta: „Subiscăliții cetățeni de toate clasele, locuitori ai ținutului Putna și ai orașului Focșani, din Principatul Moldovei, ... prin acest înscris în unanimitate declarăm și noi că dorințele noastre sunt: Unirea ambelor principate Valahia și Moldova într-un singur stat sub denumirea de România, un domn străin din dinastiile Europei, afară de acelea megieșite, o constituție liberă, potrivită cu trebuințele țării și o adunare obștească compusă din deputați aleși liber din toate clasele”. „Înscrisul” era semnat de

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

peste 200 de oameni, printre care se numărau revoluționarii de la 1848: Neculai Voinea, N. Șonțu, unioniștii consecvenți Dumitru Dăscălescu, C. Stamatru, Pavel Mincu, (tatăl arhitectului Ion Mincu), Lascăr Zamfirescu, (tatăl scriitorului Duiliu Zamfirescu) etc. Pe 5 septembrie 1857, Sfatul orășenesc din Focșanii Moldovei comunica alegerea negustorului Gh. Ilie și a țăranului pontaș Ion Roată din Câmpuri ca delegați în Adunarea ad-hoc a Moldovei.

La sfârșitul anului 1858, erau aleși în Adunarea electivă a Moldovei Mihail Kogălniceanu, din partea orașului Focșani, și economistul N. Șuțu, din partea ținutului Putna.

Aceste evenimente, ce se apropiau de momentul alegerii lui AL. I. Cuza ca domnitor al celor două Principate Unite ale Moldovei și Valahiei nu erau necunoscute sătenilor ținutului. Astfel, pe 16 ianuarie 1859, într-o reclamație către stărostie, arendașul Panaitache Balș arăta că locuitorii din Biliești au pătruns în cursul nopții în curtea sa și, „drăcuind și suduind”, au cerut vătafilor să-i urmeze. La răspunsul acestora că nu pot lăsa ograda singură, locuitorii „au început și mai tare a sudui, zicând că acum ei ar fi stăpâni și, ridicându-i, i-au ținut toată noaptea arestuiți în sat”.

Pe 24 ianuarie 1859, într-o telegramă adresată domnitorului AL. I. Cuza din Focșani se arăta: „Sub impresia unui simț de bucurie extraordinară, inimile rămân unite și nu pot exprima toate câte simțim”.

Profundele transformări ce se petreceau în viața satului și societății românești prin unirea din 1859 au avut influențe specifice în zona hotarului dintre cele două Principate Unite. Ședința Consiliului de Miniștri din 16 mai 1862 hotăra desființarea graniței „ce există încă în România de dincolo și de dincoace de Milcov”, astfel, ca „străjuitorii” să se desființeze. Ei se compuneau din 8 ofițeri, 666 grăniceri și 24 rezerve.

Marile reforme adoptate în anii 1863-1864 de guvernul condus de Mihail Kogălniceanu au schimbat substanțial viața locuitorilor din satele României, începând cu modificarea statutului economico-social al țăranilor clăcași și, ajungând la crearea cadrului pentru ridicarea lor culturală. Pe de altă parte, putem presupune, pe baza unor documente similare din alte zone rurale, că foștii clăcași putneni n-au primit cu bucurie vestea abdicării domnitorului unirii (11 februarie 1866), cel care le dăduse pământ, și nici vestea venirii în țară a noului domnitor, Carol I de Hohenzoller (10 mai 1866). (Vezi reacția locuitorilor satului Căiuți din ținutul Bacău, care au declarat că ei „nu au avut niciun temei de nemulțumire împotriva lui Cuza care le-a dat pământurile și i-a scăpat de jugul boieresc și nu vor să aleagă de Hopântal, un neamț pe care nu-l cunoaște nimeni”.)

Soarta locuitorilor din zona ținutului Putna ar fi fost mult schimbată dacă, așa cum susținea Simion Mehedinți, aici s-ar fi constituit încă din trecut „centrul politic al statului”. „Dacă plaiul se realiza – spunea reputatul savant de origine vrânceană – regatul lui Carol I ar fi fost scutit de marea eroare de a cheltui sume enorme pentru a transforma orașul de câmpie al Bucureștilor într-o cetate întărită”. Următoarea țintă importantă a cărmuitorilor țării a fost însă cucerirea independenței de stat a României.

II.6. Pe câmpul de luptă (1877-1878)

Sume importante a strâns poporul român, la apelul lui Mihail Kogălniceanu, pentru procurarea armelor necesare cuceririi independenței pe câmpul de luptă. Locuitorii județului Putna au dat 30905 lei, cu care s-au putut cumpăra circa 1000 de arme. Prin rechiziții s-au strâns în acest județ

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

2010 bovine și ovine, 275 cai, peste 12500 kg alimente și s-au utilizat 957 care și 100 trăsuri. Comunele vecine cu Focșaniul au fost solicitate de prefectul de Putna, în aprilie 1877, să furnizeze care cu boi și cai trupelor rusești ce treceau prin oraș.

În condițiile cererilor repetate ale comandamentului rus pentru ca unități ale armatei române să treacă la sud de Dunăre, între 12 și 14 august 1877 au fost trecute peste Dunăre pe la Siliștioara, pe portiere și pontoane trupele Brigăzii 1 din Divizia a III-a. Între acestea se afla și regimentul 10 Dorobanți, constituit la Focșani încă din februarie 1877.

Pe 29 august 1877, regimentul ajunge în împrejurimile Plevnei. În această zi, generalul Alexandru Cernat, comandantul Armatei de Operații Române, dădea ordinul în care preciza planul atacului pe care unitățile române urmau să-l dea pe 30 august asupra redutei Grivița. După o pregătire intensă de artilerie, pe o vreme cețoasă și ploioasă, patru batalioane din Divizia a III-a și patru din Divizia a IV-a au dat a doua zi, cele dintâi, asaltul asupra „redutei cele mari”. Primul batalion din divizia a III-a, care a înaintat spre reduta turcească, era condus de maiorul George Șonțu din Regimentul 10 Dorobanți. Acesta, trecând în fruntea dorobanților, le-a rostit cuvinte de îmbărbătare, cerându-le să se bată vitejește că li s-a încredințat cinstea de a deschide lupta.

După cum se știe, obiectivul nefiind bine cunoscut, acțiunea acestor bravi ostași a fost înecată în sânge. În apropierea redutei au căzut eroic maiorul George Șonțu, căpitanul Leon Caraclia, locotenentul Chivu Stănescu, toți din Regimentul 10. În urma acestor lupte regimentul a avut 970 de morți și răniți.

După o perioadă de reorganizare, Regimentul 10 a fost pus la dispoziția comandantului Stăniceanu, care a început ofensiva asupra Rahovei

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

în noiembrie 1877. Atacul s-a dat pe 7 noiembrie, iar dorobanții regimentului 10 au intrat în luptă la ora 17, înlocuindu-i pe cei care fuseseră până atunci în linia întâi. Lt.col. Măldărescu, comandantul regimentului, a fost rănit, iar ostașii, care erau gata să pună mâna pe redută s-au retras în ordine din cauza unui semnal greșit. Reduta a fost cucerită două zile mai târziu, iar Regimentul 10 Dorobanți a fost trimis la Nicopole pentru a schimba regimentul rus Kastroma.

Așadar, ostașii putneni s-au acoperit de glorie pe câmpiile Bulgariei, iar între ei s-au aflat și bilieșteni, după cum afirmă mai vârstnicii satului, contribuind cu jertfa lor la împlinirea unui vis al românilor, independența. Astăzi stă mărturie monumentul comemorativ din Focșani, dedicat eroilor putneni căzuți în Războiul pentru independența de stat a României (1877-1878), unde sunt înscriși soldați din Biliești.

II.7. Și noi vrem pământ! (1907)

Până la noi fapte de arme, țăranii din Biliești și-au văzut de gospodăria și de puținul pământ pe care îl dețineau și-l munceau cu greu. Atunci când, în 1907, Moldova a fost cuprinsă de răscoală au început și ei să se agite, cerând revizuirea contractelor încheiate încă din iarnă.

În județul Putna, răscoala din 1907 a început pe 7 martie în târgul Panciu. La scurt timp, în diferite zone ale județului, s-au semnalat nemulțumiri ale țăranilor și chiar agitații determinate de condițiile grele impuse de moșieri și arendași cu prilejul încheierii contractelor de învoieli agricole. Cel mai puternic centru al răscoalei din județ a fost în comunele de câmpie Suraia, Vulturii și Călieni.

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Locuitorii din Suraia s-au hotărât să distrugă avutul proprietarilor D. Voinav și N. Chirilă Săveanu. Conducătorii răscoalei se înțeleaseră pentru ca „la chemarea ce li se va face să vină și dâșii să devasteze.” În dimineața zilei de 9 martie, sătenii au atacat conacul lui Chirilă Săveanu din cătunul Dimaci-Suraia.

Armata venită în zonă a început să-i strângă pe capii răscoalei. Unii dintre ei au scăpat de a fi împușcați, fiindcă au fugit și au stat ascunși în pădurea din apropiere, dar unii au fost prinși, duși la Focșani și bătuți la manej.

În județul Râmnicu Sărat au fost frământări țărănești mai întâi în sud, apoi în nord-est, în apropierea județelor Putna și Covurlui. Răscoala a avut mare amploare în comunele din jur și în alte localități. În dimineața zilei de 11 martie, răsculații au pătruns în orașul Râmnicu Sărat, strigând să li se dea pământ, și au atacat primăria, casele unor arendași, banca și magazinele.

Procurorul consemna: „... sub ochii comandantului, soldații mâncau portocale date de devastatori, luate de la arendași”.

Răscoala s-a întins în acest județ până la Râmniceni, unde țăranii au atacat și distrus conacul arendașului Giotti și s-au răfuit cu oamenii curții.

Spre sfârșitul lunii martie, ziarul „Săteanul” din Râmnicu-Sărat publica „Sfaturi pentru toți sătenii” în care cinismul autorităților era remarcabil: „Ne-am făcut de râs neamul, în țară și peste hotare ... Iar în articolul „Potolirea răscoalelor”, același număr special al ziarului consemna: „... mulțumită patriotismului armatei, avem nădejdea că în curând ordinea va domni în întreaga țară, fără să fim nevoiți a recurge la alte măsuri excepționale”. Arendașii și proprietarii erau îndemnați: „să fiți mai blajini cu acei de a căror concurs nu vă puteți lipsi și să le dați și lor partea ce li se cuvine”.

II.8. Prinși între două „focuri”(1916-1918)

Pământul pe care țărani l-au cerut în timpul răscoalei și pentru care mulți dintre ei au murit a fost călcat de armatele dușmane în timpul Primului Război Mondial. Mulți dintre țărani bătuti și închiși în timpul răscoalei în 1907, deveniți ostași ai armatei române, s-au dus să lupte cu armatele puterilor centrale (Germania și Austro-Ungaria) pentru a-i elibera pe frații lor de dincolo de munți și pentru a-și apăra propriul pământ, atunci când existența statului român era amenințată. Superioritatea armatelor inamice, nerespectarea convenției militare dintre România și Antanta (Franța, Anglia, Rusia), de către aceștia din urmă au dus la înfrângerile armatei române de la Turtucaia și din trecătorile Carpaților Meridionali, în toamna anului 1916.

După înfrângerea armatei române de la Neajlov-Argeș și intrarea generalului Mackensen, în fruntea armatelor germane, în București, pe 23 noiembrie/6 decembrie 1916, a început retragerea în Moldova. Frontul s-a stabilizat în sudul Moldovei, organizându-se două linii principale de rezistență: una pe direcția Râmnicu-Sărat, Viziru, Dunăre și alta pe direcția Putna, Siret, Dunăre. Concomitent cu retragerea, trebuia să se realizeze evacuarea teritoriului, astfel încât „tot ce ar fi putut, rămânând pe teritoriul lor, să urmărească puterea dușmanului sau s-o slăbească pe a noastră, trebuia ridicat sau, dacă nu se putea, distrus”.

Bătălia de la Râmnicu-Sărat, dintre 22-27 decembrie 1916, a fost cea mai mare bătălie din timpul retragerii, după cum afirmă Constantin Kirițescu. Germanii o numesc și „bătălia de Crăciun”, pentru că acțiunile ei hotărâtoare s-au dat în zilele Crăciunului și s-au încheiat cu înfrângerea și

retragerea românilor și rușilor. După victoria de la Râmnicu Sărat, pe 31 decembrie 1916, Marele Cartier General German a ordonat continuarea operațiunilor. Armata a IX-a germană și Armata de Dunăre trebuia să ocupe linia Focșani - Valea Siretului de Jos pentru a se uni cu aripa armatei arhiducelui Iosif pe un front mai scurt și pentru a dobândi pe Siret o puternică linie de apărare pentru iarnă și o bază de operații pentru reînceperea ofensivei de mai târziu. Menținerea liniei Siretului era însă o chestiune vitală pentru români, ca și pentru ruși, deoarece era vorba și de siguranța frontului rusesc.

Văile Prutului și Siretului au o valoare strategică de mult timp recunoscută. Ele continuă, din punct de vedere militar, linia munților, închizând trecerea din Moldova în Muntenia. Siretul formează, la vărsarea lui în Dunăre, o vale largă și mlăștinoasă, greu de atacat, pe când în regiunea dintre gura Râmnicului și gura Putnei se strânge și malurile sunt joase și se află cel mai favorabil punct de atac.

Linia Siretului, cu Galați spre est și Focșani spre vest, era organizată într-un puternic sistem defensiv format din zona fortificată Focșani - Nămolosa - Galați. Fortificațiile fuseseră construite cu fața spre nord pentru a preîntâmpina o agresiune a rușilor împotriva României. Linia era acum răsturnată și trebuia să apere țara împotriva atacului de la sud, însă așa sistemul își pierduse valoarea. Forturile și bateriile fuseseră dezarmate, iar rușii construiseră puternice întăriri la sud de Focșani și Siret.

Atacul german asupra Siretului nu se putea face decât odată cu ocuparea Focșanilor și cu scoaterea românilor din Vrancea. De aceea, acțiunea generalului Fal Kenhaju a mers mână în mână cu cea a generalului Gerock, cele două grupuri de armate dușmane constituind un singur front de

luptă, a cărei aripă stângă a fost în Vrancea, centrul pe Milcov și dreapta pe Siret.

Pe 3 ianuarie 1917, generalul german Morgen se afla în fața Focșanilor, înaintând dinspre Râmnicu Sărat împotriva Armatei a 4-a ruse, iar pe 6 ianuarie intră în oraș. Linia Siretului a fost atinsă de armatele inamice pe 9 ianuarie, după lupte grele. După pierderea Măgurii Odobeștilor și evacuarea Focșanilor, românii și rușii s-au retras pe linia Șușiței, Putnei și Siretului. Războiul de poziție, cu bombardamentele și acțiunile lui locale, a durat jumătate de an. Aceste momente au fost poate cele mai grele din viața sătenilor ce trăiau pe cursul superior al Putnei și al Siretului.

În vara anului 1917, după ce armata română s-a refăcut, spre sudul Moldovei a fost deplasată Armata I, pentru a declanșa ofensiva de la Nămolosa. Frontul inamic era ținut de trupele din grupul de armate ale mareșalului Mackensen. De la Biliiești până la Vadu-Roșca era Divizia 216 germană, iar de la Vadu-Roșca începe sectorul grupului Râmnic, format din trei divizii. Divizia 301, formată dintr-o brigadă de infanterie și trupele descălecate ale Diviziei a 7-a de cavalerie austro-ungară, se întindea de la Vadu-Roșca până la confluența râului Leica cu Siretul, ocupând toate satele comunei Vultur. Inamicul își fortificase mult pozițiile cu linii de tranșee prevăzute cu rețele de sârmă ghimpată. Locuitorii comunei au fost supuși la abuzuri grave: „amendarea notarului și primarului cu câte 100 lei, amendarea întregii comune cu 30.000 lei, șicanarea locuitorilor prin aplicarea taxei de 2 lei pentru un bilet de voie pe locuitor până la Focșani și 18 lei pentru o zi întârziere sau nepermiterea ieșirii din sat a locuitorilor pentru a merge la câmp pentru lucrările agricole”.

Pe 23 iulie 1917, dimineața, pe toată linia frontului Armatei I, „aproape șase sute guri de tun trimiteau dușmanului în liniile sale, salutul

zgomotos al armatei române, reintrată în luptă după șase luni de tăcere”. Timp de trei zile, 23, 24 și 25 iulie, armata română a bombardat pozițiile inamice într-una, fiind una dintre cele mai mari acțiuni de artilerie de pe acest front. „Toată lunca Siretului este acoperită de nori de fum negru, galben-roșcat și vârtejuri de țărână se ridică în locul exploziilor”, iar satele din spatele liniei întâi a inamicului „erau ruine fumegătoare”.

În cursul acestei acțiuni au fost incendiate școala și primăria comunei Vulturu cu tot cu arhivă, precum și biserica din Vulturu de Jos. Marea ofensivă de la Nămolosa n-a mai avut loc datorită defecțiunilor din armata rusă, provocate de evenimentele revoluționare din Rusia. Campania din vara anului 1917 a salvat ființa de stat a României.

Pe câmpurile de luptă ale primului război mondial au căzut la datorie mulți bilieșteni. Numele lor se află la loc de cinste pe placa comemorativă a Monumentului Eroilor din centrul satului, morți pentru patrie în războiul din 1916. Jertfa lor nu a fost zadarnică pentru că, la sfârșitul acestui război se realizase România Mare. 1 Decembrie 1918 încununa astfel, parafrazându-l pe N. Bălcescu, „nouăsprezece veacuri de trude, suferințe și lucrare a poporului român asupra lui însuși”. Copiii bilieștenilor, alături de toți copiii României, se puteau bucura și mândri cu o țară mare și frumoasă realizată de părinții lor.

II.9. În luptă, pe două fronturi (1941-1945)

Schimbările produse în Europa interbelică prin instaurarea regimurilor totalitare și prin activizarea tendințelor revizioniste și războinice ale

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Germaniei, Italiei, Ungariei, Bulgariei și U.R.S.S. au atins grav unitatea și suveranitatea României Mari. În septembrie 1939 s-a declanșat cea mai mare conflagrație a secolului al XX-lea, al doilea război mondial.

Acest război a afectat mult viața locuitorilor din satele comunei Biliești. Mulți dintre aceștia au luptat în Războiul împotriva Uniunii Sovietice, între anii 1941-1944 și destui dintre ei nu s-au mai întors, fiind declarați morți sau dispăruți la cotul Donului la Odessa, Caucaz, Crimeea, alții în Cuban, Transnistria, Cetatea Albă, Soroca. Alții s-au întors invalizi pentru tot restul vieții.

În condițiile retragerii armatei germane de pe frontul de est, în lunile mai-iunie 1944, primăriile informau prefectura județului că „în comuni nu sunt pagube cauzate de trupele germane și ucrainene” și nu s-au rechiziționat niciun fel de bunuri de orice natură ca cereale, făină, furaje, vite de către trupele germane”.

Nerespectarea de către locuitori a indicațiilor militare privind fortificațiile din zonă trebuia să fie aspru pedepsită. Direcția fortificațiilor din Ministerul Apărării Naționale trimitea primăriilor ordinul de a verifica imediat ogoarele de porumb pentru a constata care au fost prășite de locuitori. Pentru locuitorii care nu au respectat ordinele se făceau acte de dare în judecată, iar primăria era direct răspunzătoare „dacă în cazemate, 500 m înaintea lor și 1000 m în spatele lor, apare porumbul mai înalt decât cel de coasă”.

Locuitorii din zonă erau mobilizați să lucreze la realizarea cazematelor și a altor fortificații. Pentru o cazemată erau necesari între 28 și 70 de oameni, timp de o săptămână, iar plata se făcea la sfârșitul săptămânii.

Prefecturile din județ constatau că „în rândul populației sărace există o mare nemulțumire, discutându-se că numai cei săraci sunt concentrați să

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

lupte pe front, în timp ce moșierii și chiar țăranii înstăriți sunt mobilizați pentru lucru sub diferite...”

Soldații originari din Biliești au luptat după 23 august 1944 împotriva trupelor hitleristo-hortyste, contribuind astfel și ei la eliberarea Transilvaniei. Unii dintre ei au trecut dincolo de hotarele țării, în luptele pentru eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei.

Și această parte a războiului a făcut victime, dar și eroi printre bilieșteni (conform tabelului anexă).

Aceștia se mai pot citi pe placa de marmură a monumentului din centrul comunei.

Așadar, în urma acestui război au rămas invalizi, orfani și văduve.

II.10. Agricultură și politică (comunism și revoluție)

După 1945, treptat, unii țărani, intelectuali și funcționari din comună au intrat în partid (Partidul Comunist) și în Frontul Plugarilor, unii din convingere, alții din oportunism.

Majoritatea locuitorilor nu a făcut politică, asistând neputincioasă, aparent fără replică la „binefacerile” aduse de politica comuniștilor: luarea pământurilor și intrarea în colectiv, cotele obligatorii din produsele obținute în gospodărie, prigoana împotriva bisericii, transformarea copiilor lor în „șoimi ai patriei” și „pioneri”, îndoctrinarea cu învățătura stalinistă și marxistă.

Locuitorii comunei au fost prinși în vârtejul evenimentelor și evoluția lor a urmat atât căile bune, cât și pe cele proaste ale „construirii noii societăți”.

Prima monografie istorică a comunei Biliiești, județul Vrancea

Aceste aspecte pozitive au fost contrabalansate de o serie de consecințe nefaste ale politicii de colectivizare și industrializare forțată; alterarea simțului proprietății și a responsabilității în condițiile proastei funcționări a CAP – urilor; depopularea satelor, mutilarea etosului rural.

În decembrie 1989, biliieștenii nu gândeau că viața lor va lua alt curs după numai câteva luni de zile. Acel sfârșit de decembrie a fost marcat de tulburări deosebite, sătenii trăind emoțional evenimentele de la Timișoara, București și din alte orașe ale țării, prin intermediul radioului și televizorului, cei mai mulți s-au bucurat de căderea clanului Ceaușescu, alții au regretat și au primit cu teamă schimbarea regimului.

După 1990, desființarea CAP - urilor și reîmproprietăririle au fost cele mai însemnate evenimente din viața sătenilor.

Viața politică s-a reactivat în comună. Partidele politice mai mari sau mai mici și-au găsit adepți și aici. Regăsim astfel, în Consiliul local, reprezentanți ai mai multor partide politice: Partidul Social Democrat, Partidul Național Liberal și altele.

Așadar, în momentele cheie ale istoriei naționale, biliieștenii au fost prezenți pentru a-și apăra gospodăriile, pământul, copiii. Uneori au cerut guvernanților mai multe drepturi pentru ca viața lor să fie mai bună. Alteori s-au opus, mai ales atunci când aceștia au vrut să le facă bine cu forța. Astăzi ei cumpănesc între „binele” și „răul” de după revoluția din decembrie 1989 și sunt îngrijorați pentru viitorul copiilor lor, care cu curaj și disperare, au plecat să muncească pe meleaguri străine în Turcia, Serbia, Italia, Spania etc.

II.11. Colectivizarea. 1957-1962

Urmările nefaste ale războiului, venirea trupelor sovietice, seceta urmată de foametea din 1946-1948, au determinat pe mulți locuitori din comuna Biliești să plece după hrană în zonele din sudul și sud-estul țării.

Transformările aduse de instaurarea regimului comunist au antrenat proteste, opoziții și rezistențe ale locuitorilor, mai ales în procesul colectivizării agriculturii.

Colectivizarea a fost decisă în Plenara Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român (noua denumire a Partidului Comunist Român) din 3-6 martie 1949. Pământul primit de țărani prin reformele agrare și alte măsuri de împrăștiere trebuia pus acum în comun GAC – uri (Gospodăriile Agricole Colective), întovărășiri și în CAP - uri (Cooperative Agricole de Producție).

Dacă în comuna Biliești rezistența oamenilor la colectivizare nu a cunoscut forme extreme, în Vadu-Roșca, Răstoaca, Suraia, aceasta a avut manifestări cu urmări tragice, amintirea ei fiind vie și astăzi printre săteni. Mulți supraviețuitori ai masacrului din 1957 povestesc despre faptele petrecute în luna decembrie a aceluși an, însă se constată cu amărăciune că percepția evenimentelor de atunci de către mass-media va respecta adevăratele dimensiuni ale faptelor.

Represaliile împotriva celor care refuzau să se înscrie în colectiv au început în vara anului 1957.

În octombrie și noiembrie, în comuna Răstoaca, locuitorii au ocupat primăria și au ars actele, între care se aflau și cererile de înscriere în colectiv, făcute cu forța. S-a folosit armata, care a deschis focul și s-au făcut zeci de

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

arestări. Până la 1 decembrie 1957, regiunea Galați era calmată și lucrările de colectivizare puteau continua, cu excepția satului Vadu-Roșca. În acest sat oamenii au organizat străji care vegheau zi și noapte, pentru a anunța cu fluierături și cu ajutorul clopotului de la biserică, dacă s-ar fi apropiat cineva suspect de sat. În caz de pericol tot satul era pregătit cu furci, coase, topoare pentru a-și apăra pământul. În ultima săptămână din noiembrie, în sat au venit activiști de la Comitetul Comunal pentru a-i convinge pe săteni să accepte să își dea pământurile, dar nimeni nu a vrut.

Pe 2 decembrie, într-o zi de marți, în sat soseau într-o mașină, N. Ceaușescu și Ciocâldău, fiind opriți de sătenii înarmați cu pari. N. Ceaușescu și-a scos pistolul pe care l-a descărcat în aer, apoi a plecat în huiduielile mulțimii, dând ordin ca armata să înconjoare satul.

Pe un ger aspru, sătenii s-au strâns, iar activiștii sosiți în prezența armatei au început să-i amenințe să intre în colectiv, iar pentru a-i intimida, armata a deschis focul trăgând în aer.

Reacția sătenilor a fost promptă. Ei au început să huiduiască și să arunce cu pietre. Atunci, armata și-a dirijat tirul către săteni și cei care nu au apucat să se adăpostească au căzut împușcați.

Între timp, cei mai curajoși, s-au urcat în clopotniță și au început să tragă clopotul. Armata a înaintat spre mijlocul satului și a mai făcut victime. Toți morții au fost târați într-o casă la marginea satului, iar răniții într-o altă casă.

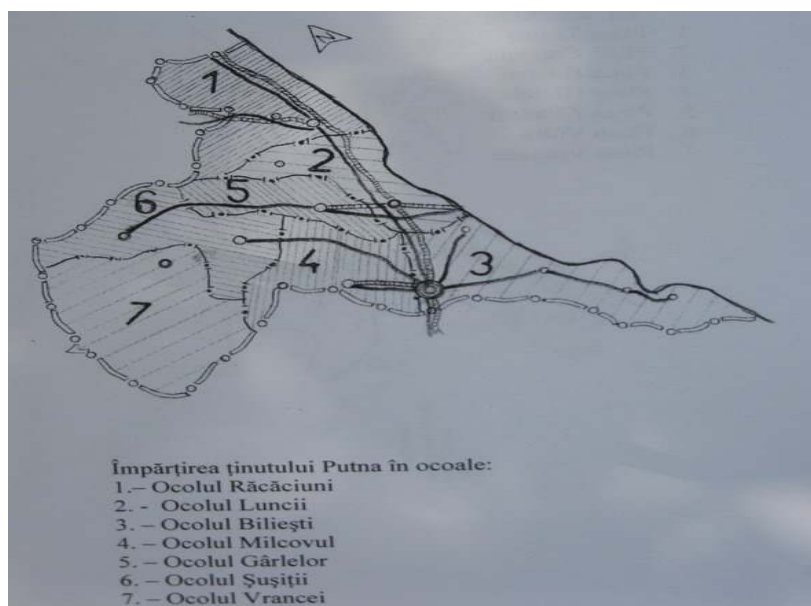
Până la miezul nopții au fost arestați peste 100 de țărani și duși în clasele școlii, unde au stat în frig până a venit partidul. Au venit Ceaușescu și Ciocâldău, instituind stare de urgență și dând curs anchetei.

Satul a rămas înconjurat pentru a nu se afla nimic din ceea ce se întâmpla acolo. Peste două zile, morții au fost transportați la Focșani și

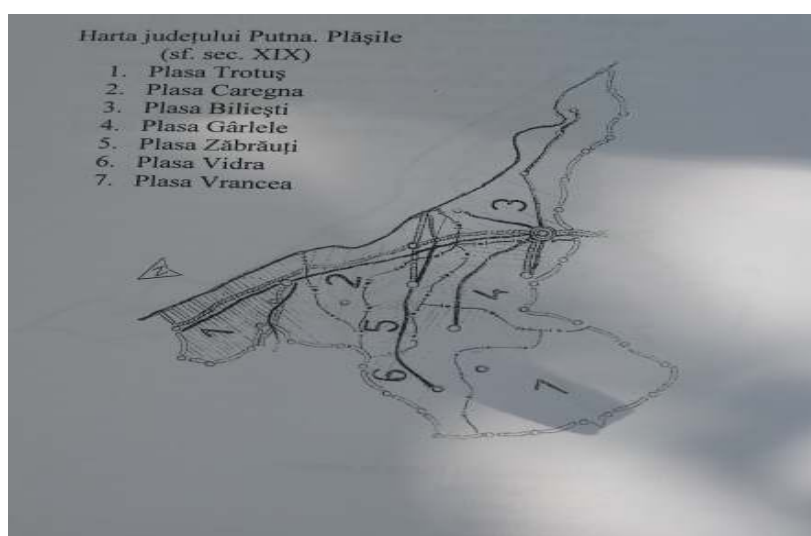
Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

înmormântați într-un cimitir. Arestații, după anchetă, au fost trimiși la Tribunalul Militar din Constanța. Recursul s-a ținut la Galați.

Chiar dacă la Biliești, rezistența oamenilor la colectivizare nu a cunoscut forme extreme, totuși și satul nostru a fost unul dintre punctele în care au fost divergențe, supunerea oamenilor durând până în 1962, anul încheierii cooperativizării agriculturii.

Harta ținutului Putna în prima jum. a sec. al XIX-lea

Harta județului Putna. Plășile – sfarsitul sec. XIX

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Harta cu zona de câmpie a județului Putna și a județului Râmnicu-Sărat, cuprinse de răscoală în 1907

Harta cu Frontul Moldovei, 1917

Prima monografie istorică a comunei Bilești, județul Vrancea

Harta Comunei Bilesti

Intrarea în Bilești de la Focșani prin satul Sasu

Ieșirea din satul Bilești către Rădulești

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Primăria comunei Biliești

Monumentul eroilor din Biliești

EROII SATELOR BILIEȘTI ȘI SASU JUD. VRANCEA

PLEVNA, GRIVIȚA, CALAFAT, VIDIN, RAHOVA, TURTUCAIA,
MĂRĂȘEȘTI, TÂRGU OGNA, RĂZOARE, OITUZ, MĂRĂȘTI, DOAGA,
PRUT, NISTRU, DON, STALINGRAD, ARDEALUL, PRAGA

1877

SOLDAT BEIU NICOLAE
SOLDAT BROASCĂ TEODOR
SOLDAT CÂNDEA TRANDAFIR
SOLDAT CIUBOTARU DUMITRU
SOLDAT LUNGU ENE
SOLDAT OANCEA NICOLAE
SOLDAT SANDU NIȚA
SOLDAT VIZANTEA DUMITRU

1916-1918

PLUTONIER CHIRIAC NICOLAE
SERGENT ARBUNE N. LAZĂR
SERGENT ANDRONESCU CONSTANTIN
CAPORAL BLAJU GHIȚĂ
CAPORAL BOSTAN ION
CAPORAL MIHALCEA PETRACHE
CAPORAL OANCEA COSTICĂ
CAPORAL TRANDAFIR SANDU
CAPORAL VIZANTEA TEODOR
SOLDAT ARBUNE GRIGORAȘ
SOLDAT ARBUNE IOAN
SOLDAT ARSENIE IOAN
SOLDAT BÎNDAR ION
SOLDAT BERZUNȚ GHEORGHE
SOLDAT BERZUNȚ HARALAMBIE
SOLDAT BOGDAN DUMITRU
SOLDAT CÎNDEA ION
SOLDAT CALIN NICOLAE
SOLDAT CHIRIAC NĂSTASE
SOLDAT CHIRIAC VÎLCU
SOLDAT CRIHANU GHEORGHE
SOLDAT COMAN MIHAI
SOLDAT CONSTANDACHE ZANFIR
SOLDAT CONSTANDACHE ION
SOLDAT COPCEA GRIGORE
SOLDAT CÎRLION GHEORGHE
SOLDAT COSTACHE NIȚA
SOLDAT DIMA MARIN
SOLDAT ENE MIHAI
SOLDAT FLOREA GH. ION
SOLDAT FLOREA NISTOR
SOLDAT GHIMPI DUMITRU
SOLDAT GHIMPI IANCU
SOLDAT GHEORGHITĂ VASILE
SOLDAT ISAC VASILE
SOLDAT ISAC DUMITRACHE
SOLDAT ISAC NICOLAE

SOLDAT ISAC GHIȚĂ
SOLDAT LUPU VASILE
SOLDAT MARIN N. COSTICĂ
SOLDAT MARIN N. MITRACHE
SOLDAT MIHALCEA A. CONSTANTIN
SOLDAT MUNTEANU TEODOR
SOLDAT MUNTEANU TOMA
SOLDAT MUNTEANU P. DUMITRU
SOLDAT NESTOR CONSTANTIN
SOLDAT OANCEA CONSTANTIN
SOLDAT PALADE ȘTEFAN
SOLDAT PUIU NĂSTASE
SOLDAT PUIU TOADER
SOLDAT PUIU ALEXANDRU
SOLDAT POIANĂ DUMITRU
SOLDAT RUSU NICOLAE
SOLDAT ȘERBAN SANDU
SOLDAT ȘERBAN IOAN
SOLDAT TABAN CONSTANTIN
SOLDAT TABAN GHEORGHE
SOLDAT TABAN PANTELIMON
SOLDAT TRANDAFIR VASILE
SOLDAT TUDOSE GH. ANDREI
SOLDAT TUDOSE P. ION
SOLDAT TUDOSE P. PARASCHIV
SOLDAT URSACHE COASTICĂ
SOLDAT VRABIE ALEXANDRU
SOLDAT VIȘAN C. IOAN
SOLDAT ZANFIR C. VASILE
SOLDAT ZANFIR GH. IOAN
SOLDAT ZANFIR VLAD

1941-1945

PLUTONIER TABAN CANDITE
SERGENT FLOREA ALEXANDRU
SERGENT FLOREA T. PETRACHE
SERGENT STRATULAT GHEORGHE
SERGENT VLAD VASILE
CAPORAL CĂRĂȘEL PETRACHE
CAPORAL CHIRIAC VASILE

CAPORAL DUMITRU NICOLAE
CAPORAL FLOREA ILIE
CAPORAL ÎNDOILĂ IOAN
CAPORAL LUPU GHEORGHE
CAPORAL SAVA IOAN
FRUNTAȘ ARBUNE COSTICĂ
FRUNTAȘ BLĂNARU NICOLAE
FRUNTAȘ CRISTEA GH. GHEORGHE
FRUNTAȘ DIMA GHEORGHE
FRUNTAȘ STANCIU DUMITRU
SOLDAT BÎNDAR STOICA
SOLDAT BUTUC IOAN
SOLDAT BRATU SAVA
SOLDAT CÎNDEA ȘTEFAN
SOLDAT GRIGORAȘ MIHAI
SOLDAT CHITICARU VÎLCU
SOLDAT CHIRIAC TOADER
SOLDAT CRISTEA N. ZANFIR
SOLDAT ENACHE PARASCHIV
SOLDAT GROSU IONIȚĂ
SOLDAT GUSTA ION
SOLDAT ÎNDOILĂ ȘTEFAN
SOLDAT IRIMIA ȘTEFĂNACHE
SOLDAT IEZARU ION
SOLDAT MATEI GHEORGHE
SOLDAT MATEI PETRACHE
SOLDAT MIHALCEA NICOLAE
SOLDAT MOISE ȘTEFĂNACHE
SOLDAT ORIȚĂ ȘTEFĂNACHE
SOLDAT PUIU TOADER
SOLDAT PORUMBOIU NICOLAE
SOLDAT STATACHE ION
SOLDAT TUDOSE DUMITRU
SOLDAT TUDOSE ALEZANDRU
SOLDAT URSACHE ION
SOLDAT VASILE ION

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Case și instituții afectate grav de inundațiile din 2005

Inundațiile din 13 iulie 2005

Revărsarea râului Siret

Interiorul unei case bătrânești în apa

Curte și mașina inundate

Grădinița Biliești după inundațiile din 2005

Școala Biliești inundată în iulie 2005

Case construite în urma inundațiilor din vara anului 2005

CAPITOLUL AL III-LEA

MUNCĂ ȘI VIAȚĂ

III.1. Agricultura și relațiile de proprietate. Pământul care ne hrănește – „Boierescul” care ne sărăcește

Agricultura a reprezentat pentru spațiul românesc ramura economică cea mai importantă. Nicolae Iorga afirma: „Populația ținuturilor carpatine și dunărene n-a uitat niciodată plugăria și nici n-a părăsit-o de dragul altor ocupații pe care le-a îndeplinit de bunăvoie sau de nevoie: această ocupație de căpetenie și cel mai însemnat izvor de hrană nu se stinge și nu seacă niciodată din depărtatele vremuri ale pătrunderii și colonizării romane în Dacia și încă în timpul mai îndepărtat ocupații libere ale geto-dacilor neatârnați. „Moldova este o țară agricolă” și toate articolele principale ale comerțului său sunt datorate exploatării rurale” – se aprecia în 1849. Economistul P.S.Aurelian considera la 1860 că „agricultura este industria noastră națională”. Afirmația economistului român are motivația întemeiată pe transformările profunde pe care le cunoștea agricultura românească în procesul dezvoltării și consolidării relațiilor marfă-bani în secolul al XIX-lea.

Cultivarea plantelor cerealiere și creșterea animalelor reprezentau ocupațiile de bază ale locuitorilor din zona de șes a ținutului Putna. Terenurile arabile și izlazurile erau folosite deopotrivă de țărani răzeși și de marii proprietari de moșii, cu munca țăranilor clăcași.

Rezerva feudală, la începutul formării sale, nu a afectat direct dreptul de folosință al țăranilor dependenți, deși a dus la apariția unor noi obligații în muncă, ci s-a constituit prin punerea în valoare a unor noi pământuri care existau cu prisosință.

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Așa cum afirma profesorul Gh. Platon, în momente succesive la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea, boierii obțin recunoașterea dreptului de stăpânire absolută asupra pădurilor, a unei treimi din moșie și a unei a patra părți din totalul locului de vânat. În sfârșit, în 1815, ei obțin și anularea dreptului de protimisis (întâietate) al țăranilor la arendarea moșiilor, ceea ce a deschis câmp liber arendășiei, accelerând procesul de acaparare a pământurilor prin limitarea continuă a dreptului de folosință al țăranilor.

Analizând fenomenul de pătrundere a boierimii și a mănăstirilor în regiunea de margine de la sudul Moldovei, C. Constantinescu - Mircești și I. Dragomirescu constată că vadul de moară reprezenta elementul care atrăgea cel mai mult interesul în zona râului Putna. Ca urmare a acestei situații, cu unele mici excepții, majoritatea satelor de pe Valea Putnei, în secolele XVI-XVIII, și-au împărțit hotarul între mai mulți stăpânitori, iar una dintre consecințe a fost că spre secolul al XVII-lea nu se mai găsea niciun sat în întregime răzășesc în bazinul inferior al Putnei.

Este o situație în care se afla probabil și satul Biliești, care, deși apare în documente ca răzășesc la începutul sec. al XIX-lea, acest statut era doar parțial. Se știe că mănăstirea Adam, care stăpânea în secolul al XVIII-lea moșiile din sudul Moldovei, a avut, spre sfârșitul acestui secol, un concurent serios în familia Conachi. Gavril Conachi a pătruns cu cumpărări în fortul de alcătuire a marelui complex de moșii Nămolosa ce a cuprins apoi, sub fiul său, Costache Conachi, 53 de trupuri de moșie cu o suprafață totală de 28.000 fălci (40.040 ha.).

În mijlocul secolului al XIX-lea, acesta era cel mai întins domeniu din sudul Moldovei. Între aceste trupuri de moșii se aflau și ocinile cumpărate de Costache Conachi de la răzeșii din Nănești, pe la 1721, pentru care mai

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

existau încă neînțelegeri între cele două părți, iar „judecata pentru aceste cumpărături nu era terminată nici la 27 iunie 1744”.

Având în vedere situația particulară a „marginii”, unde stabilitatea locuitorilor era mereu o problemă, satele din sudul Moldovei se bucurau de o reducere la jumătate a zilelor de muncă pentru locuitori, dar zeciuiala și birurile se plăteau integral. Hrisovul din 1766 al domnitorului Grigore Ghica prevedea ca „țăranul să lucreze 12 zile într-un an, între vremi, cum și bani de a fi să dea pentru slujbă, pe jumătate să dea, adică 10 bani pe zi”... Faptul se datora golurilor de populație înregistrate în această regiune de margine, goluri explicate prin obligațiile grele impuse de mănăstirile proprietare ce determinau fuga locuitorilor.

Privilegiile acordate satelor de margine erau încă în vigoare și după așezământul domnitorului Alexandru Moruzi din 1805, dar stăpânii de moșii țineau seama de vechile „ponturi” și nu de așezământ.

III.2. Prinși în circuitul pământ-marfă-bani

Rolul din ce în ce mai mare al agriculturii în dezvoltarea relațiilor marfă-bani este vizibil și în zona de sud a Moldovei. Activizarea portului de la Galați, imediat după tratatul de la Kuciuk – Kainargi din 1774, port prin intermediul căruia produsele agricole ale ținuturilor limitrofe pătrundeau pe piața europeană, a pus în valoare pământurile din ținutul Putna. Documentele confirmă existența unor mari negustori și cămătari la Focșani, care au împrumutat cu suma de 8791 lei pe însuși domnitorul Ioniță Sturdza în 1822.

Drumul cel mare pe care îndreptau harabalele cu marfă, trecea Siretul pe la satul Călieni, iar de aici mergea paralel cu râul până la Galați. În

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

această activitate comercială au fost antrenați și marii proprietari din bazinul inferior al Putnei și Siretului, iar viața locuitorilor clăcași de aici avea să fie pusă sub semnul nevoii de bani a boierilor.

Evoluția comunităților rurale a fost determinată în prima jumătate a secolului al XIX-lea de prevederile Regulamentelor organice, care, consolidând și extinzând rezerva boierească, au redus la jumătate pământul pentru țărani, obligându-i să contracteze învoieli pentru a-și completa suprafețele necesare hranei. Numărul zilelor de clacă pentru țărani a crescut necontrolat de la 12 la 72 sau 84.

Unii vechili de pe unele moșii ale stărostiei ținutului Putna, arătând că „unii din locuitorii satelor nici până acum n-au făcut zilele boierescului și având trebuință ca să prășească păpușoii au rânduit pe vătafi duminică seara ca luni să iasă la prășit vreo 10 oameni de aici ce până acum n-au făcut nicio zi și viind din acei rămășalnici au început a striga să-i las mai ușor, fiind unii bătrâni, alții cam bolnavi.”

Pe de altă parte, mulți clăcași din ținutul Putna treceau să muncească pe moșiile mărginașe din Țara Românească în anii 1831-1832, au creat condițiile favorabile pentru adaptarea proprietății boierești la necesitățile pieței, pentru transformarea acesteia în întreprinderi producătoare de marfă.

Scăderea numărului de vite ale sătenilor se petrecea în condițiile extinderii suprafețelor cultivate cu cereale pe rezerva boierească în dauna izlazurilor și fânețelor.

Laolaltă moșieri și arendași au conștientizat la 1848 necesitatea unei schimbări moderate sau radicale în relațiile de proprietate. Faimosul articol 13 din Proclamația de la Izlaz, privind emanciparea clăcașilor și împrumietărirea lor cu despăgubire, i-a pus pe gânduri sau i-a speriat pe mulți boieri. Comisia proprietății din Țara Românească condusă de Ion

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Ionescu de la Brad nu și-a împlinit mandatul, dar, prin chiar faptul existenței și funcționării ei, a reprezentat un progres în gândirea și practica rezolvării problemei agrare în societatea românească.

Așezământul agrar din 1851, adoptat de domnitorul Grigore Alexandru Ghica consacra rezerva feudală în limitele pe care aceasta le atinsese la sfârșitul anului 1848, precum și claca exorbitantă necesară acestei lucrări.

Acest așezământ a fost adus la cunoștința starostei Putna printr-un ordin personal al domnitorului care prevedea: înființarea unei comisii “din cei dintâi și cei mai inspirați boieri moșinari”, care să meargă din sat în sat și să-i lămurească pe locuitori; în fiecare sat să se înmâneze, cu semnătură, un exemplar vornicului, altul proprietarului; preoții să-l citească în biserici mai multe duminici la rând.

În 15 mai 1851, Departamentul dinlăuntru preciza: “ușurarea locuitorilor din sate la lucrul boierescului și ridicarea dijmei din locurile de hrană se lămurește anume prin așezământul publicat”, iar boierii „trebuie a se împăca pentru asemenea scăderi cu posesorii”. Așezământul prevedea: scăderea celor patru zile lucrătoare „pe care fiecare locuitor fără vite fusese obligat să le efectueze” și despăgubire de 10 lei; scutire “pentru facerea de coșere”, cu despăgubire de 12 lei; pentru cele 20 de prăjini de imaș „ce urma să primească fiecare locuitor peste ceea ce avusese”, o despăgubire de 20 de lei, „pentru ocoalele de câmpie Biliești și Răcăciuni”.

Așa cum constată Gh. Untaru, îmbunătățirile aduse de așezământ nu s-au aplicat, iar boierii și arendașii i-au obligat pe clăcași să le muncească după învoieli. Așezământul prevedea ca munca să fie efectuată de clăcași, pe rezerva proprietății, nu în zile, ci în suprafețe strict delimitate, pentru a fi

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

mai bine verificate. Ion Ionescu de la Brad remarca astfel că “aceste învoieli s-a prevăzut a se încheia de voie, dar clăcașii le primeau de nevoie”.

Țăranii din Slobozia lui Vidrașcu, Biliești și Sasu erau bătuți în 1851 pentru a accepta obligațiile impuse de proprietari și arendași.

Revenind la fenomenul privind antrenarea marelui domeniu funciar și a stăpânilor, în producția-marfă constatăm, conform aprecierilor profesorului Gh. Platon, referitor la Moldova: “Proprietarii, dar mai ales arendașii, își organizează exploatarea tratând domeniul, tot mai mult, în raport cu noile atribute pe care le căpăta, cu o întreprindere producătoare de mărfuri”. Sunt aruncate masiv pe piața internă și externă cereale și vite, se cultivă plante industriale, legume și cartofi, destinate pieței...

În zona de șes a ținutului Putna, se cultivau, la mijlocul secolului trecut, mai ales cereale – grâu, porumb, orz, secară, mei. Încă de la începutul secolului al XVIII-lea, Dimitrie Cantemir constată: “În Moldova de jos meiul crește cum nu se poate mai frumos, din care pricină la ai noștri s-a născut proverbul că meiul în Moldova de jos și mărul în partea de sus a Moldovei nu au coajă”.

Pentru toată Moldova documentele atestă că “rezerva boierească” era foarte mare în comparație cu pământul “legiut”, dat clăcașilor, mai ales la culturile care interesau cel mai mult pe proprietari și arendași, așa cum era grâul de toamnă. Astfel, în 1849, rezerva cultivată de grâu de toamnă reprezenta peste 85% din totalul suprafeței ocupată pe marele domeniu, iar în 1857, rezerva reprezenta 90%.

În anii care au premers reformei agrare din 1864, loturile țăranilor clăcași reprezentau în Moldova circa 37,9% din întinderea arabilă a țării. În Țara Românească, pe baza Catagrafiei din 1838, se constată că media de

pământ “legiut” nu depășea cu mult 4 pogoane în total, adică arătură, fânețe, islaz.

III.3. Am scăpat de boieresc (Reforma agrară din 1864)

În perioada de după 1851, conflictele de proprietate dintre săteni, pe de o parte, arendași și proprietari, pe de altă parte, s-au înmulțit. În Adunările ad-hoc din 1857 și în comisia centrală de la Focșani, în Adunările electivă ale Principatelor Unite, ca și în Adunarea unică din 1862, s-a desfășurat o aprigă luptă de opinii în „problema agrară”.

Această problemă urma să aibă o rezolvare prin Legea rurală din 12/24 – 14/26 august 1864, iar domnitorul Al. I. Cuza era îndreptățit să spună în proclamația lansată cu prilejul promulgării legii, adresându-se țăranilor: “Îndelungata voastră așteptare, marea făgăduință dată vouă de înaltele puteri ale Europei prin articolul 46 al Convențiunii, interesul patriei, asigurarea proprietății funciare și dorința mea cea mai vie s-a îndeplinit. Claca (boierescul) este desființată pentru de-a pururi și de astăzi voi sunteți proprietari liberi pe locurile supuse stăpânirii voastre, în întinderea hotărâtă prin legile în ființă”.

Termenul de aplicare a legii rurale urma să fie cel de 23 aprilie/5 mai 1865. Ion Ionescu de la Brad, care militase încă de la 1848 pentru împroprietărirea țăranilor, a scos în evidență în 1869 neajunsurile legii, atât în conținuturile ei, cât și în ceea ce privește aplicarea acesteia. Analizând aplicarea reformei în județul Putna, el constată că Legea rurală „nu s-a aplicat cu toată sinceritatea”, că foarte mulți săteni au fost excluși de la împroprietărire. “În genere vorbind – remarcă autorul – putem zice că pe

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

domeniile statului s-au împroprietărit cât s-au putut mai mulți clăcași, iară pe proprietățile particulare cât s-au putut mai puțini”.

Astfel, în județul Putna, pe domeniile statului, 21% dintre clăcași au fost împroprietăriți la categoria “cu 4 boi”, iar pe moșiile particulare numai 13% dintre clăcași au primit pământ la această categorie a frunțașilor.

Conform articolului 24 din Legea rurală trebuia să se aleagă în fiecare plasă o comisie formată dintr-un delegat al proprietarilor, un delegat al consiliilor comunale (adică al clăcașilor) și unul al fiscului. În județul Putna, după cum reiese din raportul prefectului către Ministerul de Interne, din 7 octombrie 1864, la plasa Biliești nu s-a ales delegat din partea moșierilor în comisia de constatare nici până la acea dată deoarece “după chemările ce s-au făcut d-lor proprietari de subprefectura respectivă nu s-au convocat de a-și alege delegatul din parte-le”.

Din ofițerii activi care aveau cunoștințe de topografie, detașați provizoriu pentru a suplini lipsa inginerilor topografi, în județul Putna a fost desemnat căpitanului C. Barănescu. În aceste condiții mai puțin prielnice, lucrările comisiilor de plasă, ale comisiilor ad-hoc și ale inginerilor topografi s-au desfășurat în iarna și primăvara anului 1865, în majoritatea județelor, într-un ritm nesatisfăcător.

Documentele de arhivă ne arată că în primele luni ale anului 1865 erau finalizate tabelele de împroprietărire a țăranilor clăcași în comunele rurale din județul Putna. În toate aceste localități au existat cele trei categorii de clăcași care au fost împroprietăriți cu suprafețe de pământ arabil în funcție de întinderea moșiilor respective.

În toată țara, aplicarea acestei legi a generat și unele nedreptăți. În privința delimitării pământurilor pentru foștii clăcași, în anul 1866, lucrările erau întârziate într-o serie de județe, printre care se număra și județul Putna.

Cu toate acestea, până la sfârșitul lunii martie 1867, prefectul de Putna a putut să trimită ministerului tabelele statistice relative la aplicarea Legii rurale, așa cum a făcut și prefectul de Râmnicu-Sărat.

Documentul nu atestă abuzuri și încălcări ale legii în localitățile analizate, ceea ce nu înseamnă că ele nu au existat. “Nu putem nega, că prin legea rurală și mai ales prin modul său de aplicare, suprafețele de pământ ale țăranilor au fost reduse, mulți dintre aceștia au fost excluși și de la împroprietărire, iar cei împroprietăriți au primit terenurile cele mai puțin fertile ale moșiilor. Deposedarea masivă însă nu s-a efectuat prin legea din 1864. Aceasta se efectuase anterior în urma unei evoluții de aproape un secol. Legea nu a făcut decât să dea consacrarea juridică unei situații de fapt”.

III.4. Pământul nu ne ajunge! (învoielii agricole)

Unul din neajunsurile reformei agrare din 1864 se referă la suprafețele mici de pământ în care au fost împroprietăriți țăranii, insuficiente pentru asigurarea necesităților vieții. Drept urmare, un paliativ la rezolvarea acestei probleme l-a constituit instituirea învoielilor agricole între țărani și marii proprietari. Munca agricolă ce reprezenta, conform definiției dată de Senatul României pe 31 ianuarie 1872, cu prilejul notării unor modificări la legea tocnelilor agricole, “acea muncă pe care locuitorii o fac pentru exploatarea pământului”, avea să fie mult împovărată tocmai datorită acestor învoieli.

În condițiile în care, în 1884, în comuna Biliești existau 280 de locuitori deveniți majori, ce nu aveau “pământuri de hrană”, erau inevitabile învoielile agricole. Moșia comunei, „rămasă pe seama proprietarilor”, era la

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

acea dată de 1650 ha și se cultiva “parte de arendași, altă parte se dă cu dijmă la săteni”. Natura acestor învoieli era următoarea: din trei una, adică două părți țaranul și o parte proprietarul, “plus fiecare muncitor mai face de sine 30 prăjini, iar ziua de muncă cu brațele la prășit, secerat și cosit se plătește 1 leu și 20 bani: ziua cu carul 3 lei la orice soi de muncă”. Raportați la o astfel de situație, locuitorii din Biliești “mai toți agricultori, nu au fost niciodată într-o situație materială prea prosperă, după cum nu au fost niciodată într-o situație disperată...”

Îngrășarea pământului se face de unii cu bălegar, însă insuficient, pentru că cei mai mulți “aruncă bălegarul pe marginea bălților, infectând aerul și apa”.

Țăranii își păstrau porumbul în leși, majoritatea defectuoase, iar grâul îl vindeau imediat, venitul anual al pământului cultivat fiind în 1886 de 45.500 lei.

După 1921, se constată că în comuna Biliești numărul de boi a scăzut sub 60 de capete, pe când numărul cailor a crescut la aproximativ 240. Majoritatea țăranilor creșteau pe lângă casă găini, rațe, găște, curci, atestate în gospodăriile țărănești prin anii 1922-1923. Mărturiile vremii arată că, în general, vitele erau rău îngrijite “n-aveau adăposturi bune, erau muncite *peste puteri* și erau hrănite exclusiv cu paie și coceni”. Prefectul județului Putna, I Panaitescu, constată în 1909 “... coșare și adăposturi pentru animale în timpul iernii sunt mai în toate părțile, însă afară de mici excepțiuni, într-o foarte proastă stare, din care cauză vitele suferă mult”. Tocmai de aceea se manifestau deseori epizotii și o serie de boli, cum ar fi febra aftoasă, gastro-enterita, timpanita, septicemia etc. Însă creșterea animalelor rămânea pe locul secund, iar cultivarea plantelor reprezenta ocupația de bază, generând o permanentă nevoie de pământ.

III.5. Un pământ pe care îl merităm! (Reforma agrară din 1921)

În 1907, cuvântul de ordine al țăranilor a fost “Noi vrem pământ!”, dar cerința lor a fost satisfăcută abia după încheierea primului război mondial. Relațiile de proprietate și dezvoltarea agriculturii au intrat într-o nouă fază ca urmare a decretelor-legi de expropriere și împrumietărire dintre anii 1918-1921.

Începute în septembrie 1920, lucrările de “împrumietărire provizorie” a țăranilor s-au realizat, până în martie 1921, în circa 1000 din cele 1776 de comune ale vechii României.

În județul Putna, prefectul Gh. Gavriliu constata că formalitățile de împrumietărire erau terminate în primăvara lui 1921 și “pentru ca împrumietărire să nu rămână numai o formă iluzorie” se lua hotărârea constituirii în fiecare comună a unei comisii formată din 3-4 săteni “pricepuți în măsurătoarea pământului, care să măsoare și să parceleze loturile ce aveau să primească fiecare”, în lipsa inginerilor hotarnici. Lucrările astfel realizate urmau a fi apoi revizuite dacă ar fi fost cazul. În acest fel s-a reușit ca în județul Putna, singurul județ din țară după părerea prefectului “împrumietărire să se facă de formă și de fond”.

Cea mai mare dificultate a reprezentat-o faptul că terenul expropiat a fost “foarte puțin față de numărul celor îndreptățiți la împrumietărire”. Deși loturile de împrumietărire au fost foarte mici, în județ au mai rămas circa 8000 de săteni neîmprumietăriți, mai ales în zonele de munte. În suprafața expropiată pentru împrumietărire locuitorilor județului Putna, 435 ha și

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

4460 ari proveneau din județul Râmnicu Sărat și 117 ha din județul Tecuci (comuna Corbasca).

În octombrie 1919, agronomul responsabil al Regiunii a 5-a agricolă, ce cuprindea comunele din bazinul inferior al Putnei și Siretului, constata că “situația obștilor din această regiune este foarte rea pe motiv că pe teritoriul acestei regiuni a fost teatrul războiului, locuitorii fiind evacuați și lipsiți cu totul de vite, unelte, semințe și chiar întreaga gospodărie.” În aceste condiții, zeci de mii de hectare au rămas necultivate, de aceea, el recomanda Consilieratului Agricol Putna “să se colonizeze această regiune cu locuitorii de la munte sau chiar alte județe”, deoarece “obștile au surplusuri de teren care nu-l pot cultiva și care va rămâne și în viitor pârloagă”. Între aceste obști se numără și comuna Biliești cu 200 ha.

Pentru comuna Biliești s-au expropriat următoarele moșii, pe baza Decretului-lege din 1919:

- moșia Biliești, proprietatea lui Dragomir, 200 ha arabil;

Cu această suprafață au fost împroprietăriți 200 de locuitori ai comunei cu lotul tip de 1 ha.

În concluzie, prin reforma agrară din 1921, în comuna Biliești s-a mărit numărul țăranilor proprietari de pământ. Toate terenurile se cultivau cu următoarele plante agricole: porumb, grâu, ovăz etc. Prin lanurile de porumb se mai semănau: fasole, cartofi, dovlecei. Nu se cultivau deloc meiul și secara. Bilieștenii aveau 195 de pluguri și tot atâtea atelaje trase de animale. Printre animalele care se creșteau, în această perioadă, ponderea cea mai mare o dețineau oile, apoi vacile, caii, boii și caprele. Aveau și pomi fructiferi: duzi, pruni, cireși, nuci, meri, zarzări, caiși, piersici, gutui și peri.

Economia românească a atins un nivel ridicat în această perioadă, mai ales în deceniul 4, după ieșirea din marea criză a anilor 1929-1933.

Agricultura s-a încadrat în această creștere, ce a fost întreruptă odată cu cel de-al doilea război mondial.

III.6. Reforma agrară din 1945

Factorii de decizie au reorientat economia țării spre producția de război, mâna de lucru din agricultură scăzând datorită plecării pe front a bărbaților valizi, începând cu anul 1941. Schimbările politice survenite în viața României spre sfârșitul războiului, venirea la putere a guvernului condus de dr. Petru Groza, controlat de comuniști, în martie 1945, au readus în actualitate problema agrară.

Condițiile în care s-au realizat exproprierile de moșii și împrumietăririle prin reforma agrară din 23 martie 1945 sunt destul de complexe. Scopul reformei era mărirea suprafețelor arabile ale gospodăriilor țărănești existente, care aveau mai puțin de 5 ha, precum și crearea de noi gospodării pentru țărani fără pământ. În scopul îndeplinirii reformei treceau în proprietatea statului, pentru a fi împărțite plugarilor îndreptățiți și pentru rezerve, mai multe categorii de pământuri, printre care se afla și “prisosul terenurilor agricole, constituind proprietăți ale persoanelor fizice care depășesc 50 ha: arabil, livezi, fânețe, pășuni, bălți, iazuri artificiale, mlaștini, terenuri inundabile.” Printre excepțiile de la expropriere se aflau orezăriile. Mărimea loturilor de împrumietărire era în funcție de rezerva de pământ a comunei și nu trebuia să depășească 5 ha. Situația juridică a proprietarilor era cea contestată la 23 august 1944, cu excepția succesiunilor deschise legal ulterior.

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Suprafața totală expropriată în județul Putna era de 9398 ha din care 8753 s-au atribuit pentru împroprietărire, iar 605 ha s-au constituit ca rezervă de stat. Pe aceste terenuri s-au împroprietărit 12097 locuitori.

În august 1945, se constituia în comuna Biliești comitetul local pentru reforma agrară, format din 15 membri, având ca președinte pe Dumitrache Damian, secretar Toma Paraipan, delegați în comisia de plasă Petre Iosif și Vasiliu Haralambie.

Din documentele de arhivă analizate, reiese că în comuna Biliești au existat anumite neînțelegeri în privința exproprierii moșiei lui Dragomir.

Exproprierea totală a proprietarilor cu 50 ha s-a realizat în 1949, odată cu Decretul-lege privind cooperatizarea agriculturii.

III.7. Plugari colectiviști (agricultura socialistă)

Cooperatizarea agriculturii decretată în 3-5 martie 1949 s-a realizat și în localitățile analizate, trecând prin etapa întovărășirilor agricole și ajungând la constituirea primelor Gospodării Agricole Colective (CAC, viitoarele CAP). Prima întovărășire agricolă, s-a realizat pe 28 martie 1956, având 25 de familii și 21 ha de pământ. Până în 1960, suprafața întovărășirii a crescut în raport cu numărul familiilor care solicitau la întovărășire.

În cadrul acestor întovărășiri, țăranii puneau în comun numai o parte din pământul pe care-l dețineau, restul lucrându-l individual. Lucrările agricole pe care le realizau împreună începeau cu parcelarea pământului, fiecare individ primind o suprafață de teren care urma să fie cultivată cu culturile ce erau în planul “întovărășirii”. Astfel, fiecare sat avea mai multe

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

locuri ce urmau să fie cultivate cu diferite plante, în funcție de productivitatea solului .

O formă aparte de realizare a întovărășirilor a constituit-o punerea în comun a stânelor de oi.

- întovărășirile au coexista cu CAP - urile până în 1961 ;

- numărul familiilor intrate în întovărășire, respectiv în CAP - uri a crescut de la un an la altul, fapt explicabil în bună parte prin măsurile de presiune și constrângere exercitate asupra țăranilor de către organismele statului comunist pentru grăbirea cooperatizării. Cel mai ușor au fost convinși țăranii cu pământ puțin.

S-au înregistrat numeroase rezistențe ale locuitorilor la procesul de colectivizare, mai ales că unele suprafețe abia intraseră în proprietatea lor prin reforma din 1945. În urma colectivizării au rămas foarte puțini proprietari particulari de pământ. CAP - urile au beneficiat de specialiști.

Pășunile și fânețele au fost preluate în 1979 de întreprinderea de pajiști a județului Vrancea, de la care CAP - urile închiriau suprafețele necesare pentru creșterea animalelor.

Din producțiile de cereale și alte plante agricole obținute de CAP - uri, o parte revenea și membrilor cooperatori, în funcție de numărul zilelor lucrate și producția obținută. Această parte era întotdeauna insuficientă.

Lucrătorii agricoli, majoritatea femei, primeau și sume modice în bani pentru munca prestată, numai din aceste venituri, membrii de rând ai CAP - urilor nu ar fi putut trăi dacă nu ar fi avut și asigurarea unui venit bănesc permanent de la bărbații care lucrau ca muncitori, făcând naveta la Focșani sau Galați. Nivelul de trai ridicat, constând în construirea de case mari, achiziționarea unor bunuri de consum, precum aragaze, frigidere, televizoare, nu se putea realiza fără aceste resurse financiare.

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

CAP - urile au asigurat împreună cu Întreprinderile Agricole de Stat, producția agricolă necesară consumului intern și exportului, timp de aproape o jumătate de secol. Pe de altă parte, prin modul lor de funcționare au stimulat, ca peste tot, corupția, dezinteresul și au vlăguit forța de muncă de la sate.

Bilieștiul a fost și unul dintre punctele de rezistență împotriva colectivizării forțate, supunerea oamenilor durând până în 1962, anul încheierii cooperatizării agriculturii.

III.8. “Calul putere”! (agricultura postdecembristă)

În 1990 s-a desființat CAP-ul de pe raza comunei Biliești, prin împărțirea bunurilor. Reîmproprietăririle cu pământ au început la scurt timp, reconstituirile făcându-se persoanelor ce au deținut pământ până la intrarea în CAP, după rolurile de proprietate din anii 1959-1960.

Pământul arabil al comunei este cultivat astăzi în special cu porumb, orz, grâu, floarea-soarelui etc. Comuna mai dispune de un însemnat număr de animale.

Cât de mult își mai doresc astăzi țărani din Biliești acest pământ pe care l-au primit când nu mai sperau acest lucru? De ce nu l-ar mai dori mulți dintre ei? Răspunsul îl dau zecile de hectare necultivate ce se văd prin mai toate părțile arabile ale comunei și căminele rămase fără tinerii ori mai puțini tinerii locuitori ai satelor, care, dându-și seama că nu vor avea șanse să trăiască din agricultura de acasă, au luat drumul Italiei.

Este adevărat că unii s-au întors, și-au făcut case mari, frumoase și cu banii câștigați acolo, în Italia, încearcă un nou tip de agricultură cu tractor, semănătoare și discuri. Iau pământ în arendă de la oamenii care n-au utilaje

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

și n-au cu ce să-l muncească, încheie contracte pentru a-și putea vinde recolte și încearcă să nu iasă în pierdere. Când nu mai au bani de motorină, așteaptă să le trimită soția din Italia sau apelează la pensia tatălui.

Oamenii consideră dobânzile prea mari la bănci și nu înțeleg refuzul acestora de a-i aștepta să poată plăti din producție. Nici Direcția Agricolă nu are un program coerent pentru sprijinirea celor care vor să facă agricultura de performanță, nu de subzistență.

Deocamdată calul rămâne încă sprijinul celor care trăiesc de pe urma muncii pe pământul puțin pe care l-au primit și pe care nu vor să-l abandoneze.

III.9. Viticultura și pomicultura

Cultura viței de vie datează în comuna Biliești din secolul al XIX-lea, zona nefiind propice acestei plante. Viile au fost cultivate mai întâi pe pământul boieresc, în zona cunoscută până azi sub denumirea “Paisprezece”, Sasu, „Secătură” și în vatra satului Biliești. Pe lângă vii erau și pomi fructiferi de calitate.

După împroprietărirea țăranilor din 1864, au început să apară vii și pe terenurile acestora.

Între suprafețele agricole menționate în documente la sfârșitul secolului al XIX-lea, pe total comună existau 220 ha vie, care aparțineau țăranilor, vie nobilă și hibrid, având o producție medie de 15 hl/ha, vin roșu și alb.

Locuitorii comunei erau familiarizați cu lucrările specifice viticulturii de mai multă vreme, deoarece mergeau să muncească viile din regiunile de deal ale județului încă dinainte de 1850.

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Viile erau deseori atacate de mană pentru că nu erau sulfatate. În anul 1940, Camera de Agricultură a județului Putna decidea că pe teritoriul comunei Biliești “nu este cazul a se forma zonă viticolă” deoarece, fiind regiune de câmpie, nu se încadra în condițiile prevăzute de Legea pentru apărarea viticulturii.

După 1962, odată cu constituirea CAP - urilor, suprafața destinată viilor și livezilor s-a limitat la 2,2% din terenul agricol al comunei. Viile și livezile ocupau terenuri bune în apropierea spațiului locuit. Între 1976-1980 situația viilor și livezilor aparținea CAP - ului Biliești, care avea o suprafață de livadă de 609 ha, care era bine întreținută și obținea producții mari de mere la ha.

Lucrările agricole specifice în vii și livezi se realizau manual în cele care aparțineau membrilor CAP, iar în cele care aparțineau CAP - ului se făceau manual și mecanic, având suprafață destul de mare.

Actualmente, comuna Biliești dispune de 300 ha vie hibrid și nobilă, iar locuitorii comunei urmăresc să cultive viță de vie nobilă, iar viile hibrid le scot. Producția de struguri obținută în plus față de necesarul în familie este valorificată pe piețele orașelor Brăila, Galați și chiar în județele Neamț și Harghita.

III.10. Alte ocupații

De la sfârșitul secolului al XIX-lea avem informații și despre alte îndeletniciri ale locuitorilor comunei Biliești. Sunt menționați în Biliești 10 meseriași, un industriaș, 14 comercianți, 155 profesii liberale, 45 de muncitori și 9 servitori. În comună existau: o moară de măcinat cu combustie internă (motorină), un cazan de rachiu, 2 cizmari, 2 croitori, un

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

cojocar, 2 mecanici, 2 fierari, un viorist. Unii locuitori se angajau să muncească în serviciul altora ca păzitori de vite sau servitori în curte.

Comuna dispunea, la începutul sec. al XX-lea, de o moară cu combustie internă pentru măcinat porumb.

În 1945 existau în comuna Biliești următorii proprietari de mori și utilaje agricole mecanizate: Ghiță Radu cu o moară țărănească “care funcționează permanent”, pe care o conducea personal; Șchiopu I. Dumitru, cu un tractor “Lautz”.

După 1965, o parte din populația activă a comunei a fost antrenată pe plan local în alte activități economice. Industria de stat de subordonare locală era reprezentată prin două mori, iar industria cooperatistă prin 15 unități economice.

În cadrul CAP Biliești industria mică se realiza prin secția de împletituri din răchită, precum și ateliere de tâmplărie din lemn și fier, de asemenea și paleți.

Femeile din satele comunei s-au ocupat întotdeauna cu meșteșugurile casnice: cusut, țesut, împletit, croșetat. Multe gospodării dispun chiar și astăzi de războaie de țesut orizontale, lucrate artizanal.

Din 1990, în comună s-au constituit și funcționează:

- Un atelier de fierărie la Sasu, specializat în montarea și reparația arcurilor la mașinile auto de tonaj greu.
- Un atelier de tâmplărie, confecționat uși și ferestre în satul Biliești
- Șase balastiere care extrag balast din albia râului Siret.
- Magazin comercial și multe buticuri în satele Biliești și Sasu.
- Două mori în satul Biliești.

Concluzia acestei analize a activității economico-sociale din secolele

XIX-XX este că mersul economic al comunei Biliești s-a încadrat în evoluția generală a localităților rurale din zonele de câmpie ale spațiului românesc. Specificul dezvoltării sale ține îndeosebi de calitățile solului, de particularitățile aplicării reformelor agrare din 1864, 1921, 1945 și ale reîmproprietărilor de după 1990.

III.11. Dispensarul medical

Situația sanitară a județului Putna avea mult de suferit în secolul al XIX-lea. În anul 1866 județul a fost bătut de o gravă epidemie de holeră, care a provocat moartea a peste 5000 de persoane. În plasa Biliești, au pierit 586 de locuitori. Personalul de specialitate al județului era format în acea perioadă din 6 medici și 6 moașe.

Într-un raport al medicului primar al județului, din martie 1882, privind starea de sănătate a populației din județul Putna, se aprecia că “sănătatea populației este nesatisfăcătoare”, iar “igiena și salubritatea publică în Focșani lasă mult de dorit în ciuda eforturilor și măsurilor luate de primărie”.

Spre sfârșitul secolului al XIX-lea, satele județului au fost lovite de o epidemie de pelagră, ca urmare a împărțirii porumbului stricat la unele familii nevoiașe.

În prima jumătate a secolului al XX-lea, starea de sănătate a populației nu s-a îmbunătățit prea mult, în condițiile în care satele nu aveau medici sau altă asistență sanitară și nici medicamente. Spitale și farmacii existau numai la oraș. Mortalitatea infantilă era ridicată.

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

În Biliești a funcționat primul dispensar după 1950 în casa fostului proprietar Ion Cărășel, din centrul satului, cu sprijinul și eforturile asistentului Marin Chirilă. Casă de naștere era numai la dispensarul de la Suraia.

Localul actual al dispensarului a fost amenajat în 1968 în spațiul fostului sfat popular al comunei Biliești, în care funcționează și astăzi, fiind renovat și modificat, după ce comuna a fost desființată, devenind sat component al comunei Suraia.

Este dotat cu un medic, în persoana doamnei doctor Aurora Păunescu, și personal mediu sanitar de specialitate, dispunând de aparatura necesară unei activități medicale la nivelul cerințelor de astăzi.

Farmacia este amenajată în comună în proprietatea cetățeanului Copcea Alexandru, având condiții bune pentru desfășurarea activității. Farmacist este Mioara Diaconu din Focșani și face naveta în fiecare zi la Biliești, având microbuz din oră în oră.

Momentele cele mai grele prin care a trecut personalul sanitar din comună au fost acelea din timpul inundațiilor din anul 2005, care au afectat locuitorii comunei. Atunci a fost necesar să lucreze zi și noapte pentru a da primul ajutor sinistraților.

III.12. Despre dispensarul veterinar (punct veterinar)

Oamenii satului își duc viața alături de animalele pe care le cresc pentru muncă, pentru hrană, pentru apărare sau companie. Caii, vacile, porcii, oile, caprele, păsările de curte, câinii și pisicile sunt nelipsiți și astăzi din majoritatea gospodăriilor. În secolele anterioare, de cele mai multe ori,

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

sătenii asistau neputincioși la îmbolnăvirea și moartea animalelor lor. După 1950 au început să fie înființate dispensare veterinare în satele din România.

Comuna Biliești nu dispune de un dispensar veterinar. Este deservită de personalul veterinar din cadrul dispensarului Suraia, având medici și tehnicieni de specialitate, iar oamenii sunt foarte mulțumiți de serviciile făcute prompt și fără greutate. Medicul veterinar este Ivan Liviu.

III.13. Oficiul P.T.T.R (Agenția poștală)

În comuna Biliești există o agenție poștală care deservește în bune condițiuni problemele comunei pe această linie. Aceasta este situată în casa celui care satisface serviciul de poștă în comună. Este locuitor al comunei Biliești, are familie, nu face naveta în altă localitate și se numește Grosu Mariana.

Apartține de Oficiul nr. 2 Focșani, care dispune de mijloace de transport necesare, cât și de personalul de deservire, pentru a nu se întâmpina greutate în deservirea populației și ridicarea corespondenței.

III.14. Postul de Poliție

Postul de poliție din comuna Biliești s-a înființat în anul 2004, când comuna a fost reînființată prin legea 84 din 07 aprilie 2004. Nu dispune de local propriu, își desfășoară activitatea în camerele de la Căminul cultural, având condiții destul de bune. Se are în vedere un plan de construire al unui local nou pentru postul de poliție.

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Șeful postului de poliție este domnul Anghelachi Aurel, având încă doi agenți, Stângaciu Dan și Sîrbu Narcis care colaborează bine cu sătenii care, cu foarte puține excepții, sunt considerați cetățeni liniștiți

III.15. Migrația forței de muncă în străinătate

După 1990, un număr mare de locuitori ai comunei Biliești au plecat în alte țări pentru a căuta un loc de muncă și condiții mai bune de viață. În 2004, o statistică publicată în presă arată că aproximativ 60.000 de vrânceni muncesc în alte țări, cei mai mulți în Italia. În aceste condiții, 23 de comune ale județului aveau rata șomajului sub 2%. Între aceste comune se află și Bilieștiul, unde unul din cinci locuitori lucrează în afară țării.

“Pionerii migrației”, la începutul anilor 1990, aceștia aveau ca țintă Austria sau Germania, însă dificultățile întâmpinate i-au făcut să se reorienteze spre Italia, pentru munca la negru.

În primul val început în jurul anilor 1992-1993, plecările erau riscante, presupunând fie ieșirea ilegală din țară cu o călăuză, fie obținerea unei vize de turist în schimbul unor sume mari (1500 dolari).

Al doilea val, în anii 1998-1999, a apărut odată ce legile din Italia privind reîntregirea familiei, dar și datorită creșterii numărului de divorțuri în familiile despărțite. Plecările se făceau tot cu viză de turist sau cu călăuză, dar odată ajunși acolo emigranții aveau șansa să obțină acte de rezidență.

Al treilea val s-a format în 2001, după deschiderea granițelor. În această etapă a crescut numărul tinerilor emigranți pe fondul unor condiții mai ușoare de ieșire din țară (500 de euro necesari pentru a fi arătați la frontieră și asigurarea medicală).

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Unde și ce lucrează cei plecați în Italia? Majoritatea bărbaților și-au găsit de lucru în construcții, iar femeile fac menaj în locuințele italienilor și/sau îngrijesc oameni în vârstă. Dintre localitățile italiene orașul Roma găzduiește cei mai mulți bilieșteni.

Efectele acestei migrații asupra comunei sunt atât pozitive, cât și negative. Investirea unor mari sume de bani în comunitate (deschiderea unor firme/societăți economice, construirea de locuințe), creșterea gradului de civilizație în comună (prin influențele și unitățile aduse din afară) reprezintă părțile bune ale acestui fenomen. Efectele negative au legătură cu scăderea forței de muncă pe plan local, declinul demografic și îmbătrânirea populației, creșterea numărului divorțurilor, accentuarea inegalităților sociale.

Sigur că, dincolo de aspectele vizibile ale acestui fenomen al migrației (casele mari, cu mai mult sau mai puțin “gust” ale “italienilor”, mașinile scumpe cu care aceștia vin în concediu etc.), există multe aspecte subtile, cele mai multe ținând de schimbări în mentalitatea locuitorilor plecați și rămași. “Satul trăiește într-o strânsă conexiune cu ceea ce se întâmplă în Italia”.

Tendința multor locuitori, dar mai ales a tinerilor pentru încheierea cât mai rapidă a studiilor (uneori chiar întreruperea lor) și plecarea în Italia pentru “a face bani” este în continuare destul de puternică. Satul și-a schimbat încet ritmul de viață, acesta depinzând în bună măsură de plecările și venirile “italienilor”. Odată cu trecerea timpului și cei rămași în sat au luat obiceiul de a merge în Italia să-i vadă pe cei din familie sau, pentru perioade mai lungi, să-i ajute să-și crească copiii născuți acolo.

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Deocamdată, prezentul acestei comunități este marcat destul de puternic de fenomenul migrației în străinătate, iar viitorul pare a fi amanetat efectelor sale.

Dispensarul medical Biliești

Doamna doctor Aurora Păunescu

Poștașul pe ulița satului Biliești

Prima monografie istorică a comunei Biliiești, județul Vrancea

Oile la pășunat

Ajutorul de nădejde al țăranului, calul

Legumicultura - îndeletnicirea de bază a biliieștenilor

Prima monografie istorică a comunei Bilești, județul Vrancea

Păsări de curte

Lan de grâu

Lan de porumb

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Vie pe araci

Livada de meri

Stația de pompare a apei de la Suraia-Biliești

Prima monografie istorică a comunei Bilești, județul Vrancea

Unelte într-un atelier de dogărie

Atelier de fierărie

Postul de Poliție Bilești

CAPITOLUL AL IV-LEA

DESPRE SUFLET ȘI MINTE

IV.1. Biserica și rolul ei

Un loc binecuvântat!

Din puținele informații documentare și din mărturiile orale păstrate peste vreme, putem spune că începuturile unei vieți religioase în Biliești au constituit, de fapt, punctul de plecare pentru întocmirea unei așezări umane în această zonă.

Biserica Biliești, așa cum amintesc și unii consăteni ai timpurilor în “Repertoriul bibliografic al localităților și monumentelor medievale din Moldova”, se pare că ar fi existat din secolul al XVII-lea.

Acest secol este, după cum afirmă preot profesor dr. Mircea Păcurariu, cel mai bogat sub raportul ctitoriilor religioase. Atunci s-au ridicat “numeroase mănăstiri și biserici de către domnii celor două țări, de mitropoliți și episcopi, de mari dregători, de călugări și preoți de mir și de credincioșii de rând.” După același autor mai reținem că așezămintele ctitorite de preoți, călugări și credincioșii de rând erau “mai cu seama așezări sihăstrești, în locuri retrase, durate din lemn, încât multe din ele au dispărut în decursul vremii.”

Viețuitorii acestor sihăstriei situate la “marginea țării” în zona hotarului dintre Moldova și Țara Românească, au cunoscut suferințele provocate de oștile străine care se perindau deseori pe pământul românesc, prelejuri cu care mulți locuitori își pierdeau viața sau erau luați în robie.

Conform informațiilor de care dispunem, cea mai veche biserică din satul Biliești a fost dărâmată datorită inundațiilor provocate de apele râului Siret, ale căror ruine se mai văd și astăzi în partea de est a comunei Biliești, lângă fosta albie a râului Siret; acolo unde, după revărsare, Siretul și-a schimbat cursul. Partea de sat de aici a fost luată de apă, iar satul a fost

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

mutat în partea de nord-vest a comunei, unde s-a considerat că terenul este mai înalt și ferit de eventuale inundații. Aici a fost construită o nouă biserică prin a doua jumătate a sec. al XVIII-lea și începutul sec. al XIX-lea, cu hramul Sfinților Voievozi Mihail și Gavril.

O statistică oficială din 1803 constată existența a 4750 de preoți și diaconi în Moldova. În 1815, în Țara Românească erau 9416 preoți și diaconi. Se știe că preoțimea alcătuia, în sec. al XVIII-lea și începutul sec. al XIX-lea, o tagmă închisă, funcția moștenindu-se din tată în fiu. În general, preoții duceau același trai ca și credincioșii țărani pe care-i păstoreau. Locuiau în case modeste, cei mai mulți se îmbrăcau în haine obișnuite țărănești, până a se introduce portul reverenții (rasă), după modelul grecesc. Ei se bucurau de respectul din partea credincioșilor, chiar și a boierilor, care li se adresau cu formula “taică părinte” (respectiv “maică preoteasă”) și le sărutau mâna. Preoții satului judecau, de obicei duminica, după terminarea slujbei, diferite pricini dintre credincioși.

De obicei, bisericile erau întreținute de proprietarii moșiilor respective. Preoții trăiau din veniturile proprii lor gospodării și din ofrandele benevole ale credincioșilor, în bani sau natură.

Nivelul de pregătire al preoților era la fel de scăzut ca și în secolele anterioare, iar ierarhii țării au tipărit, în mai multe rânduri, diferite pastorale și cărți de învățătură pentru preoți, încercând să suplinească măcar parțial lipsa unei pregătiri corespunzătoare.

Deși unii domnitori din Moldova și Țara Românească din secolul al XVIII-lea, precum Nicolae Mavrocordat, Constantin Mavrocordat, Alexandru Ipsilante, au scutit preoții de dările către vistierie, aceștia au fost grevați de alte datorii prin hotărârile altor domnitori. Între aceste sarcini, cele mai grele erau cele pentru întreținerea școlilor.

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Numele preoților de la bisericile Biliești și Sasu, de-a lungul timpurilor au fost:

- la Sasu
  - ❖ Crihană Gr. Ion,
  - ❖ Chiciorea Ion,
  - ❖ Lazăr Dumitru,
  - ❖ Plantos Simion
- la Biliești
  - ❖ Vasiliu Dumitru,
  - ❖ Nicolau Octav,
  - ❖ Maniu Vasile,
  - ❖ Paraschiv Dorel.

Dintre preoții care au slujit la parohia Sasu până în anul 1942 amintim și pe preotul Crihană Gr. Ion din Biliești, cu sprijinul căruia a fost renovată biserica avariata de cutremurul din 9 noiembrie 1940.

Odată cu transformările survenite, în societatea românească, în procesul modernizării sale din a doua jumătate a sec. al XX-lea, activitatea preoților și rolul bisericii au crescut, în ceea ce privește ridicarea morală, instruirea și educarea locuitorilor din satele României.

Preoții erau deseori și învățători, ca în cazul lui Octav Nicolau și Vasiliu Dumitru din Biliești.

Marea importanță acordată religiei de către statul român din a doua jumătate a sec. al XIX-lea, reiese din mai multe aspecte: introducerea orelor de catehism și a rugăciunilor în activitatea școlară și ca discipline în examinarea învățătorilor; așezarea icoanei lui Iisus Hristos în fiecare sală de clasă în fața copiilor; datoria învățătorului, prevăzută în regulamente și instrucțiuni de a merge în toate duminicile și sărbătorile “cu toți școlarii săi

la biserică, stăruind ca aceștia să-și facă toate rugăciunile și datoriile creștinești”; închiderea școlilor în timpul celor mai importante sărbători creștin-ortodoxe, la Crăciun și la Paști, două săptămâni, din ziua Anului Nou până la Sf. Ioan Botezătorul, în zilele de Sf. Gheorghe, Sfinții Constantin și Elena, Sf. Dumitru, Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril, Sf. Nicolae.

Preoții erau înzestrați uneori cu o autoritate mai mare decât învățătorii, fiind puși, așa cum am arătat anterior, să-i supravegheze pe aceștia și să-i sfătuiască pe țărani să-și dea copiii la școală.

În legătură cu unele biserici și parohii avem informații referitoare la o serie de reparații care s-au făcut clădirilor și la unele modificări în organizarea parohiilor, spre sfârșitul secolului al XIX-lea și prima jumătate a secolului al XX-lea. La actualele biserici Biliești și Sasu s-au construit case mortuare, clopotnițe, garduri și s-au făcut și alte reparații, toate acestea realizându-se și prin contribuția enoriașilor din cele două parohii.

IV.2. Preoți și credincioși într-un secol frământat (secolul al XX-lea)

La începutul sec. al XX-lea, locuitorii țărani, la fel ca și primarul, notarul și alți fruntași ai satului, nu mergeau regulat la biserică, ci doar la marile sărbători; predici nu prea se țineau, “țărani au considerațiune pentru partea abstractă, sacerdotală a preotului, pe care, din fericire, o despart de partea concretă, fizică, care uneori nu corespunde perfect cu sacra sa misiune”. În astfel de împrejurări, înrâurirea morală a preotului era destul de slabă.

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Preoții făceau apel “către săteni”, “Iacă acum ne găsim în apropierea sărbătorii Sf. Paști, cea mai luminată și mai mare sărbătoare creștinească. Nu uitați să vă duceți cât mai des la Sfânta Biserică și mai ales apropiați-vă de părintele duhovnic, ușurându-vă sufletul în Sfânta Taină a Mărturisirii.”

Ambele biserici din satele comunei au o arhitectură asemănătoare: sunt biserici cu o singură navă, tip arcă (corabie), având pridvor, pronaos, naos și altar, cu câte o singură turlă și un turn clopotniță.

Populația comunei Biliești a fost și a rămas covârșitor ortodoxă. În secolul XX și-au făcut apariția și aici culte religioase care au atras câțiva locuitori, precum pentecostalii.

Cultura religioasă și credința au avut mult de suferit în anii regimului comunist, fapt ce necesită un studiu sociologic, istoric și etic aprofundat.

Actualmente, fiecare sat al comunei Biliești are câte o biserică și câte un preot paroh: preotul Paraschiv Dorel la Biliești, preotul Plantos Simion la Sasu.

În ambele sate ale comunei a existat preocuparea pentru construirea de troițe. Astfel, la Sasu, la intrarea dinspre Focșani s-a construit o frumoasă troiță, existând una și lângă biserică. La Biliești, lângă Primărie, în centru există o troiță, alta lângă școala din Biliești și încă una în partea de nord a satului, în apropierea balastierei..

Se constată că a existat și există o preocupare a preoților și a enoriașilor de a renova și înfrumuseța localurile de cult, de a ridica noi troițe și de a aduce mai mult în viața lor valorile creștine.

În 1919, într-un document al vremii, găsim mențiunea că în acest an, în curtea bisericii din Biliești erau 24 de morminte, iar în iemașul satului Sasu 27 de morminte, toate ale unor ostași necunoscuți. Bilieștenii au plătit un scump tribut de sânge în cele două războaie mondiale, zeci de ostași

apărându-și cu prețul suprem glia străbună. Cele două monumente ale eroilor de la Biliești și Sasu încearcă să le păstreze numele și faima în conștiința celor de astăzi.

IV.3. Școala. Patru clase primare

La începutul secolului al XX-lea, Săveanu, fost deputat la al treilea colegiu de Putna, prefect al județului Putna și autor al unei însemnate lucrări. La vremea respectivă, despre școlile rurale din județul pe care-l conduceam, constata: “cea mai de căpetenie cauză a relei stări morale, materiale și intelectuale a țărânimii noastre este ignoranța.” De aceea, în calitate de prefect, a fost deosebit de interesat să cerceteze „gradul de știință al elevilor, dar și starea localului, felul cum părinții priveau școala, raporturile dintre primar, preot și învățător.”

Până la Legea instrucțiunii publice din 1864, în localitățile rurale ale Moldovei și Țării Românești au existat foarte puține școli. Comparativ cu ținutul Putnei, în care funcționa o singură școală sătească la Nămoloasa, în județul Râmnicu Sărat existau mai multe școli rurale înainte de 1868. Printre acestea se numărau și școlile din Biliești și Sasu.

Epoca marilor reforme din timpul domniei lui A. I. Cuza aduce cu sine Legea instrucțiunii publice, promulgată pe 25 noiembrie / 7 decembrie 1864. Legea prevedea că instrucțiunea primară elementară este obligatorie și gratuită pentru “toți copiii de amândouă sexele, începând de la opt ani până la doisprezece ani împliniți”. Datoria de a da copiii la școală era impusă

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

“părinților, tutorilor, stăpânilor, măștrilor și oricărei persoane ce ar avea sub îngrijire un copil”.

Ca urmare a intrării în vigoare a acestei legi, în județul Putna s-a înființat o serie de școli rurale în anul 1865 la Vultur, Călienii, Răstoaca, Suraia, Mera, Dumitrești etc.

Datoria principală a învățătorului sătesc era aceea “de a fortifica în școlar sentimentul religios și de a-i întipări în inimă datoriile omului către semenii săi, către părinți, către guvern, în fine, de a le insufla ideea ordinii, care este o condiție necesară pentru existența lumii”, se specifica într-o circulară, semnată de G. Costaforu în 1857, intitulată “Instrucții pentru revizorii și învățătorii școlilor sătești.” “Învățătorul – se arăta mai departe în circulară – nu va pierde din vedere că exemplul său este cea mai bună învățătură ce poate da școlarilor ... nu se va lăsa niciodată mâniei și va însoți totdeauna liniștea și blândețea cu statornicia și severitatea.”

Abia înființate, școlile comunale rurale se confruntau cu mari greutăți legate de starea materială precară, de întârzierile în plata salariilor învățătorilor, care erau oricum plătiți la trei luni, de frecvența slabă a elevilor, odată cu venirea primăverii și, mai ales, a verii. Astfel, Inspectoratul Școlar Comunal din districtele Buzău, Râmnicu Sărat și Putna arăta într-o sesizare către minister, încă din 1863: “cu toată stăruința ce s-a pus de a ține învățătorii comunali lecțiile pe timp de vară, astăzi prea puține școli mai sunt cu elevi, ...domnii învățători stau pe acasă, locuitorii și-au luat copiii la îndeletnicirile lor.” Acestea se petreceau în condițiile în care legea prevedea: “când părintele, tutorele sau stăpânul va lăsa copiii a lipsi de la școală fără motiv legal și nu-i va trimite trei zile după avertismentul ce va primi de la învățător, acesta sau revizorul ori subrevizorul va înștiința îndată

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

consiliul local al comunei, care va supune pe părinte, tutore sau stăpân la o amendă de 20 parale la oraș și 10 parale la sate pentru fiecare zi de lipsă.”

După detronarea lui A. I. Cuza, în 1866, C.A. Rosetti, în calitate de ministru al cultelor și instrucțiunilor publice, trimite o circulară prin care se adresa învățătorilor din comunele rurale: “Fiind învățători publici, simțiți și știți că în epocile de regenerare aveți dreptul și datoria să fiți inițiatorii nu numai ai junimei, ci ai națiunii întregi”.

În 1872, a luat ființă Școala Biliești, printre primele din județul Putna, bilieștenii putându-se mândri cu aproape 140 de ani de învățământ primar.

În același an, Plasa Biliești cuprindea localitățile: Biliești, Nămolosa, Călieni, Nănești, Ciușlea, Răstoaca, Costieni, Suraia, Făurei, Tg. Nămolosa, Focșani, Vulturu de Jos, Jariștea, Vulturu de Sus, Mărășești și Mircești.

În timp, Bilieștiul a dat țării mulți oameni care au făcut cinste satului natal – profesori, medici, ingineri, doctori în științe, diplomați, ziariști.

IV.4. Modul de viață. Tradiții și obiceiuri.

Casa portul și hrana

Fiind localități de câmpie, satele comunei Biliești au o civilizație și un mod de viață marcate de îndeletnicirile specifice: aratul, semănatul, recoltatul, creșterea vitelor și a oilor.

Specificul geo-morfologic al zonei, prin lipsa pietrei de construcție și a lemnului i-a determinat pe locuitori să-și realizeze locuințele din materia aflată la îndemână, lutul. Modul de construire a locuințelor din Biliești a cunoscut modificări de-a lungul timpului. În satele comunei încă se mai află

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

case țărănești formate din 2-3 încăperi (o sală și două odăi), realizate din furci (stinghii de lemn încrucișate, care formează scheletul, umplute cu lut amestecat cu paie de grâu) sau din chirpici. Casele acestea sunt văruite în interior și exterior cu var alb-bleu sau crem, nu sunt podite cu scândură și sunt acoperite cu carton asfaltat sau țiglă. Ele sunt prevăzute cu prispă (cerdac), sprijinind acoperișul cu 3-5 stâlpi de lemn.

Alături de casă se realizează coșarul (grajdul pentru vite) și o bucătărie de vară, prevăzută cu sobă de gătit și un cuptor de copt, realizate tot din chirpici de lut.

Modelul locuinței principale s-a modernizat în a doua jumătate a secolului XX, iar numărul de camere a crescut. Prisma este închisă în partea interioară cu un perete ce se continuă cu stâlpi de susținere, realizați din ciment și decorați cu un brâu în partea superioară. La exterior casele sunt tencuite din ciment, apoi decorate cu stropi de ciment, majoritatea fiind apoi vopsite în culori deschise, galben-crem. Acestea au lângă ele un beci și anexele pentru animale. Acoperișul locuințelor poate fi din țiglă sau tablă zincată. Există obiceiul ca bucătăriei de vară să-i fie adăugate una sau două camere, fiind astfel transformată în locuință permanentă. Casa propriu-zisă rămâne practic nelocuită sau locuită parțial în timpul iernii. Unul dintre copii, băiat sau fată, care rămâne cu părinții, o va locui cu noua lui familie, iar bătrânii continuă să locuiască în bucătăria de vară.

Mobilierul din casă s-a modernizat, fiind procurat din comerț, față de perioadele anterioare, când se realiza de către meseriașii din sat.

Portul sătenilor nu mai are de mult timp un specific popular. Chiar și cei mai bătrâni săteni nu își mai amintesc de un astfel de port, nici la părinții lor. Chiar dacă nu le mai poartă, opincile din piele de porc se mai află ca relicve în casele unora dintre ei.

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

În ceea ce privește alimentația, gospodinele mai prepară și în zilele noastre mâncăruri specifice: borș țărănesc, sarmale în frunză de viță de vie, tocană de legume, preparate tradițional din carne de porc. Au rămas amintire sarmalele cu pasat (crupe) sau urluiala de porumb amestecat cu bostan. Mămăliga a rămas un aliment consumat frecvent de către săteni. În Siret și în bălțile care au mai rămas, mulți locuitori pescuiesc de plăcere și de nevoie pește mărunt și gușter.

IV.5. Sărbătorile

Viața spirituală a bilieștenilor este marcată firesc de sărbătorile creștine: Paștele, Crăciunul, hramul bisericilor prin sărbătoarea sfinților și altele.

Alături de aceste sărbători se mai păstrează unele obiceiuri și tradiții mixte laico-religioase, cum ar fi: colindele, capra, Florile dalbe, Steaua, Sorcova și altele. Ceremoniile fundamentale din viața omului: botezul, nunta, înmormântarea îi apropie pe săteni de Dumnezeu.

Colindele laice, cu puține elemente creștine, mai sunt cunoscute astăzi de câțiva bătrâni. Tinerii le-au preluat, dar într-o formă viciată și prescurtată. Există diferențe între colindele dintre cele două sate.

În noaptea din Ajunul Crăciunului, cetele de flăcăi porneau cu colindul, urmate de cetele de băieți. Fiecare ceată colinda în cotul unde locuia. Cetele de flăcăi și de băieți își alegeau câte un vătaf și se mențineau în aceeași formație până în noaptea din Ajunul Anului Nou, când începeau să umble.

Iată câteva dintre colindele păstrate, culese de la cetățeni mai în vârstă din cele două sate:

Prima monografie istorică a comunei Biliiești, județul Vrancea

Colindul tinerilor (Lerului, mărilor)

De-aici sunt, de-aceste curți,

Este un pat dalb încheiat,

Dar de cine-o fi lucrat?

Tot de tânărul Ion.

Dar în pat cine-s culcați,

Doi tinerei amândoi.

Peste ei ce-avem de pus,

De-o velniță și-un cearșaf.

Dar de cine sunt lucrate.

Tot de tânăra Ioana.

Dar la cap ce-avem de pus.

Două perne chicățele,

Dar de cine-s lucrățele,

Tot de tânăra Ioana

Doamna din somn se deșteptară

Și-ntr-un cot se rezemară

Pe fereastră se uitară.

Scoal' bărbate, fii dormit,

Fii dormit, fii hodinit,

C-afar-a nins, a-nviforat!

Măi nevastă, minte proastă.

Nici n-a nins, n-a-nviforat,

Flori de măr s-a scuturat,

Peste noi, peste amândoi.

Peste dragii tinerei.

Trandafir bătut pe masă

Prima monografie istorică a comunei Biliiești, județul Vrancea

Rămâi gazdă sănătoasă.

Plugul (Plugușorul)

Aho, aho, aho,
Astăzi anul s-a-nnoit,
Plugușorul s-a pornit,
Iarna-i grea, omătu-i mare,
Semne bune anul are,
Semne bune de belșug
Ca și brazda de sub plug.
Laurei cu clopoței,
Ia mai urați măi flăcăi.
Am fost la Natalița
Și ne-a dat vin cu cofița
Și-am venit la dumneata
Că faci la fel ca ea
Și n-am venit ca să ne dați marea cu sarea
Am venit să ne dați piciorul porcului
Din fundul podului
Dacă nu-i piciorul porcului
Ne dați piciorul oii
Din fundul căsoii
Laurei cu clopoței
Trageți plugul, măi flăcăi!
De urat am mai ura,
Dar ni-i frică că s-a lumina

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Ș-avem să trecem hopuri, hopurate

Scânteii nenumărate.

La mulți ani cu sănătate!

De prin curte, de prin văi.

Opriți plugul, măi flăcăi!

În dimineața de Anul Nou, copiii umblă cu sorcova și “semănatul” pe la vecini și neamuri. Formula cu care se adresează în timp ce aruncă un pumn de grâu peste capul gazdelor la intrare în casă, este: „Bună dimineața, la Anul Nou, La mulți ani cu sănătate!”. Ei primesc cozonac, bomboane, bani și mulțumirile gazdelor.

Tradițiile și obiceiurile de iarnă ale bilieștenilor au constituit un ansamblu uimitor în timpurile vechi și ele dădeau, fără îndoială, coerența vieții lor. În zilele noastre, deschiderea satului spre oraș și influența resimțită din partea vieții moderne, plecarea multor tineri din comunitate, toate și-au pus amprenta asupra conservării și purității tradițiilor și obiceiurilor, multe dintre ele pierzându-se, iar altele degradându-se.

Pe un fond creștin-ortodox puternic s-au mai păstrat și câteva descântece, folosite în diferite situații: pentru deochi, dureri de urechi (vrăjit), pentru dragoste, pentru bube dulci.

Astăzi, cei mai mulți săteni nu mai cred în puterea descântecelor. Mai există unii care nu pregetă să-și ducă copiii, fetele de măritat sau animalele bolnave la babele sau moșnegii care descântă, întorcându-se deseori mulțumiți de rezultate. Descântătorii sunt conștienți că practica lor nu este conformă cu normele creștine.

IV.6. Axul vieții (nașterea, căsătoria, moartea)

Privind ceremoniile de botez, nuntă și înmormântare, în fiecare se pot găsi elemente de tradiție precreștină, alături de fundamentul creștin-ortodox. Cele mai ne semnificative aspecte necreștine din ritualul unei nunți și care se mai regăsesc doar sporadic la Biliești, le-am regăsit în povestirile părinților și bunicilor noștri. Ne vom opri în continuare mai ales asupra acestora.

În ceea ce privește ritualul botezului, acesta se desfășoară conform tradiției creștine ortodoxe, fără alte elemente specifice. Nașii de botez, care erau, conform obiceiului, nașii de cununie ai părinților copilului, dădeau, de regulă, numele noului născut, după prenumele unui membru al familiei lor. La un an de la botez, copilului “i se ia din păr”, fie de nașii de botez, fie de la alți nași.

Nunta începea sâmbătă seara și se încheia luna dimineața. Ea se desfășura în două părți, la casa mirelui și la casa miresei.

Petrecerea de sâmbătă seara, care se mai numește și acum “la sarmale” (cu deosebirea că acum se desfășoară vinerea seara), începea la mire, unde femeile invitate veneau cu câte o găină pentru noua familie și o ajutau pe soacra mare la prepararea sarmalelor pentru nuntă. Petrecerea se încheia la mireasă cu ritualul „bărbieritului”. În cadrul acestuia, mirele, așezat pe un scaun, era bărbierit simbolic de vornicul miresei, în timp ce aceasta ținea două lumânări aprinse în spatele mirelui, iar o domnișoară de onoare ținea o oglindă în fața mirelui. După terminarea bărbieritului, mirele se spăla pe față cu vin și se ștergea cu prosopul pe care mireasa îl punea după gât.

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

În timpul ceremoniei de nuntă din ziua de duminică, momentele mai importante se desfășurau la casa părinților miresei, la nași, la biserică, la casa părinților mirelui. Dimineața, până la venirea mirelui cu nașii, la socrii mici se desfășoară ritualul ducerii miresei “la apă”. Un mic alai format din flăcăi și fete îndeplinea obiceiul, însoțit de lăutari. Mireasa, îmbrăcată cu rochia de mireasă, împreună cu o domnișoară de onoare, ținea în mână un cofer (o cană de apă mai mare, din sticlă) de toarta căruia era legată o batistă, în care se afla înnodată o monedă. Alaiul se îndrepta spre răsărit, oprindu-se la a treia fântână. Aici, mireasa și domnișoara de onoare, scoteau împreună o găleată cu apă și umpleau coferul. Alaiul se întorcea apoi la casa miresei, iar coferul era lăsat pe masă, până la venirea mirelui cu nașii.

Între timp, mirele cu voinicii săi, însoțiți de lăutari, mergea să ia nașii de acasă, apoi împreună cu invitații lor, veneau la mireasă. Când nuntașii ajungeau în curtea miresei, aceasta îi întâmpina cu domnișoara de onoare, având coferul cu apă în mână. Îi stropea pe mire și pe naș, pe picioare, cu un buchet de busuioc, “botezându-i”. Batista cu care era legat coferul era dată domnișoarei de onoare, iar coferul mirelui, care, dându-se trei pași înapoi, simula, apoi arunca coferul peste casă. Acolo, flăcăi și fete așteptau pregătiți să-l prindă. Cel care reușea mergea cu el la socrii mici, care erau obligați să i-l umple cu vin de trei ori. Ceilalți nuntași erau primiți cu rachiu și bomboane.

Gătitul miresei consta în așezarea voalului, cumpărat de nașă, pe capul miresei. La gătīt participau nuna mare și nașa acesteia. Mireasa, așezată pe un scaun, pe care se aflau trei perne, se privea într-o oglindă ținută de mire și de naș. În acest timp lăutarii cântau “Ia-ți mireasă ziua bună de la tată, de la mamă ...”. După terminarea gătītului, cei din casă ieșeau cu hora miresei în următoarea ordine: vornicul, ținând sticla cu vin, nașa și mireasa, ținând

amândouă o lumânare de nuntă, nașul și mirele, cu a doua lumânare. În horă se prindeau apoi și ceilalți nuntași.

După servirea mesei, se scotea din casă și se juca zestrea miresei (perne, lenjerii de pat, cuverturi țesute în casă, covoare, piese de mobilier etc.) pe o melodie specifică. Zestrea era așezată într-o căruță, iar trimișii socrilor mari, care veniseră să o ia, jucau colacii pe care îi dădeau socrilor mici (două lămâi, o mână de orez, o mână de zahăr, o pâine, toate fiind împachetate și puse într-o sită, peste care se mai așezau și alte daruri.

După cununia religioasă, nuntașii mergeau la casa mirelui, unde se amenajase un cort mare și unde “se intra la mese”. După servirea fripturii, soacra mare le dădea colaci (daruri) nașilor. Înainte de strângerea “darului” de la nuntași, două, trei femei “jucau găina” (pregătită la cuptor și împodobită cu flori), fiind apoi “vândută” nașilor după o scurtă tocmeală. După strângerea “darului”, avea loc “legatul” miresei. Aceasta era așezată pe un scaun, iar nașa îi lua voalul de pe cap, după care îi așeza un batic, în timp ce lăutarii cântau:

Aoleu ce să mă fac,
Îmi ia voalul de pe cap,
Până ieri cu fetele,
Astăzi cu nevestele.

Se făcea apoi o horă, nașa îi cinstea pe dansatori, iar mireasa îi stropea cu busuioc, primind de la ei mici sume de bani.

În această noapte, altă parte a nunții se desfășura la socrii mici, fiind cunoscută sub denumirea de “rachiu”. Aici se întindea o altă masă cu invitații socrilor mici.

Luni dimineața, nuntașii care mai rămâneau mergeau împreună cu mirele și mireasa să-i conducă pe nași acasă. Pe drum se cânta „nuneasca”,

Prima monografie istorică a comunei Biliiești, județul Vrancea

nașii erau luați pe brațe și aruncați în sus. La poarta nașilor cineva făcea un foc cu puțin timp înainte, iar nașii erau trecuți prin foc. Se mai dansa puțin și apoi se încheia nunta prin plecarea mirilor la casa socrilor mari.

Astăzi nu prea se mai cunoaște semnificația momentelor povestite mai sus, iar practicarea lor se mai face sporadic și parțial.

În privința ritualului funerar, printre obiceiurile care s-au păstrat până în zilele noastre se numără:

- jocurile de simulare a “trezirii” mortului, ce se făcea în nopțile de priveghi;
- după lăsarea sicriului în groapă, cea mai apropiată rudă a mortului dădea cuiva o găină de pomană pe deasupra gropii;
- după înmormântare, rudele mortului angajează pe cineva să meargă cu tămâie la mormânt timp de șase săptămâni, în fiecare dimineață, când ziua se îngână cu noaptea; o altă persoană este angajată să “care apă” de la o fântână cu găleată și s-o ducă unui vecin al mortului, tot timp de șase săptămâni; cele două persoane sunt recompensate bănesc după terminarea ritualului, iar cel care a cărat apa primește în plus o găleată, un prosop și un cadou.

Pomenirea și cinstirea celor care nu mai sunt printre cei vii, a moșilor și strămoșilor urmează ritualul creștin și zilele din calendar numite „moșii”. Un ritual aparte îl constituie “scoaterea la mormânt”, ce se face în a doua și a treia zi de Paști și de Izvorul Tămăduirii. Atunci sătenii merg la cimitir, la mormintele celor dragi, cu pască, cozonac, vin și ouă roșii, preotul citește pomelnicul și sfințește ofrandele, care apoi sunt date de pomană, pentru pomenirea morților. Aceste zile reprezintă prilej de întâlnire pentru neamurile care vin de departe cu cei din sat, de acasă.

Prima monografie istorică a comunei Biliiești, județul Vrancea

Viața cultural-spirituală a biliieștenilor este supusă influenței mijloacelor audio-vizuale, dezvoltării învățământului și științei, pierzând multe dintre tradițiile de altă dată. Este foarte important că viața religioasă s-a revigorat după căderea comunismului, iar oamenii și mai ales copiii, s-au apropiat tot mai mult de biserică și de Dumnezeu.

Prima monografie istorică a comunei Biliеști, județul Vrancea

Biserica Sfinților Voievozi Mihail și Gavril
Biliеști

Biserica Sasu

Troița de la intrarea în Sasu,
venind dinspre Focșani

Troița de lângă Biserica Sasu

Troița din centrul satului, de lângă Primăria Biliеști

Troița de lângă Școala Biliiești

Prima monografie istorică a comunei Biliiești, județul Vrancea

Din interiorul troițelor din Biliiești

Școala Biliești și generațiile de ieri

Stejarul din fața Scolii Biliești

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Școala Biliești, după inundațiile din anul 2005

Prima monografie istorică a comunei Bilești, județul Vrancea

Copii în

interiorul școlii

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Elevi premiați

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Rămas bun clasei a VIII-a

Grădinița cu
Biliești

program normal,

Printre cei mici alături de domnul primar și de preotul satului
„Miss și Mister Fulg de Nea”

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Activitatea din grădiniță

Școala cu clasele I-IV, Biliești - Sasu

Case vechi din Biliești

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Cea mai veche casă din sat, Sasu- lângă Biserica Sasu

Interior de case țărănești din Biliești

Prima monografie istorică a comunei Biliеști, județul Vrancea

Cămin cultural, nunta la Biliesti

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Tăiatul moțului la Biliești

Păstrarea tradițiilor românești prin implicarea tinerilor din satul Biliești
în activitatea corului „Mica Pastorală”

ZIUA

LEGUMICULTORULUI – ZIUA SATULUI

Prima monografie istorică a comunei Biliiești, județul Vrancea

Prima monografie istorică a comunei Biliеști, județul Vrancea

Troița de la intrarea din Cimitirul Biliеști,
făcută de către defunctul Chirița Petrache

Cruci vechi, scrise cu litere chirilice, din Cimitirul Biliеști

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Cimitirul Biliești – Aici odihnesc mulți din fii satului – cimitirul Sasu

CAPITOLUL AL V-LEA

FIII SATULUI

V.1. Fiii satului

Expresia “fiii satului”, include, din punct de vedere istoric, pe toți cei care s-au născut în sat, de-a lungul timpului, și au petrecut măcar o parte din viață în locul natal. Se mai întâmplă ca unele fete să se mărite în alt sat, de regulă într-unul vecin, putând să-și viziteze părinții și rudele destul de des.

În vremurile mai recente, în deosebi în secolul al XX-lea, lucrurile s-au mai schimbat, ca urmare o mobilității crescute a populației rurale, a accesului tinerilor la școli înalte din orașe, precum și o atracție pentru viața la oraș. Astfel, mulți fii ai satului s-au împrăștiat în alte localități din țară și din lume. Cei mai mulți dintre ei, însă, nu au pierdut definitiv legătura cu satul natal, unde vin pentru a-și vedea părinții, bunicii, neamurile, dar și pentru a-și cinsti morții.

Pentru aceste vremuri mai apropiate de noi, fiii satelor din comuna Biliești sunt cei „de ieri” (care-și dorm somnul de veci) și cei „de azi” sunt “cei de acasă” și cei “de departe”.

Am optat ca în acest capitol să arăt despre fiii satului într-o dublă prezentare și într-o formulă selectivă, asumându-mi riscul unor omisiuni, foarte importante. Astfel, am grupat în prima parte a capitolului prezentările mai detaliate ale unor fii ai satului, aducând în prim plan atât oamenii care nu mai sunt, cât și pe cei care au încă viața în față; o parte dintre cei care au trăit sau trăiesc în sat, dar și dintre cei care au plecat să locuiască în altă parte. Criteriile selecției s-au impus de la sine, întrucât cernerea valorilor este un lucru firesc într-un mediu în care de secole, printr-un bun simț înnăscut, oamenii satelor s-au înclinat în fața unor calități morale și intelectuale ale celor ce s-au impus ca personalități. Unor expresii ca

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

“domnul învățător” și “părintele”, ce erau adresate celor două autorități morale și intelectuale din sat, li s-au adăugat în timp altele: domnul primar, domnul profesor, domnul inginer, domnul doctor, domnul colonel, domnul judecător etc. Această primă parte este completată cu o înșiruire a numelor celor care se încadrează la expresiile sus amintite, dar a căror biografie nu a încăput în economia acestei lucrări.

Considerăm că toți acești fii ai satului fac cinste părinților lor și locului unde s-au născut.

Fiii satului „de acasă” și „de departe”

A

- Arbune I. Vasile din Biliești – casier (Focșani)
- Arbune V. Gabi din Biliești – inginer (Iași)
- Arbune V. Anișor din Biliești – inginer (Galați)
- Arbune M. Zamfira din Biliești – învățătoare (Biliești)
- Arsene D. Gheorghică din Biliești – funcționar primărie (Biliești)
- Arsene Gh. Adriana din Biliești – educatoare (Biliești)
- Alexandru I. Dumitru din Biliești – Poștă (Suraia)
- Alexandru Verginica din Biliești – învățătoare (Biliești)
- Alexandru D. Bogdan din Biliești – ofițer (București)
- Alexandru (actual Cojocaru) D. Laura din Biliești – învățătoare (Biliești)
- Agrece Gh. Maricica din Biliești – asistentă medicală (Biliești)

B

- Butuc D. Frăsina (actual Dima) din Biliești – avocat (Focșani)

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

- Berzunț D. Luciana din Biliești – avocat (Focșani)
- Butuc Gh. Ovidiu din Biliești – ziarist (Focșani); din 2004 primarul comunei Biliești
- Bândar M. Maricica din Biliești – învățătoare (Biliești)
- Bândar M. Lina din Biliești – educatoare (Bacău)
- Bândar D. Ionuț din Biliești – maistru (Brașov)
- Bândar D. Ștefan din Biliești – maistru (Brașov)

C

- Crihană Gh. Viorel din Biliești – medic (București)
- Crihană Gh. Mariana din Biliești – economist (Focșani)
- Crihană Gr. Gheorghe din Biliești – secretar (Suraia)
- Crihană C. Dobrița – învățătoare (Biliești)
- Ciotea M. Ionuț – secretar școală (Biliești)
- Ciotea I. Violeta-Gina – funcționar primărie (Biliești)
- Ciotea M. Marin – profesor școală (Biliești)
- Ciotea Adriana – învățătoare (Biliești)
- Cristea Gh. Sofia din Biliești – învățătoare (Tecuci)
- Cristea Gh. Lucica din Biliești – asistentă (Focșani)

D

- Dumitru M. Viorel din Biliești – ofițer (Focșani)
- Dumitru C. Maria – învățătoare (Biliești)
- Dumitru N. Marin – învățător (Biliești)
- Dumitru N. Ioana din Biliești – juristă (Iași)

E

F

G

- Grigoraș M. Costică din Biliiești – inginer (Brașov)
- Grigoraș I. Octav din Biliiești – inginer (Focșani)
- Grigoraș I. Ignat din Biliiești – profesor (Brăila)
- Gavrilă E. Valeriu din Biliiești – agent poliție (București)
- Grigorică V. Dumitru din Biliiești – maistru (Brașov)
- Grigorică N. Violeta-Mariana – profesoară (Biliiești)

H

- Hâncu C. Gabriela din Biliiești – profesoară (Focșani)

I

- Isac D. Emilia din Sasu – profesoară (Focșani)
- Isac D. Vergilia din Sasu – asistentă medicală (Focșani)
- Ionașcu D. Victor din Biliiești – inginer (Biliiești)
- Ionașcu T. Dumitru din Biliiești – subinginer (București)
- Iordache Gh. Vasile din Biliiești – contabil (Odobești)

J

K

L

- Lupu I. Georgică din Biliiești – medic (București)

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

- Lupu I. Victor din Biliești – economist (Focșani)

M

- Mihalache V. Sinica din Sasu – judecător (Focșani)

- Mihalcea M. Sândica din Sasu – procuror (Focșani)

- Mihalcea V. Octav din Biliești – ofițer (Constanța)

- Mihalache Lucian din Biliești – ofițer marină (Focșani)

- Mihalache Marian din Biliești – om de afaceri (Focșani)

- Munteanu N. Aneta din Biliești – medic (Constanța)

- Munteanu N. Vasile – profesor (Biliești)

- Mihalache I. Constanța din Biliești – agent poliție (Galați)

N

- Nenciu C. Gigi din Sasu – economist (Focșani)

P

- Paraschiv Oana Paula - ziarist (București)

- Paraschiv Theodor – preot (Odobești)

- Puiu Ionuț – inginer economist – Primăria Biliești

O

T

- Taban C. Gheorghe – profesor (Biliești)

- Taban Viorica – profesoară (Biliești)

- Taban Gh. Marian din Biliești – inginer (Focșani)

- Taban Anișoara – asistentă medicală (Biliești)

- Taban O. Camelia din Biliești – medic (Iași)

- Trandafir Anișoara – din Biliești – medic Pașcani

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

- Taban O. Viorica din Biliești – inginer (București)
- Trandafir C. Steluța din Biliești – asistentă medicală (Focșani)
- Tîmplea Aurora – funcționară Primăria Biliești
- Tănase M. Costel din Biliești – subinginer (Galați)
- Tănase M. Maricica din Biliești – subinginer (Galați)

S

- Sava Traian din Sasu – profesor (București)
- Sava Marilena din Sasu – funcționară (Biliești)

U

V

- Văsui D. Ileana din Biliești – economist (Bacău)
- Văsui D. Carmen din Biliești – economist (Focșani)
- Vasiliu H. Zonel din Biliești – inginer (Galați)

X

Z

- Zamfir C. Săftica din Biliești – asistentă (Focșani)
- Zamfir V. Viorica din Biliești – asistentă (Galați)

V.2. Portrete “de ieri”

CRIHANĂ C. DOBRIȚA (RIȚA)

Învățătoare 1996-2007

S-a născut în comuna Biliești, la data de 10 septembrie 1938.

A urmat Școala generală, clasele I-VI inclusiv, la Biliești – Vrancea, întrucât Școala Biliești nu avea învățământ cu 7 clase.

După terminarea școlii generale, a urmat cursurile Scolii pedagogice din Focșani până în anul 1956, obținând titlul de învățătoare.

În septembrie 1956 a fost încadrată ca învățătoare la Școala generală cu clasele I-VII Biliești, funcționând până în anul 1985, când s-a îmbolnăvit, iar activitatea școlară a fost întreruptă, fiind pensionată pe caz de boală.

A obținut definitivatul și apoi gradele II și I în învățământ, devenind învățătoare definitivă cu gradele unu și doi.

A educat mai multe generații de copii, care astăzi au devenit cetățeni de valoare ai țării, păstrând o vie amintire despre învățătoarea lor, care din 2007 odihnește în cimitirul din comuna Biliești.

CRIHANĂ Gr. ION,

PREOT, 1938-1978

S-a născut pe 5 iulie 1912, în comuna Biliеști, Vrancea.

Studiile de teologie le-a urmat la seminarul din orașul Ismail, astăzi în Ucraina, timp de cinci ani, apoi a fost încadrat ca preot în comuna Movilița din Vrancea.

În condițiile acestea a fost obligat să se căsătorească în această comună, după care, la scurt timp, a fost transferat ca preot la parohia Sasu din comuna Biliеști, Vrancea, unde a slujit până în anul 1942. Apoi a plecat în Basarabia și a stat acolo până la apropierea armatei sovietice și a retragerii trupelor române spre țară. În anul 1944, preotul Crihană a reușit să se refugieze în țară, în comuna Fântânelele din județul Olt. Acolo a slujit până în anul 1978, când s-a îmbolnăvit de o boală grea care a dus la decesul acestuia, iar astăzi odihnește în cimitirul bisericii din ultima sa parohie.

Prima monografie istorică a comunei Biliiești, județul Vrancea

TABAN I. CANDITE,
Militar în armata română
(1937-1941)

S-a născut în comuna Biliiești, județul Vrancea.

Din punct de vedere militar s-a pregătit în cadrul regimentului 10 Dorobanți din Focșani, de unde a plecat pe front la izbucnirea celui de-al doilea război mondial, 1941-1945, odată cu intrarea României în război.

Fiind mereu la datorie pe frontul de est, pe perioada desfășurării operațiunilor militare împotriva rușilor, a primit pentru actul de vitejie obținut, mai multe decorații, printre care amintim Ordinul “Mihai Viteazul”, clasa a III-a.

În anul 1941, la doar 51 de ani, pe 27 iulie, bravul nostru ostaș a căzut la datorie în luptele purtate în est, pe teritoriul Ucrainei, localitatea Prorlosca, odihnind de veci în cimitirul de acolo.

VLAD Z. VASILE

Sergent din regimentul 10 Dorobanți, Focșani, între 1940-1945

S-a născut în anul 1911, în comuna Biliiești, satul Sasu.

A fost încorporat și a satisfăcut serviciul militar în regimentul 10 Dorobanți, Focșani între 1939-1941. Apoi a fost trimis pe frontul de est, căzând la datorie în data de 23 iulie, în luptele de la Tiraspol, Ucraina, odihnind în cimitirul local de acolo.

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

CHIRIȚĂ Gh. IONEL

Inginer în specialitatea atomo-nucleară, Pitești

Doctor în științe economice

S-a născut la 28 octombrie 1936, în comuna Biliești, județul Vrancea.

A urmat cursurile la Școala generală Biliești, apoi a absolvit Liceul Unirea Focșani, în 1951. A făcut facultatea la Institutul Politehnic, București, apoi și susținut doctoratul în științe economice.

Din 1959 până în 2003 a lucrat la Institutul atomo-nuclear, Pitești, județul Argeș.

V.3. Portrete „de azi”

CRIHANĂ Gr. GHEORGHE

Secretar primărie

S-a născut pe 27 aprilie 1931, în comuna Biliești.

A absolvit școala primară în comuna Biliești, în anul 1945, clasele I-VII.

A urmat Liceul Unirea din Focșani, apoi cursurile de drept administrativ la Iași,

Apoi a urmat specializarea în problemele administrației de stat 1971-1974, București.

A fost lucrător în administrația de stat până în 1990, iar în prezent este pensionar.

A lucrat în specialitate la comunele Biliești, Ciușlea, Mircești și Suraia. În perioada aceasta primăriile și consiliile locale au realizat mai multe proiecte de dezvoltare a comunelor, în folosul locuitorilor și modernizării acestora, aducându-și alături de primari și de întregul personal al primăriilor, o contribuție de seamă la realizarea acestor proiecte. A fost alături de oameni, rezolvându-le cu competență problemele.

O contribuție deosebită și-a adus în 1971-1973, când în comunele Biliești și Suraia s-au produs inundații de mari proporții.

La extinderea lucrărilor de electrificare a comunei Suraia, la construcția unui local nou de școală în satul Mirceștii Noi, comuna Mircești și altele s-a legat sufletește și a îndrăgit toate localitățile în care a lucrat, bucurându-se de stima și respectul oamenilor de aici.

Are doi copii realizați.

CRIHANĂ Gh. VIOREL

Medic

București

Născut la data de 56 mai 1966, în comuna Biliești, județul Vrancea, a absolvit Școala generală Biliești în 1981.

A urmat cursurile Liceului Sanitar, Galați între 1981-1986.

Între 1989-1996 a frecventat cursurile Facultății de Medicină din Târgu Mureș. Rezidențiatul l-a susținut în chirurgie, în perioada 1996-2001, București.

În prezent este doctor în științe medicale și profesează ca medic chirurg în București.

Are un copil în clasa a IV-a, iar soția este tot medic în București.

CRIHANĂ Gh. MARIANA

Economist

Focșani

S-a născut la data de 10 decembrie 1960, în comuna Biliești, Vrancea. A absolvit Școala generală Biliești în 1975, apoi Liceul Sanitar Galați, în 1980.

În anul 1985 a absolvit Facultatea de Medicină Veterinară, la Iași, iar de atunci lucrează la Avicola, Focșani.

IONAȘCU T. DUMITRU

Subinginer

Biliеști

S-a născut pe 2 decembrie 1934, în comuna Biliеști, Vrancea.

A absolvit 4 clase primare la Școala Biliеști, apoi gimnaziul la Liceul comercial, Focșani, până în 1948.

A urmat Școala medie tehnică metalurgică de 4 ani, absolvită în 1952, la București, după care a urmat cursurile școlii tehnice de aviație “Traian Vuia”, Mediaș.

După absolvire, a ocupat funcții tehnice, la diferite unități militare, printre care, personal navigant, funcție de conducere, având gradul de Lt. colonel de aviație.

În anul 1990 a fost scos la pensie.

IONAȘCU D. VICTOR

Inginer

București

S-a născut pe 25 martie 1934 în comuna Biliești, județul Vrancea.

A absolvit școlii primare între 1941-1945, din comuna Biliești

A urmat Liceul Unirea Focșani, începând cu 1945, până în 1952.

Apoi, între 1952-1957, a urmat Facultatea de Mecanică din cadrul Institutului Politehnic București.

După terminarea facultății, a lucrat ca inginer la Uzinele Semănătoarea, București, cât și la alte întreprinderi, până în anul 1963.

În anii 1963-1965 a urmat cursurile postuniversitare de Relații internaționale, iar din 1965, până în 1969 a fost diplomat în Ministerul Afacerilor Externe.

Între 1967-1968 a fost atașat cultural și însărcinat cu afaceri în Republica Guinea. Și, începând din 1969 a lucrat în Guvernul României, până în 1972.

Până în 1974 a fost delegat permanent în Maroc. Intre 1979-1984 a fost delegat permanent în Columbia.

Din 1972 până în 1988 a lucrat în sistemul comerțului exterior, fiind consilier economic. Iar până în 1991 a lucrat în țară, ca inginer mecanic la Institutul de Proiectări Mașini Agricole, București, după care s-a pensionat.

Este vorbitor al limbilor franceză, engleză, spaniolă și rusă.

Are un copil, Ionașcu Roxana, medic primar cardiolog și medic primar de boli interne, doctor în științe medicale.

BUTUC OVIDIU

ziarist, primar al comunei
Bilești

S-a născut pe 20.08.1946, în comuna Bilești, jud. Vrancea.

A absolvit 4 clase la Bilești și 7 clase la Unirea. A urmat Școala de arte și meserii – Liceul Nr. 1, Tecuci, apoi Facultatea de Ziaristică, București.

A fost redactor la “România Liberă” în 1978, sub conducerea lui Octavian Paler. Între 1978 -2004 a fost redactor la „Milcovul”, Focșani, dintre care între 1993-2000 a fost redactor șef, iar între 2000-2004 editorialist.

Din 2004 este primarul comunei Bilești.

MHALACHE Ig. AUREL

Viceprimar al comunei
Bilești

S-a născut pe 17 decembrie 1942 în comuna Bilești, jud. Vrancea

A absolvit Școala generală de 7 clase la Bilești în 1954.

Între 1962-1964 a fost militar în termen, iar din 1964 până în 1967 Școala profesională de mecanică la Galați.

În perioada 1968-2000 a fost șofer la diferite unități și revizor tehnic la I.J.T.L.Vrancea, iar între 2000-2004 a muncit în străinătate. Din 2004 este viceprimarul comunei.

PARASCHIV DOREL

Preot, Biserica Sfinții Arhangheli „Mihail și Gavriil” - Biliești

S-a născut din părinți ortodocși, pe 29 ianuarie 1956, în comuna Vultur, jud. Vrancea.

Școala generală a absolvit-o în satul natal, iar din 1970 a intrat primul la Seminarul Teologic din Buzău, pe care l-a absolvit în 1975.

Stagiul militar l-a efectuat în anul 1975-1976.

În anul 1976 a intrat la Institutul teologic de grad universitar, București, iar în 1978 s-a căsătorit, din luna septembrie a acestui an fiind hirotonit pe seama comunei Biliești, pe care o păstorește și astăzi.

Pe parcursul celor 32 de ani de activitate a efectuat diferite lucrări la biserică și la cimitir. În 1986 a consolidat biserica, schimbând și tabla. Refacerea picturii și resfințirea bisericii s-au realizat în anul 1984.

Cu timpul a extins cimitirul satului, iar în 2008 a construit o clopotniță și o casă de prăznuire.

Din 1990 a început să predea religia la școala din sat.

CIOTEA MARIN

Profesor de matematică,
Biliiești

S-a născut pe 21 septembrie 1946, în Dolj.

În anul 1961 a absolvit Școala generală cu clasele I-VII, Gighera, Dolj, iar în 1964 cursurile Liceului Nr.1 Craiova.

Apoi a absolvit Școala de Ofițeri, în anul 1963 și în 1972 cursurile Facultății de Matematică. De atunci este profesor de matematică la Școala cu clasele I-VIII, Nr. 1, Biliiești, Vrancea.

CIOTEA ADRIANA

Învățătoare la Școala cu clasele I-IV
Sasu

S-a născut pe 3 decembrie 1951.

În anul 1966 a absolvit cursurile școlii generale, iar în 1971 Liceul Pedagogic Turnu Măgurele. Și de atunci este învățătoare la Școala cu clasele I-IV, Nr. 2, Biliiești – Sasu, Vrancea.

MIHU CONSTANȚA

Profesor de geografie, Școala Biliești

S-a născut pe 20 octombrie, 1967, în comuna Biliești, județul Vrancea.

În anul 1982 a absolvit Școala cu clasele I-VIII, Nr. 1, Biliești, iar în 1986, cursurile Liceului Economic, Focșani.

A urmat apoi Facultatea de geografia turismului la Sibiu, absolvind-o în anul 1996.

În prezent este căsătorită, are un băiat și este profesor de geografie la Școala cu clasele I-VIII, Nr. 1, Biliești, Vrancea.

GRIGORICĂ VIOLETA-MARIANA

Profesor de limba română, Școala Biliești

S-a născut la 26 septembrie 1980, în comuna Biliești, Vrancea.

Clasele gimnaziale le-a urmat la Școala cu clasele I-VIII, NR. 1, Biliești, iar din 1995 până în 2000, a urmat cursurile Liceului Pedagogic "Spiru Haret", Focșani, specializarea învățători-educatori.

Intre 2000 și 2004 a urmat Facultatea de Litere, din cadrul Universității Bacău, specializarea română-franceză.

A urmat cursurile postuniversitare la Facultatea de Litere, Universitatea Bacău, absolvind masterul postuniversitar în Științele comunicării și ale limbajului, între 2004-2006.

În anul 2004 a fost încadrată ca profesor titular de limba și literatura română, la Școala cu clasele I-VIII, Nr. 1, Biliești, unde se află și în prezent și încearcă să se dăruiască elevilor săi pentru a-i călăuzi pe aceștia în descoperirea tainelor limbii române.

Din anul 2009 este directorul Școlii Nr. 1 Biliești.

CONCLUZII

Am arătat pe parcursul acestei lucrări că documentele istorice au reținut în paginile lor, sătenii din Biliești și Sasu, cunoscuți sau anonimi, care s-au remarcat în diferite situații sau momente mai mult sau mai puțin importante ale istoriei noastre. Este vorba despre oameni obișnuiți, dar care au dat dovadă de calități deosebite, atunci când a fost vorba să-și afirme o anumită atitudine ori să-și impună o părere într-o problemă importantă a momentului. Biografiile lor, dacă le-am avea la îndemână, ne-ar arăta o viață de muncă, de la răsăritul până la apusul soarelui, cu rare perioade de odihnă, o viață al cărei ritm se derula după sezonul aratului, al semănatului, al culesului și al iernatului. Într-un astfel de ritm, cel al credinței creștine, ei trăiau împreună bucuria Nașterii Domnului Iisus Hristos, plâneau moartea și retrăiau Învierea Mântuitorului.

Pentru cei mai mulți dintre ei, cele mai lungi drumuri duceau până “la câmp”, “la bucată” sau “la vie”. Unii dintre cei care au ajuns mai departe, în Bulgaria (la 1877) sau Uniunea Sovietică (în timpul mare lui război), nu s-au mai întors să-și vadă satul, iar numele lor încrustat pe o piatră rămâne mărturie pentru viața pe care și-au dat-o departe de casă. Cei care s-au întors au păstrat în minte grozăviile prin care au trecut, povestindu-le copiilor și nepoților.

Am arătat, de asemenea, că, încet, încet, locuitorii acestor sate au început să învețe carte. Astăzi nu mai sunt analfabeți în comună, iar cei care îi învață carte pe copiii de aici sunt “fii ai satului” în proporție covârșitoare.

Bineînțeles că și cei care conduc destinele comunei sunt tot “fii ai satului”.

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

Am văzut că, prin forța împrejurărilor și ca urmare a politicilor dictate de guvernele comuniste și democrate ale României secolelor XX și XXI, mulți locuitori ai comunei, la fel ca mulți alții din toată țara, și-au părăsit satul pentru o viață mai bună. Mai întâi au plecat “de la țară” și s-au dus “la oraș”, unde s-au metamorfozat la suprafață, pentru că în profunzime au rămas tot „fii ai țărnei”, legați prin multe fire de locul în care s-au născut și unde le-au rămas părinții și bunicii. Cei care nu s-au dus prea departe, adică la Focșani, își petreceau sfârșitul de săptămână acasă, “la țară”, de unde se reîntorceau la oraș cu aprovizionarea făcută. Cei care s-au dus să trăiască în alte orașe mai îndepărtate, vin mai rar “acasă”, mai ales “de sărbători”.

Mai târziu, unii și-au luat curajul să plece din țară și să muncească în locuri unde nimeni nu s-ar fi gândit cu puțin timp în urmă (Italia, Turcia, Spania etc.) Aceștia vin foarte rar acasă (în luna august a fiecărui an, pentru că atunci au concediu), dar multora dintre ei le-a rămas o parte din suflet aici.

Care este amprenta pe care „satul” și-a lăsat-o asupra oamenilor săi? Cui se datorează această amprentă, naturii sau istoriei? Se poate regăsi această amprentă și asupra acelor “fii ai satului” care sunt departe?

Tot ceea ce am scris pe parcursul acestei lucrări despre natură, istorie și oamenii acestor locuri se poate constitui în argumente pentru a individualiza comuna Biliești și pe oamenii ei, care au trăit și trăiesc într-o lume foarte diversă.

Satele comunei s-au integrat evoluției generale a comunităților rurale românești, păstrând specificul dat de zona de hotar în care s-au aflat până în mijlocul secolului al XIX-lea.

Aflați într-o zonă deschisă invaziilor străine, locuitorii acestor sate nu și-au părăsit pământul și gospodăriile, iar dacă au făcut-o, forțați de

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

împrejurări, așa cum s-a întâmplat în timpul primului război mondial, aceasta nu i-a împiedicat să se întoarcă și să-și refacă viața pe locurile în care s-au născut și unde odihnesc părinții și strămoșii lor.

Simțul de proprietate nu și l-au pierdut niciodată, nici când au fost clăcași, nici când au fost colectiviști. Au fost răbdători cu istoria, dar și nerăbdători în anumite momente, preum răscoala din 1907 sau colectivizarea, cu aspectele ei tragice din anul 1957.

Și-au ridicat case frumoase, au grijă în continuare de pământurile și animalele lor, cei mai mulți fără să cunoască odihna binemeritată a unui concediu.

Ziua de muncă începe pentru ei odată cu răsăritul soarelui și se încheie mult după asfințit, iar anul are foarte puține zile nelucrătoare. Biliesțenii și-au construit și au reparat biserici și scoli, având grijă ca urmașii lor să fie mai învățați și mai apropiați de Dumnezeu. Poate că nu au reușit întotdeauna ceea ce și-au propus, dar pentru asta nu au fost numai ei vinovați.

Mulți dinte ei au o memorie istorică și mitică remarcabilă și datorită lor am putut aduna multe din informațiile prezente în această lucrare.

În urma acestui demers de cunoaștere și redactare a informațiilor adunate despre comuna Biliești de-a lungul istoriei, avem o perspectivă mai clară asupra importanței și rolului așezărilor umane care o compun, în evoluția istorică a județului și țării noastre. Chiar dacă ne este mai greu să depășim un anumit subiectivism în formularea unor aprecieri, nu putem să nu recunoaștem că bilieștenii nu au fost niște anonimi pe scena istoriei, iar contribuția lor la menținerea ființei naționale nu poate fi neglijată.

Sperăm că lucrarea aceasta a reușit să reconstituie un tablou real și viu al vieții trecute și prezente a bilieștenilor și că va reprezenta un mijloc de informare pentru toți cei care doresc să-și cunoască istoria.

BIBLIOGRAFIE

I. IZVOARE

A. Arhive

- Arhivele Naționale Istorice Centrale, fondurile:
  - Direcția funciară (1921, 1928)
  - Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice (1857, 1862, 1863, 1865, 1866, 1867, 1887)
  - Mănăstirea Adam
  - Reforma agrară în 1864 (1865, 1909)
  - Reforma agrară din 1921 (1926, 1930)
  - Reforma agrară din 1945 (1945, 1946, 1948, 1949)

- Arhivele Naționale, Vrancea, fondurile:
  - Camera de agricultură a județului Putna (1944, 1945)
  - Consilieratul agricol al județului Putna (1919, 1922, 1935, 1938)
  - Prefectura județului Putna (1842, 1846, 1852, 1855, 1866, 1884, 1885)
  - Primăria comunei Boțârlău (1940-1950)
  - Primăria comunei Hângulești (1916-1918)
  - Primăria comunei Maluri (1926-1930)
  - Primăria comunei Vulturii (1944-1950)

B. Documente

- *Catalogul documentelor moldovenști* din Direcția Arhivelor Centrale, supliment I (1403-1700), București, 1975

Prima monografie istorică a comunei Biliiești, județul Vrancea

- *Catalogul documentelor moldovenești* din Direcția Arhivelor Centrale, vol. V (1701 -1780), București, 1974
- Cantemir Dimitrie, *Descrierea Moldovei*, Editura Academiei, București, 1973

Documenta Romaniae Historica

- Documente privind relațiile agrare în veacul al XVIII-lea, Moldova, vol II, Editura Academiei, București, 1966
- Expunerea situației județului Putna pe anul 1882, Focșani, 1882
- Expunerea situației județului Putna pe anul 1907, Focșani, 1907
- Expunerea situației județului Putna pe anul 1909, Focșani, 1909
- Expunerea situației județului Putna pe anul 1911, Focșani, 1911
- Expunerea situației județului Putna pe anul 1921, Focșani, 1921
- Sturdza-Scheeanu D.C., *Acte și legiuiri privitoare la chestia țărănească*, seria I, vol. II, București, 1907
- Ureche Grigore, *Letopisețul Țării Moldovei*, Editura Științifică, București, 1967

C. Periodice

- *Adevărul*, Focșani, 1881
- *Anuarul Eparhiei Ortodoxe a Buzăului pe 1928*, Buzău, 1928
- *Anuarul Eparhiei Romanului*, București, 1936
- *Arhivele Basarabiei*, Chișinău, 1931
- *Anuarul Institutului A.D. Xenopol*, Iași, 1976,1986
- *Anuarul de geografie și antropogeografie*, București, 1911
- *Buletinul Oficial al județului Putna*, 1915
- *Foaia săteanului*, Focșani, 1935-1936

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

- *Milcovia*, Focșani, 1930-1936
- *Milcovul*, Focșani, 1977
- *Săteanul*, nr. special, 25 martie 1907
- *Studii și articole de istorie*, 1956, 1963, 1967

II. LUCRĂRI DE SINTEZĂ

- Adăniloiaie, N., *Independența națională a României*, Editura Academiei, București, 1986
- Adăniloiaie, N., *Reforma agrară din 1864*, Editura Academiei, București, 1967
- Berindei, D. *Atlas pentru istoria României*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983
- Bîrzu, Ligia, *Originea și continuitatea românilor*
- Brezeanu, Stelian, *Arheologie și tradiție istorică*, Editura Enciclopedică, București, 1991
- Bodea, Camelia, *1848 la români. O istorie în date și mărturii*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982
- Cherciu, Cezar, *Vrancea și ținutul Putnei. Un secol de istorie, 1820-1920*, Editura Neuron, Focșani, 1995
- Crișan, Ion Horațiu, *Spiritualitatea geto-dacilor*, Editura Albatros, București, 1986
- Cristea, Gh., *Contribuții la istoria problemei agrare în*

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

- România. Învoielile agricole, 1866-1882. Legislație și aplicare.* Editura Academiei, București, 1977
- Cristea, Gh., *Dezvoltarea economică a Moldovei între ani 1848 și 1864. Contribuții*, Editura Academiei, București, 1963
- Dumitrescu, Vladimir, *Dacia înainte de Dramihete*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1988
- Vulpe, Alexandru,
- Giurescu, C. Constantin, *Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până astăzi*, București, 1971
- Giurescu, C. Dinu,
- Giurescu, C. Dinu, *Țara Românească în sec. XIV-XV*, Editura Științifică, București, 1973
- Gonța, I. Alexandru, *Satul în Moldova medievală. Instituțiile*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986
- Iorga, Nicolae, *Istoria românilor, vol. III*, Editura Enciclopedică, București, 1993
- Iorga, Nicolae, *Istoria poporului românesc*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1985
- Iorga, Nicolae, *Istoria lui Ștefan cel Mare*, Editura Minerva, București, 1978
- Iorga, Nicolae, *Generalități cu privire la studiile istoriei*, Ediția a III-a, București, 1944
- Iscru, D.G., *Introducerea în studiul istoriei moderne a României*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983
- Iscru, D.G., *Revoluția din 1821, condusă de Tudor Vladimirescu*, Editura Albatros, București, 1982

Prima monografie istorică a comunei Biliiești, județul Vrancea

- Kirișescu, Constantin, *Istoria războiului pentru întregirea României. 1916-1919*, vol. I-II, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989
- Mușat, Mircea, Ardeleanu, Ion, *România după Marea Unire, vol. II, partea I, 1918-1933*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986
- Nițu, Constantin, Totu, Maria, Păcurariu, Mircea, *Culegere de texte privind istoria modernă a României (1848-1878)*, București, 1978
- Istoria Bisericii Ortodoxe Române, vol. 2*, editura Institutului biblic și de misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1981
- Pârvan, Vasile, *Idei și forme istorice*, Editura Cartea Românească, București, 1920
- Platon, Gh., *Istoria modernă României*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1985
- Sion, Constantin, *Arhandologia Moldovei*, Editura Minerva, București, 1973
- Spinei, Victor, *Moldova în sec. XI-XIV*, Editura Academiei, București, 1982
- Sathl, H. Henri, *Contribuții la studiul satelor devalmașe românești*, vol. I, Editura Academiei, București, 1958
- Stoicescu, Nicolae, *Repertoriul bibliografic al localităților și monumentelor din Moldova*, București, 1974
- Zaharia, N., Zaharia, E., *Așezări în Moldova, de la paleolitic până în sec. al XVIII-lea*, Editura Academiei, București, 1985
- Petrescu-Dâmbovița, M., *De la istoria critică la criticism*, Editura Academiei, București, 1985

III LUCRĂRI SPECIALE

- Anghel, Valeriu, *Vocație și destin. 600 fișe-portret pentru un tablou spiritual-istoric al jud. Vrancea*, Editura Terra, Focșani, 2000
- Deșliu, Alexandru,
- Băcilă, C. Ion, *Lupta de la Focșani, 3 august 1789*, în “Milcovia”, an II, vol. I, 1931
- Călin Romelia, *Efectele migrației. Studiu la nivelul comunității Vulturii*, Vrancea, Editura Leiman, Iași, 2006, pag. 68-71
- Umbreș, Radu Gabriel
- Chiriac, Gh., *Scurtă privire asupra trecutului istoric al Județului Vrancea*, în “Coordonate Culturale Vrâncene”, Focșani, 1972
- *Cronica Vrancei*, coord. Horia Dumitrescu, Editura DM Press, vol. I, 2001
- *Cronica Vrancei*, coord. Horia Dumitrescu, Editura DM Press, vol. II, 2002
- *Cronica Vrancei*, coord. Horia Dumitrescu, Editura DM Press, vol. II, 2002
- Deșliu, Alexandru *Vrancea – ghid turistic*, Focșani, Editura Terra, 2000
- Dumitrescu, M.I, *Ținutul jertfei (Ținutul Putna de ieri și de azi)*, Focșani, 1938
- Galian, Dumitru, *Monografia comunei rurale Nănești*, București, 1904
- Giurescu, Constanti C., *Din trecutul județului Putna*, Focșani, 1937
- Giurescu, Constanti C., *Populația județului Putna la 1820*, București, 1941

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

- Giurgea, Emil, *Vrancea, ghid turistic*, Editura Sport. Turism, București, 1977
- Grumăzescu, H., *Județul Vrancea*, Editura Academiei, București, 1970
- Ștefănescu, Ioana,
- Ionescu de la Brad, Ion *Agricultura română din județul Putna*, București, 1869
- Mironescu, Chr. *Hotarul dintre Moldova și Muntenia*, „Anuarul de geografie și antropogeografie”, București, 1911
- *Monografia județului Putna*, Focșani, Tip. Și leg. de cărți, Cartea Putnei
- Neagu, A., *Monografia comunei Vulturii*, manuscris
- Negruț Munteanu, Ecaterina *Dezvoltarea agriculturii în Moldova între anii 1848-1864*, în “Dezvoltarea economică a Moldovei între 1848-1864. Contribuții”, Editura Academiei, București, 1963
- Popescu, I. Ioan, *Monografia satului Malurile, județul Râmnicu-Sărat*, Buzău, 1937
- Platon, Gh., *Domeniul feudal din Moldova în preajma revoluției de la 1848*, Editura Junimea, Iași, 1973
- Rotta, D., *Dicționar geografic, topografic și statistic al județului Putna*, Focșani, 1888
- Rotta, D., *Geografia fizică, politică și economică a județului Putna*, Focșani, 1886
- Paragină, Anton, *Habitatul medieval la curbura exterioară a Carpaților în secolele X-XV*, Muzeul Brăilei, Editura Istras, Brăila, 2002
- Rusu, R. Dimitrie, *Patrimoniul public și starea economică a județului*

Prima monografie istorică a comunei Biliești, județul Vrancea

- Putna în cifre și icoane*, Focșani, 1934
- Săveanu, N.N., *Școlile rurale din județul Putna*, Focșani, 1904
- *Vrancea. Studii și comunicări*, V-VII, 1982-1984
- *Vrancea. Studii și comunicări*, vol XII, Editura Pallas, Focșani, 2005

CUPRINS

CUVÂNT INTRODUCATIV

CAPITOLUL I

A. AȘEZAREA ȘI ÎNFIINȚAREA COMUNEI GHILEȘTI VRANCEA

1. Așezare și înființare
2. Comuna "Ghilești" – așezare și limite
3. Biliiești – câteva file de istorie
4. Supraviețuitorii apelor (istorie recentă)
5. Linia ferată Făurei-Tecuci nu a mai fost construită cu trecerea prin comuna Biliiești?

B. NATURA, OAMENII ȘI ISTORIA. ÎNCEPUTURILE

1. Cadrul general fizico-geografic
2. Prezența umană (din antichitate până în evul mediu)
3. Cum s-a născut satul?

CAPITOLUL II. ISTORIA MAI APROAPE

(secolele al IX-lea – al XX-lea)

- II.1. Schimbări în structura administrativ-teritorială
- II.2. Un nou secol – alte schimbări
- II.3. Populația. Dinamica demografică
- II.4. La marginea istoriei
- II.5. Braț la braț cu istoria
- II.6. Pe câmpul de luptă (1877-1878)

- II.7. Și noi vrem pământ! (1907)
- II.8. Prinși între două „focuri”(1916-1918)
- II.9. În luptă, pe două fronturi (1941-1945)
- II.10. Agricultură și politică (comunism și revoluție)
- II.11. Colectivizarea. 1957-1962

CAPITOLUL AL III-LEA MUNCĂ ȘI VIAȚĂ

- III.1. Agricultura și relațiile de proprietate. Pământul care ne hrănește
  - „Boierescul” care ne sărăcește
- III.2. Prinși în circuitul pământ-marfă-bani
- III.3. Am scăpat de boieresc (Reforma agrară din 1864)
- III.4. Pământul nu ne ajunge! (învoielii agricole)
- III.5. Un pământ pe care îl merităm!
  - (Reforma agrară din 1921)
- III.6. Reforma agrară din 1945
- III.7. Plugari colectiviști (agricultura socialistă)
- III.8. “Calul putere”! (agricultura postdecembristă)
- III.9. Viticultura și pomicultura
- III.10. Alte ocupații
- III.11. Dispensarul medical
- III.12. Despre dispensarul veterinar (punct veterinar)
- III.13. Oficiul P.T.T.R (Agenția poștală)
- III.14. Postul de Poliție
- III.15. Migrația forței de muncă în străinătate

CAPITOLUL AL IV-LEA   DESPRE SUFLET ȘI MINTE

IV.1. Biserica și rolul ei

IV.2. Preoți și credincioși într-un secol frământat (secolul al XX-lea)

IV.3. Școala. Patru clase primare

IV.4. Modul de viață. Tradiții și obiceiuri. Casa portul și hrana

IV.5. Sărbătorile

IV.6. Axul vieții (nașterea, căsătoria, moartea)

CAPITOLUL AL V-LEA   FIII SATULUI

V.1. Fii satului

V.2. Portrete “de ieri”

V.3. Portrete „de azi”

CONCLUZII

BIBLIOGRAFIE

Prima monografie istorică a comunei Biliiești, județul Vrancea

Imagine pentru coperta 1

